
EURO BANK SA

Sprawozdanie Finansowe
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku

EURO BANK SA

Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku

Zatwierdzenie rocznego sprawozdania finansowego

Zarząd zapewnił sporządzenie sprawozdania finansowego dającego prawidłowy i rzetelny obraz sytuacji majątkowej i finansowej Banku oraz wyniku finansowego i rentowności na dzień 31 grudnia 2016 roku, zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej przyjętymi do stosowania w Unii Europejskiej (MSSF). Prezentowane sprawozdanie jest sprawozdaniem rocznym.

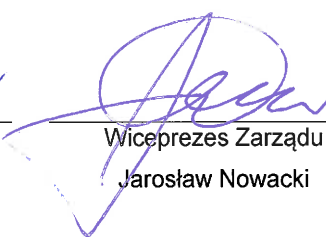
Przy sporządzaniu sprawozdania finansowego przyjęte zostały odpowiednie zasady rachunkowości, które stosowane były w sposób ciągły. Przy wycenie aktywów i zobowiązań oraz ustalaniu wyniku finansowego przyjęto, że Bank będzie kontynuować działalność gospodarczą w dającej się przewidzieć przyszłości oraz nie zamierza ani nie musi zaniechać działalności lub istotnie zmniejszyć jej zakresu.

Sprawozdanie z całkowitych dochodów, sprawozdanie z sytuacji finansowej, sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym, sprawozdanie z przepływów pieniężnych oraz noty do sprawozdania finansowego zostały sporządzone zgodnie z MSSF i są przedstawione w niniejszym dokumencie w następującej kolejności:

	Strona
SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	3
SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	4
SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	5
SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	6
NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	7

Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku zostało zatwierdzone przez Zarząd w dniu 21 lutego 2017 roku Uchwałą Zarządu nr DRR/42/2017.

Niniejsze sprawozdanie finansowe zawiera 102 kolejno numerowane strony.

 Pierwszy Wiceprezes Zarządu Alexis Lacroix	 Wiceprezes Zarządu Marcin Ciszewski	 Wiceprezes Zarządu Radosław Księżopolski
 Wiceprezes Zarządu Mariusz Kaczmarek	 Wiceprezes Zarządu Jarosław Nowacki	 Wiceprezes Zarządu Wojciech Humiński
 Odpowiedzialny za prowadzenie ksiąg rachunkowych Małgorzata Putek		

Wrocław, dnia 21 lutego 2017 roku

SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku

(w tys. zł)	Nota	2016	2015
Działalność kontynuowana			
Przychody z tytułu odsetek	3	842 099	795 097
Koszty z tytułu odsetek	4	(202 499)	(219 394)
Wynik z tytułu odsetek		639 600	575 703
Przychody z tytułu prowizji	5	109 932	105 230
Koszty z tytułu prowizji	6	(47 990)	(41 189)
Wynik z tytułu prowizji		61 942	64 041
Wynik operacji finansowych	7	48 297	-
Wynik z pozycji wymiany	8	3 147	2 262
Wynik z tytułu korekt wartości godziwej w rachunkowości zabezpieczeń		(11 911)	-
Wynik działalności bankowej		741 075	642 006
Pozostałe przychody operacyjne	9	79 172	90 249
Pozostałe koszty operacyjne	10	(19 661)	(24 862)
Koszty działania Banku	11	(458 463)	(437 005)
Amortyzacja	12	(35 173)	(29 440)
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości	13	(126 722)	(73 291)
Wynik brutto z działalności operacyjnej		180 228	167 657
Zysk (strata) brutto		180 228	167 657
Podatek dochodowy	14	(38 246)	(33 213)
Zysk (strata) netto		141 982	134 444
Inne całkowite dochody - pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat		(23 110)	30 106
Zyski (straty) z tytułu aktualizacji wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży netto		(23 766)	24 332
- w tym podatek odroczony		5 576	(5 782)
Zyski (straty) z tytułu wyceny instrumentów pochodnych zabezpieczających przepływy pieniężne netto i wartość godziwą (wynikające z kontraktów nie rozliczonych na dzień sprawozdawczy):	32	656	5 774
- w tym podatek odroczony		(154)	(1 354)
Pozycje, które nie mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat		-	-
Razem inne całkowite dochody		(23 110)	30 106
Dochody całkowite netto, razem		118 872	164 550

Działalność zaniechana

Euro Bank S.A. nie prowadził w latach 2016 i 2015 działalności zaniechanej.

Noty przedstawione na stronach 10-102 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

na dzień 31 grudnia 2016 roku

(w tys. zł)	Nota	31.12.2016	31.12.2015
AKTYWA			
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	15	103 286	266 441
Należności od banków	16	132 793	127 694
Należności od klientów	17	11 397 855	10 540 466
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	18	1 755 950	1 034 795
Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży		698	713
Instrumenty pochodne zabezpieczające w rachunkowości zabezpieczeń	23	8 023	
Wartości niematerialne	19	47 006	45 182
Rzeczowe aktywa trwale	20	66 527	73 573
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		-	95
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	21	158 774	178 200
Inne aktywa	22	37 866	22 974
AKTYWA RAZEM		13 708 778	12 290 133
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych	24	4 379 814	4 401 563
Zobowiązania wobec klientów	25	6 849 692	5 769 968
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	26	490 350	240 459
Rezerwy	27	3 998	12 051
Instrumenty pochodne zabezpieczające w rachunkowości zabezpieczeń		-	11 130
Inne zobowiązania	28	176 509	167 532
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		2 087	
Zobowiązanie podporządkowane	29	331 191	331 165
Zobowiązania razem		12 233 641	10 933 868
Kapitał (fundusz) podstawowy	30	563 096	563 096
Kapitał (fundusz) zapasowy	31	770 782	636 338
Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny	32	(723)	22 387
Zysk (strata) netto		141 982	134 444
Kapitały razem		1 475 137	1 356 265
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY RAZEM		13 708 778	12 290 133

Noty przedstawione na stronach 10-102 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku

(w tys. zł)	Nota	Kapitał (fundusz) podstawowy	Kapitał (fundusz) zapasowy	Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny	Zysk (strata) netto	Kapitał własny razem
01.01.2016		563 096	636 338	22 387	134 444	1 356 265
Podział zysku lat ubiegłych	31	-	134 444	-	(134 444)	-
Zysk/(strata) netto za okres		-	-	-	141 982	141 982
Inne całkowite dochody netto za okres		-	-	(23 110)	-	(23 110)
Całkowity dochód za okres		-	-	(723)	141 982	141 259
31.12.2016		563 096	770 782	(723)	141 982	1 475 137

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku

(w tys. zł)	Nota	Kapitał (fundusz) podstawowy	Kapitał (fundusz) zapasowy	Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny	Zysk (strata) netto	Kapitał własny razem
01.01.2015		563 096	401 598	(7 719)	234 739	1 191 714
Podział zysku lat ubiegłych	31	-	234 739	-	(234 739)	-
Zysk/(strata) netto za okres		-	-	-	134 444	134 444
Inne całkowite dochody netto za okres		-	-	30 106	-	30 106
Różnice z zaokrążeń		-	1	-	-	1
Całkowity dochód za okres		-	-	22 387	134 444	156 831
31.12.2015		563 096	636 338	22 387	134 444	1 356 265

Noty przedstawione na stronach 10-102 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH
za rok zakończony 31 grudnia 2016 roku

(w tys. zł)	Nota	2016	2015
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ			
Zysk (strata) brutto		180 228	167 657
Korekty razem:		(542 104)	(337 680)
Amortyzacja	12	35 173	29 440
Zyski/straty z tytułu różnic kursowych		-	-
Odsetki		12 180	12 937
(Zysk) strata z tytułu działalności inwestycyjnej		966	1 633
Zmiana stanu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży		(750 497)	276 669
Zmiana stanu aktywów trwałych dostępnych do sprzedaży		-	(234)
Zmiana stanu należności od banków		(255)	149 529
Zmiana stanu należności od klientów		(857 389)	(1 160 219)
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków		(21 750)	100 199
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów		1 079 724	208 482
Podatek dochodowy zapłacony		(11 434)	-
Zmiana stanu innych zobowiązań		8 976	4 362
Zmiana stanu rezerw		(8 051)	(12 986)
Zmiana stanu innych aktywów		(33 125)	40 975
Inne korekty		3 378	11 533
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej		(361 876)	(170 023)
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ			
Wpływy z działalności inwestycyjnej		-	-
Wydatki z tytułu działalności inwestycyjnej		(34 337)	(42 813)
Wydatki z tytułu zakupu składników rzeczowego majątku trwałego i wartości niematerialnych		(34 337)	(42 813)
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ		(34 337)	(42 813)
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ			
Wpływy z tytułu działalności finansowej		250 000	240 000
Wpływy z emisji dłużnych papierów wartościowych	26	250 000	240 000
Wydatki z tytułu działalności finansowej		(12 098)	(12 563)
Inne wydatki finansowe (odsetki zapłacone od pożyczki podporządkowanej)		(12 098)	(12 563)
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ		237 902	227 437
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO, RAZEM		(158 311)	14 601
ZMIANA STANU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH W SPRAWOZDANIU Z SYTUACJI FINANSOWEJ		(158 311)	14 601
ŚRODKI PIENIĘŻNE NA POCZĄTEK OKRESU		278 801	264 200
ŚRODKI PIENIĘŻNE NA KONIEC OKRESU	42	120 490	278 801

Noty przedstawione na stronach 10-102 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

SPIS TREŚCI

INFORMACJE OGÓLNE, POLITYKI RACHUNKOWOŚCI I ISTOTNE SZACUNKI	10
1. Informacje ogólne	10
2. Opis ważniejszych zasad rachunkowości oraz szacunków i ocen	12
2.1. Oświadczenie o zgodności	12
2.2. Kontynuacja działalności	12
2.3. Zmiany zasad rachunkowości w roku obrotowym	12
2.4. Podstawa sporządzenia	14
2.5. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej	14
2.6. Aktywa trwale dostępne do sprzedaży	15
2.7. Rzeczowe aktywa trwałe	15
2.8. Wartości niematerialne	16
2.9. Leasing	17
2.10. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych	17
2.11. Aktywa finansowe	18
2.12. Utrata wartości aktywów finansowych	20
a. Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu	20
b. Aktywa finansowe wykazywane według kosztu	23
c. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	23
2.13. Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczenia	23
2.14. Zabezpieczenie wartości godziwej	24
2.15. Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	25
2.16. Zapasy	25
2.17. Pozostałe należności	26
2.18. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	26
2.19. Zobowiązania	26
2.20. Rezerwy	27
2.21. Odprawy emerytalne	27
2.22. Kapitały	28
2.23. Przychody i koszty	28
a. Przychody i koszty odsetkowe	28
b. Prowizje	29
c. Pozostałe przychody i koszty operacyjne	29
d. Wynik z pozycji wymiany i wynik z tytułu operacji finansowych	29
e. Sprzedaż towarów i produktów	30
f. Świadczenie usług	30
g. Przychody z tytułu wynajmu (leasingu operacyjnego)	30
h. Przychody i koszty z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytami i pożyczkami	30
i. Przychody i koszty z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych niepowiązanych z produktami kredytowymi	32
2.24. Podatki	32
a. Uwagi wstępne	32

b.	Podatek bieżący	32
c.	Podatek odroczony	33
a.	Ważniejsze szacunki i osądy	34
NOTY DO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT		35
3.	Przychody z tytułu odsetek	35
4.	Koszty z tytułu odsetek	35
5.	Przychody z tytułu prowizji	36
6.	Koszty z tytułu prowizji	36
7.	Wynik operacji finansowych	36
8.	Wynik z pozycji wymiany	36
9.	Pozostałe przychody operacyjne	37
10.	Pozostałe koszty operacyjne	38
11.	Koszty działania Banku	38
12.	Amortyzacja	39
13.	Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości	39
14.	Podatek dochodowy	39
NOTY DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ		40
15.	Kasa, środki w Banku Centralnym	40
16.	Należności od banków	41
17.	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	42
18.	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	43
19.	Wartości niematerialne	45
20.	Rzeczowe aktywa trwałe	47
21.	Aktywo z tytułu podatku odrozonego	49
22.	Inne aktywa	49
23.	Instrumenty pochodne zabezpieczające w rachunkowości zabezpieczeń	50
24.	Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych	50
25.	Zobowiązania wobec klientów	50
26.	Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	51
27.	Rezerwy	51
28.	Inne zobowiązania	52
29.	Pożyczka podporządkowana	52
30.	Kapitał (fundusz) podstawowy na dzień bilansowy	53
a.	Uprzywilejowanie i ograniczenie praw z akcji	54
b.	Akcje własne w posiadaniu Banku lub w posiadaniu jednostek zależnych, współzależnych i stowarzyszonych	54
31.	Kapitał (fundusz) zapasowy	54
32.	Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny	55
33.	Leasing operacyjny	55
CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM		56
34.	Zarządzanie ryzykiem w Banku	56
35.	Zarządzanie ryzykiem kredytowym i ryzykiem kontrahenta	58
36.	Zarządzanie ryzykiem koncentracji	64
37.	Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej	65
38.	Zarządzanie ryzykiem walutowym	71
39.	Zarządzanie ryzykiem płynności	73
40.	Zarządzanie ryzykiem operacyjnym	80

41. Zarządzanie kapitałem i adekwatność kapitałowa	81
POZOSTAŁE NOTY DODATKOWE	83
42. Środki pieniężne	83
43. Znaczące zdarzenia po dniu bilansowym (nie ujęte w sprawozdaniu finansowym)	83
44. Informacja o podmiotach powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie	84
45. Transakcje z podmiotami powiązanymi	84
46. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych	87
47. Wynagrodzenia członków Zarządu i Rady Nadzorczej	90
48. Zobowiązania warunkowe i zabezpieczenia	91
49. Zasady rachunkowości zabezpieczeń stosowane przez Bank	93
50. Informacje o przychodach i kosztach z tytułu sprzedanych aktywów finansowych, których wartość godziwa nie mogła być wcześniej wiarygodnie wyceniona	100
51. Wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych należne za rok obrotowy	100
52. Przychody z tytułu dywidend	100
53. Dodatkowe ujawnienia	101
54. Nakłady inwestycyjne	101
55. Przychody i koszty z działalności zaniechanej w okresie obrotowym lub przewidzianej do zaniechania w następnym okresie	101
56. Przeciętne zatrudnienie w okresie obrotowym	101
57. Rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników	102

NOTY DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

INFORMACJE OGÓLNE, POLITYKI RACHUNKOWOŚCI I ISTOTNE SZACUNKI

1. Informacje ogólne

Sprawozdanie finansowe Euro Bank S.A. obejmuje rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku oraz zawiera dane porównawcze za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku. Dane finansowe prezentowane są w tysiącach złotych.

Euro Bank Spółka Akcyjna (dawniej Bank Spółem SA, dalej „Bank”) powstał w 1990 roku. Jest bankiem zorganizowanym w formie spółki akcyjnej, działającej na podstawie obowiązujących przepisów prawa, w szczególności ustawy Prawo bankowe oraz przepisów Kodeksu spółek handlowych i postanowień Statutu Banku. Siedziba Banku mieści się we Wrocławiu, przy ulicy Św. Mikołaja 72.

Działalność Banku

Podstawowym przedmiotem prowadzonej przez Bank działalności jest obsługa klientów detalicznych w zakresie udzielania kredytów gotówkowych, w tym również na karcie kredytowej, udzielania kredytów hipotecznych, przyjmowania depozytów bieżących i terminowych oraz prowadzenia rachunków bieżących, jak również oferowanie produktów ubezpieczeniowych towarzystw ubezpieczeniowych. Działalność ta prowadzona jest za pośrednictwem otwieranych w okresie wrzesień 2003 roku - grudzień 2016 roku placówek bankowych umiejscowionych na terenie całego kraju. Bank nie prowadzi działalności poza terytorium Polski. W dniu 25 kwietnia 2013 roku Bank uzyskał uprawnienia od Komisji Nadzoru Finansowego do zarządzania sekurytyzowanymi wierzytelnościami funduszy sekurytyzacyjnych.

Bank nie otrzymał wsparcia finansowego pochodzącego ze środków publicznych, w szczególności na podstawie Ustawy z dnia 12 lutego 2009 roku o udzieleniu przez Skarb Państwa wsparcia instytucjom finansowym.

Wskazanie, czy Bank jest jednostką dominującą lub znaczącym inwestorem oraz czy sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe

Sprawozdanie zawiera dane jednostkowe. Bank nie sporządza skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Podmiotem bezpośrednio dominującym Banku jest Societe Generale Consumer Finance S.A. z siedzibą w Paryżu. Jednostką dominującą najwyższego szczebla jest Societe Generale SA z siedzibą w Paryżu. Sprawozdanie skonsolidowane grupy Societe Generale publikowane jest na stronie internetowej www.societegenerale.com.

Informacje dotyczące Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej

Skład Zarządu na dzień 31 grudnia 2016 roku

• Alexis Lacroix	Pierwszy Wiceprezes Zarządu
• Jarosław Nowacki	Wiceprezes Zarządu
• Wojciech Humiński	Wiceprezes Zarządu

• Krystian Kulczycki	Wiceprezes Zarządu
• Marcin Ciszewski	Wiceprezes Zarządu
• Yves Arrouet	Wiceprezes Zarządu
• Radosław Księżopolski	Wiceprezes Zarządu

W trakcie roku zakończonego dnia 31 grudnia 2016 roku miały miejsce następujące zmiany w składzie Zarządu Banku:

- W dniu 8 lipca 2016 roku Pan Arnaud Denis złożył rezygnację z funkcji Prezesa Zarządu Euro Banku S.A. skuteczną na dzień 27 sierpnia 2016 roku,
- W dniu 21 lipca 2016 roku Rada Nadzorcza powołała Pana Alexisa Lacroix na stanowisko Pierwszego Wiceprezesa Zarządu od dnia 1 września 2016 roku. Jednocześnie Rada Nadzorcza wskazała Pana Alexis Lacroix jako kandydata na funkcję Prezesa Zarządu Euro Banku S.A.,
- W dniu 13 grudnia 2016 roku Pan Yves Arrouet złożył rezygnację z funkcji członka Zarządu Banku skuteczną na dzień 31 stycznia 2017 roku,
- W dniu 13 grudnia 2016 roku Rada Nadzorcza powołała w skład Zarządu Banku Pana Mariusza Kaczmarka od dnia 2 stycznia 2017 roku.

Skład Radu Nadzorczej na dzień 31 grudnia 2016 roku

• Giovanni Luca Soma	Przewodniczący
• Didier Hauguel	Wiceprzewodniczący
• Dominika Bettman	Członek RN
• Henri Bonnet	Członek RN
• Eric Delarue	Członek RN
• Krzysztof Jajuga	Członek RN
• Małgorzata Lubelska	Członek RN
• Sebastian Mikosz	Członek RN

W trakcie roku zakończonego dnia 31 grudnia 2016 roku miały miejsce następujące zmiany w składzie Rady Nadzorczej Banku:

- W dniu 14 grudnia 2016 roku Pan Andre Stepaniak złożył rezygnację z funkcji członka Rady Nadzorczej.

Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Zatwierdzenie Sprawozdania Finansowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku przez Walne Zgromadzenie nastąpiło w dniu 21 czerwca 2016 roku.

2. Opis ważniejszych zasad rachunkowości oraz szacunków i ocen

2.1. Oświadczenie o zgodności

Sprawozdanie finansowe Banku za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku zostało sporządzone zgodnie z wymogami Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej w wersji zatwierdzonej przez Unię Europejską (MSSF) według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku.

Komisja Europejska zatwierdziła MSR 39 „Instrumenty Finansowe: ujmowanie i wycena” z wyjątkiem niektórych zapisów dotyczących rachunkowości zabezpieczeń. Z uwagi na fakt, że Bank stosuje MSSF zatwierdzone przez UE, Bank zastosował zapisy MSR 39 OS.99C w kształcie zatwierdzonym przez UE, zezwalającym na desygnację jako pozycji zabezpieczanej przepływów pieniężnych dotyczących zobowiązań o oprocentowaniu zmiennym, dla których efektywna stopa procentowa jest niższa od referencyjnej stopy procentowej (brak uwzględnienia marży). MSR 39 w wersji wydanej przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości wprowadza ograniczenie w tym zakresie.

Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Bank działalność, w zakresie stosowanych przez Bank zasad rachunkowości, za wyjątkiem opisanego powyżej „carve-out”, nie ma różnicy między standardami MSSF, które weszły w życie, a standardami MSSF zatwierdzonymi przez UE.

2.2. Kontynuacja działalności

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej w dającej się przewidzieć przyszłości. Zarząd Banku nie stwierdza na dzień podpisania sprawozdania finansowego istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności przez Bank w okresie 12 miesięcy od daty zatwierdzenia sprawozdania finansowego na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania, bądź istotnego ograniczenia przez Bank dotychczasowej działalności.

2.3. Zmiany zasad rachunkowości w roku obrotowym

Bank sporządza sprawozdanie finansowe zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej przyjętymi przez Unię Europejską.

Poniżej zaprezentowano opublikowane standardy i interpretacje, które zostały wydane, ale jeszcze nie obowiązują i nie zostały wcześniej zastosowane:

- MSSF 9 Instrumenty Finansowe (opublikowano dnia 24 lipca 2014 roku) – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- MSSF 14 Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe (opublikowano dnia 30 stycznia 2014 roku) – zgodnie z decyzją Komisji Europejskiej proces zatwierdzania standardu w wersji wstępnej nie zostanie zainicjowany przed ukazaniem się standardu w wersji ostatecznej - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później,

Sprawozdanie Finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku

- MSSF 15 Przychody z tytułu umów z klientami (opublikowano dnia 28 maja 2014 roku), obejmujący zmiany do MSSF 15. Data wejścia w życie MSSF 15 (opublikowano dnia 11 września 2015 roku) – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 Transakcje sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem (opublikowano dnia 11 września 2014 roku) – prace prowadzące do zatwierdzenia niniejszych zmian zostały przez UE odłożone bezterminowo - termin wejścia w życie został odroczony przez RMSR na czas nieokreślony,
- MSSF 16 Leasing (opublikowano dnia 13 stycznia 2016 roku) - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 4 Stosowanie MSSF 9 Instrumenty finansowe łącznie z MSSF 4 Umowy ubezpieczeniowe (opublikowano 12 września 2016 roku) - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSR 12 Ujmowanie aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikających z nierozliczonych strat podatkowych (opublikowano dnia 19 stycznia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2017 roku lub później,
- Zmiany do MSR 7 Inicjatywa w zakresie ujawniania informacji (opublikowano dnia 29 stycznia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2017 roku lub później,
- Wyjaśnienia do MSSF 15 Przychody z tytułu umów z klientami (opublikowano dnia 12 kwietnia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 2 Klasyfikacja i wycena transakcji płatności na bazie akcji (opublikowano dnia 20 czerwca 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany wynikające z przeglądu MSSF 2014-2016 (opublikowano dnia 8 grudnia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – Zmiany do MSSF 12 oraz MSSF 1 mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2017 roku lub później, natomiast Zmiany do MSR 28 mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Interpretacja KIMSF 22 Transakcje w walucie obcej i zaliczki (opublikowano dnia 8 grudnia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,

- Zmiany do MSR 40 Przeniesienie nieruchomości inwestycyjnej (opublikowano dnia 8 grudnia 2016 roku)
 - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później.

Zarząd nie przewiduje, aby wprowadzenie powyższych standardów oraz interpretacji miało istotny wpływ na stosowane przez Bank zasady rachunkowości w okresie ich początkowego zastosowania, z wyjątkiem MSSF 9. Bank jest w trakcie oceny wpływu MSSF 9 na stosowane zasady rachunkowości. Opis wpływu MSSF 9 na sprawozdanie finansowe Banku znajduje się w notce 2.12.

2.4. Podstawa sporządzenia

W sprawozdaniu zastosowano koncepcję kosztu historycznego, za wyjątkiem wartości godziwej dla aktywów finansowych i zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym instrumentów pochodnych, oraz aktywów finansowych klasyfikowanych, jako dostępne do sprzedaży, za wyjątkiem tych, dla których nie można wiarygodnie ustalić wartości godziwej. Pozostałe składniki aktywów finansowych i zobowiązań finansowych (w tym kredyty i pożyczki) wykazywane są w wartości amortyzowanego kosztu pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości lub w cenie nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

Składniki aktywów trwałych wykazywane są w cenie nabycia pomniejszonej o odpisy umorzeniowe oraz o odpisy z tytułu utraty wartości. Składniki aktywów trwałych zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży, wykazywane są w kwocie niższej z dwóch, tj. ich wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia.

2.5. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej

Transakcje wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu odpowiednio obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski. Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów (kosztów) finansowych lub kapitalizowane w wartości aktywów. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej są wykazywane po kursie historycznym z dnia transakcji. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej są przeliczane po kursie z dnia dokonania wyceny do wartości godziwej.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
USD	4,1793	3,9011
EUR	4,4240	4,2615
CHF	4,1173	3,9394

Zyski i straty kursowe z tytułu rozliczenia tych transakcji oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań pieniężnych wyrażonych w walutach obcych ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Sprawozdanie finansowe prezentowane jest w złotych, które są walutą funkcjonalną i walutą prezentacji Banku.

2.6. Aktywa trwałe dostępne do sprzedaży

Jako aktywa do sprzedaży Bank kwalifikuje składniki aktywów, których wartość bilansowa zostanie odzyskana w drodze transakcji sprzedaży, a nie poprzez ich wykorzystanie. Do kategorii aktywa trwałe dostępne do sprzedaży zaliczane są składniki, które przeznaczone są do natychmiastowej sprzedaży w ich bieżącym stanie oraz sprzedaż jest wysoce prawdopodobna.

Składnik aktywów jest oferowany do sprzedaży po cenie, która jest racjonalna w odniesieniu do jego bieżącej wartości godziwej.

Aktywa do sprzedaży ujmuje się w księgach w wartości niższej z dwóch:

- wartości bilansowej z dnia poprzedzającego kwalifikację składnika aktywów jako przeznaczonego do sprzedaży,
- wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia.

2.7. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są według ceny nabycia/ kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po dacie oddania środka trwałego do używania, takie jak koszty konserwacji i napraw, obciążają zysk lub stratę w momencie ich poniesienia.

Środki trwałe w momencie ich nabycia zostają podzielone na części składowe będące pozycjami o istotnej wartości, dla których można przyporządkować odrębny okres ekonomicznej użyteczności.

Amortyzacja jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów. Wyliczone na tej podstawie stawki amortyzacji wynoszą:

Typ

Urządzenia telekomunikacyjne	10,0-20,0	%
Pozostałe środki trwałe	14,0-20,0	%
Środki transportu	14,0-20,0	%
Sprzęt komputerowy	10-33,3	%
Inwestycje w obcych środkach trwałych*	10,0-38,0	%

**amortyzacja jest naliczana w okresie nie dłuższym niż okres umowy najmu*

Wartość końcową, okres użytkowania oraz metodę amortyzacji składników aktywów weryfikuje się corocznie. Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta z bilansu po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika

aktywów z bilansu (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w zysku lub stracie okresu, w którym dokonano takiego usunięcia.

Inwestycje rozpoczęte dotyczą środków trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania środka trwałego do używania.

2.8. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne nabyte w oddzielnej transakcji lub wytworzone (jeżeli spełniają kryteria rozpoznania dla kosztów prac rozwojowych) wycenia się przy początkowym ujęciu odpowiednio w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Po ujęciu początkowym, wartości niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Nakłady poniesione na wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Bank ustala, czy okres użytkowania wartości niematerialnych jest określony czy nieokreślony. Wartości niematerialne o określonym okresie użytkowania są amortyzowane przez okres użytkowania oraz poddawane testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Okres i metoda amortyzacji wartości niematerialnych o ograniczonym okresie użytkowania są weryfikowane przynajmniej na koniec każdego roku obrotowego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych. Odpis amortyzacyjny składników wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania ujemnie się w zysku lub stracie w ciężar tej kategorii, która odpowiada funkcji danego składnika wartości niematerialnych.

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz te, które nie są użytkowane, są corocznie poddawane testowi na utratę wartości, w odniesieniu do poszczególnych aktywów lub na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

Koszty prac rozwojowych

Nakłady poniesione na prace rozwojowe wykonane w ramach danego przedsięwzięcia są przenoszone na kolejny okres, jeżeli można uznać, że zostaną one w przyszłości odzyskane. Po początkowym ujęciu nakładów na prace rozwojowe, stosuje się model kosztu historycznego wymagający, aby składniki aktywów były ujmowane według cen nabycia pomniejszonych o skumulowaną amortyzację i skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Skapitalizowane nakłady są amortyzowane przez przewidywany okres uzyskiwania przychodów ze sprzedaży z danego przedsięwzięcia.

Podsumowanie zasad stosowanych w odniesieniu do wartości niematerialnych przedstawia się następująco:

	<i>Patenty i licencje</i>	<i>Koszty prac rozwojowych</i>	<i>Oprogramowanie komputerowe</i>
Okresy użytkowania	Dla patentów i licencji użytkowanych na podstawie umowy zawartej na czas określony, przyjmuje się ten okres uwzględniając dodatkowy okres, na który użytkowanie może być przedłużone.	3,5 lat	2-8 lat
Wykorzystana metoda amortyzacji	Amortyzowane przez okres umowy - metodą liniową.	Metodą liniową	Metodą liniową
Wewnętrznie wytworzone lub nabyte	Nabyte	Wewnętrznie wytworzone	Nabyte
Test na utratę wartości	Nieokreślony okres użytkowania – coroczny oraz w przypadku istnienia przesłanki wskazującej na utratę wartości. Dla pozostałych – coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.	Coroczny w przypadku składników nie oddanych jeszcze do użytkowania oraz w przypadku istnienia przesłanki wskazującej na utratę wartości.	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości.

Zyski lub straty wynikające z usunięcia wartości niematerialnych z bilansu są wyceniane według różnicy pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danego składnika aktywów i są ujmowane w zysku lub stracie w momencie ich usunięcia z bilansu.

2.9. Leasing

Umowy leasingowe, zgodnie, z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie pożytki wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego.

Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe Bank (leasingobiorca) ujmuje jako koszty operacyjne w zysku lub stracie metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Początkowe koszty bezpośrednie poniesione w toku negocjowania umów leasingu operacyjnego dodaje się do wartości bilansowej środka stanowiącego przedmiot leasingu i ujmuje przez okres trwania leasingu na tej samej podstawie, co przychody z tytułu wynajmu.

2.10. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Bank ocenia, czy istnieją jakiekolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Bank dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik aktywów należy.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży tego składnika aktywów lub odpowiednio ośrodka wypracowującego środki pieniężne, lub jego wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość odzyskiwalną ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które są w większości niezależne generowanych przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania odzwierciedlającej bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmuje się w tych kategoriach kosztów, które odpowiadają funkcji składnika aktywów, w przypadku którego stwierdzono utratę wartości.

Na każdy dzień bilansowy Bank ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny, lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Bank szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od momentu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po uwzględnieniu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmuje się niezwłocznie jako przychód. Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

2.11. Aktywa finansowe

Aktywa finansowe dzielone są na następujące kategorie:

- Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności,
- Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- Pożyczki i należności,
- Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności są to inwestycje, inne niż instrumenty pochodne, o określonych lub możliwych do określenia płatnościach oraz ustalonym terminie wymagalności, które Bank zamierza i ma możliwość utrzymać w posiadaniu do tego czasu. Papiery wartościowe utrzymywane do terminów zapadalności Bank wycenia według zamortyzowanego kosztu. Mogą podlegać odpisom aktualizującym w przypadku utraty wartości.

Składnikiem aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy jest składnik spełniający jeden z poniższych warunków:

a) jest klasyfikowany jako przeznaczony do obrotu. Składniki aktywów finansowych kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, jeśli są:

- nabyte głównie w celu sprzedaży w krótkim terminie,
- częścią portfela określonych instrumentów finansowych zarządzanych łącznie i co do których istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zysku w krótkim terminie,
- instrumentami pochodnymi, z wyłączeniem instrumentów pochodnych będących elementem rachunkowości zabezpieczeń oraz umów gwarancji finansowych,

b) został zgodnie z MSR 39 wyznaczony do tej kategorii w momencie początkowego ujęcia.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany wartości tych instrumentów finansowych ujmowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów jako przychody (korzystne zmiany netto wartości godziwej) lub koszty (niekorzystne zmiany netto wartości godziwej) finansowe. Aktywa finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu wyznaczone do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione:

- taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność w zakresie ujmowania lub wyceny (niedopasowanie księgowe),
- aktywa są częścią grupy aktywów finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem,
- aktywa finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane. Na dzień 31 grudnia 2016 roku żadne aktywa finansowe nie zostały wyznaczone do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy,

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Pożyczki i należności obejmują należności od banków oraz kredyty i pożyczki udzielone klientom. Zostały one wycenione według zamortyzowanego kosztu i mogą podlegać odpisom aktualizującym w przypadku utraty wartości.

Pozostałe aktywa finansowe, inne niż instrumenty pochodne zabezpieczające, zaliczane są do kategorii dostępne do sprzedaży. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są ujmowane według wartości godziwej, powiększonej o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych. Dodatnią i ujemną różnicę pomiędzy wartością godziwą aktywów dostępnych do sprzedaży (jeśli istnieje cena rynkowa ustalona na aktywnym rynku regulowanym albo których wartość godziwa może być ustalona w inny wiarygodny sposób) a ich ceną nabycia, po pomniejszeniu o podatek odroczonej ujmuje się w innych całkowitych dochodach. Spadek wartości aktywów dostępnych do sprzedaży spowodowany trwałą utratą wartości ujmuje się jako koszt finansowy.

Nabycie i sprzedaż aktywów finansowych rozpoznawane są na dzień dokonania transakcji. W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej, powiększonej, w przypadku składnika aktywów niekwalifikowanego jako wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia.

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty z bilansu, gdy Bank traci kontrolę nad prawami umownymi składającymi się na dany instrument finansowy; zazwyczaj ma to miejsce w przypadku sprzedaży instrumentu lub gdy wszystkie przepływy środków pieniężnych przypisane danemu instrumentowi przechodzą na niezależną stronę trzecią.

2.12. Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień bilansowy Bank ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

a. Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu

Jeżeli istnieją obiektywne przesłanki na to, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości pożyczek udzielonych i należności wycenianych według zamortyzowanego kosztu, to kwota odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych, zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej (tj. ustalonej przy początkowym ujęciu) efektywnej stopy procentowej. Wartość bilansową składnika aktywów obniża się poprzez zaksięgowanie odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

Do obiektywnych dowodów utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów zalicza się uzyskane przez Bank informacje o następujących zdarzeniach powodujących stratę:

- wystąpienie kwoty zaległej powyżej 90 dni na rachunku kredytobiorcy,
- znaczne pogorszenie sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy lub wystąpienie innych czynników stanowiących zagrożenie spłaty należności,
- restrukturyzacja polegająca na przyznaniu kredytobiorcy przez Bank, ze względów ekonomicznych lub prawnych wynikających z trudności finansowych kontrahenta, udogodnienia, którego w innym wypadku Bank by nie udzielił, w szczególności wystąpienie opóźnień powyżej 30 dni w okresie poprzedzającym restrukturyzację,
- wykrycie oszustwa lub wyłudzenia/ próby wyłudzenia kredytu,
- skierowanie do sądu pozwu, celem uzyskania tytułu wykonawczego
- upływ terminu wypowiedzenia umowy kredytowej,
- zanik aktywnego rynku na dany składnik aktywów finansowych spowodowany trudnościami finansowymi.

Bank ocenia najpierw, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości poszczególnych aktywów finansowych, które indywidualnie są znaczące, a także przesłanki utraty wartości aktywów finansowych, które indywidualnie nie są znaczące. Jeżeli z przeprowadzonej analizy wynika, że nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości indywidualnie ocenianego składnika aktywów finansowych, niezależnie od tego, czy jest on znaczący, czy też nie, to Bank włącza ten składnik do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego i łącznie ocenia pod kątem utraty wartości. Aktywa, które indywidualnie są oceniane pod kątem utraty wartości i dla których ujęto odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości lub uznano, że dotychczasowy odpis nie ulegnie zmianie, nie są brane pod uwagę przy łącznej ocenie grupy aktywów pod kątem utraty wartości.

Jeżeli w następnym okresie odpis z tytułu utraty wartości zmniejszył się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu, to uprzednio ujęty odpis odwraca się. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ujmuje się w zysku lub stracie w zakresie, w jakim na dzień odwrócenia wartość bilansowa składnika aktywów nie przewyższa jego zamortyzowanego kosztu.

Metodologia tworzenia odpisów IBNR oparta jest na podejściu statystycznym i pozwala na szacownie strat generowanych przez portfel produktów detalicznych oraz transakcji na rynku międzybankowym, dla których przesłanka utraty wartości wystąpiła, ale nie została jeszcze zaobserwowana (nie była możliwa do zaobserwowania) przez Bank (np. klient stracił pracę, jednak kredyt jest nadal spłacany terminowo).

Bank dokonuje spisania należności kredytowych z bilansu w ciężar utworzonych odpisów z tytułu utraty wartości, gdy te należności są nieściągalne, to znaczy:

- koszty dalszej windykacji należności przekraczać będą spodziewane wpływy z windykacji,
- nieskuteczność egzekucji należności Banku stwierdzona została odpowiednim dokumentem właściwego organu postępowania egzekucyjnego.

Dla zobowiązań pozabilansowych z tytułu niewykorzystywanych linii kredytowych Bank nie tworzy odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości aktywów finansowych.

Począwszy od lutego 2016 roku Bank wprowadził bardziej ostrożne założenia w metodyce szacowania odpisu IBNR dla portfela kredytów bez utraty wartości względem klientów posiadających co najmniej jeden kredyt z utratą wartości. Zmiana założeń wynikała z obserwowanego wyższego poziomu ryzyka kredytowego dla tych klientów. Wpływ zmiany na poziom odpisu IBNR wyniósł w lutym 2016 roku 4,3 mln zł, co stanowiło 0,7% całkowitego poziomu odpisów.

Bank wydłużył horyzont obserwacji, w którym badany jest wskaźnik migracji kredytów z utratą wartości do stanu wypowiedzenia z 8 do 10 kwartałów w odniesieniu do kredytów gotówkowych oraz z 4 do 7 kwartałów dla kredytów restrukturyzowanych. Zmiany były rezultatem wdrożenia konkluzji wynikających z cyklicznej walidacji modelu szacowania odpisów. Wpływ opisywanej zmiany na poziom odpisów wyniósł 4,4 mln zł, co stanowiło 0,8% poziomu odpisów. Zmiana została wprowadzona na dzień 31 grudnia 2016 roku.

Przygotowanie do wdrożenia standardu MSSF 9

W lipcu 2014 roku Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości opublikowała standard MSSF 9, który będzie obowiązywał począwszy od 1 stycznia 2018 roku i zastąpi dotychczasowy standard MSR 39.

W wyniku wdrożenia Standardu, zmieniają się kryteria klasyfikacji do metod wyceny i obejmą trzy kategorie wyceniane:

- wg zamortyzowanego kosztu,
- wg wartości godziwej odnoszone na pozostałe dochody całkowite,
- wg wartości godziwej odnoszone do rachunku wyników.

W zakresie klasyfikacji i wyceny instrumentów finansowych Bank przewiduje, że klasyfikacja aktywów finansowych będzie uzależniona od:

- wyników oceny modelu biznesowego zarządzania danym portfelem aktywów,
- oceny warunków kontraktowych danego aktywa finansowego pod kątem weryfikacji czy konkretne przepływy pieniężne stanowią wyłącznie płatność kapitału i odsetek od należnego kapitału.

Sprawozdanie Finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku

W ramach przygotowań do procesu implementacji MSSF 9 Bank przeprowadził wstępną analizę na bazie modelu biznesowego oraz testu przepływów pieniężnych. Zmiana podejścia do klasyfikacji aktywów finansowych może skutkować koniecznością reklasyfikacji i zmiany zasad wyceny dla części posiadanych instrumentów finansowych.

W związku z wprowadzeniem Standardu, Bank nie przewiduje istotnych zmian w obszarze rachunkowości zabezpieczeń. W ocenie Banku, nowy model pozytywnie wpłynie na jakość informacji finansowej odzwierciedlając w sposób bardziej precyzyjny zasady i strategię zarządzania ryzykiem strukturalnym oraz wykorzystanie różnych form jego zabezpieczenia wraz z oceną wpływu na poszczególne elementy sprawozdania finansowego.

Standard MSSF 9 wprowadza istotne zmiany w zakresie wyceny należności bez utraty wartości. Obecnie stosowana metodologia służąca do szacowania odpisu IBNR zostanie zastąpiona metodyką szacowania odpisu w oparciu o analizę prawdopodobieństwa wystąpienia zdarzenia utraty wartości w horyzoncie 12 miesięcy lub w horyzoncie trwania życia ekspozycji w zależności od faktu zidentyfikowania zdarzenia powodującego istotny wzrost poziomu ryzyka kredytowego. Estymacje parametrów szacowania odpisów będą uwzględniać oczekiwania względem sytuacji makroekonomicznej, tzw. „forward looking”.

Bank w roku 2016 opracował wstępną metodologię szacowania odpisów zgodnie z zasadami określonymi w standardzie MSSF 9. Zgodnie z zapisami standardu i zaproponowaną metodyką portfel należności zostanie podzielony na 3 segmenty:

- Segment 1 (Stage 1): Należności normalne: pierwotny segment rozpoznawania należności. Oczekiwane straty kalkulowane w horyzoncie 12 miesięcy,
- Segment 2 (Stage 2): Należności ze znaczącym wzrostem ryzyka kredytowego: należności charakteryzujące się przesłanką wskazującą na istotny wzrost ryzyka kredytowego. Oczekiwane straty kalkulowane w horyzoncie trwania ekspozycji,
- Segment 3 (Stage 3): Należności z utratą wartości. Odpowiada obecnie wyróżnionej grupie kredytów z utratą wartości. Strata szacowana w horyzoncie trwania ekspozycji.

W związku ze skróceniem okresu, w którym następuje dotworzenie odpisu w horyzoncie trwania ekspozycji Bank spodziewa się większej zmienności poziom odpisów na należności w Segmencie 1 i Segmencie 2.

Metodologia opracowana przez Bank obejmuje w szczególności modelowanie parametrów PD dla portfeli klasyfikowanych według obecnych regulacji do grupy bez utraty wartości. Bank zweryfikował kryteria klasyfikacji do grupy ze znaczącym wzrostem ryzyka kredytowego, biorąc pod uwagę klasę opóźnień, wartość scoringu behawioralnego oraz szereg zmiennych opisujących przyszłą terminowość spłat. Kluczową zmienną uwzględnioną w klasyfikacji jest osiągnięcie przez ekspozycję opóźnienia 30 dni. Metodologia wykorzystuje aproksymowanie przyszłego poziomu prawdopodobieństwa utraty wartości w oparciu o kumulatywne krzywe default. Oszacowania będą uwzględniały oczekiwania względem rozwoju sytuacji makroekonomicznej i będą oparte o analizę scenariuszową z wykorzystaniem modeli statystycznych i/lub opinie ekspertów. Bank będzie uwzględniał w podstawie szacowania odpisu zarówno wartość bilansową należności, jak i poziom niewykorzystanych linii kredytowych. Poziom LGD będzie odpowiadał LGD estymowanemu na potrzeby szacowania odpisu dla należności z utratą wartości. Modele wykorzystywane w szacowaniu odpisów zostaną objęte zaimplementowanym w Banku procesem zarządzania ryzykiem modeli.

Obecnie ukończono analizy wpływu Standardu na kluczowe procesy Banku oraz opracowano nową metodologię szacowania odpisów. Bank jest w trakcie oceny wpływu nowego modelu szacowania oczekiwanych strat na strukturę kapitału regulacyjnego. Trwają prace nad wdrożeniem zmian w

infrastrukturze informatycznej wspierającej procesy wyceny portfela oraz związanej z tym sprawozdawczości.

b. Aktywa finansowe wykazywane według kosztu

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wykazywany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, albo instrumentu pochodnego, który jest powiązany i musi zostać rozliczony poprzez dostawę takiego nienotowanego instrumentu kapitałowego, to kwotę odpisu z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych.

c. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Dla aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, dla których występują obiektywne dowody, że nastąpiła utrata wartości (wystąpienie znacznych trudności finansowych emitenta, niedotrzymanie przez emitenta postanowień umownych, np. niespłacenie odsetek lub kapitału albo zaleganie z ich spłatą, zaistnienie wysokiego prawdopodobieństwa upadłości lub restrukturyzacja emitenta), skumulowane straty ujęte dotychczas w innych całkowitych dochodach przenosi się z kapitałów z aktualizacji wyceny do rachunku zysków i strat. Kwota skumulowanych strat, która zostaje wyksięgowana z innych całkowitych dochodów i ujęta w zyskach i stratach, stanowi różnicę pomiędzy kosztem nabycia (pomniejszonym o wszelkie spłaty kapitału i amortyzację) i bieżącą wartością godziwą. Jeśli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu straty z tytułu utraty wartości, kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w rachunku zysków i strat.

2.13. Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczenia

Instrumenty pochodne, z których korzysta Bank w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami stóp procentowych i kursów wymiany walut to przede wszystkim kontrakty walutowe typu forward oraz kontrakty na zamianę stóp procentowych (swapy procentowe). Tego rodzaju pochodne instrumenty finansowe są wyceniane do wartości godziwej. Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa, gdy ich wartość jest dodatnia lub jako zobowiązania – gdy ich wartość jest ujemna.

Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają zasad rachunkowości zabezpieczeń są bezpośrednio odnoszone do zysku lub straty roku obrotowego.

Wartość godziwa walutowych kontraktów *forward* jest ustalana poprzez odniesienie do bieżących kursów terminowych występujących przy kontraktach o podobnym terminie zapadalności. Wartość godziwa kontraktów na zamianę stóp procentowych jest ustalana na podstawie modelu wyceny uwzględniającego obserwowalne dane rynkowe, w tym w szczególności bieżące terminowe stopy procentowe.

W rachunkowości zabezpieczeń, zabezpieczenia klasyfikowane są jako:

- zabezpieczenie wartości godziwej, zabezpieczające przed ryzykiem zmian wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązania, lub

- zabezpieczenie przepływów środków pieniężnych, zabezpieczające przed zmianami przepływów środków pieniężnych, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka związanego z ujętym składnikiem aktywów, zobowiązaniem lub prognozowaną transakcją.

W momencie ustanowienia zabezpieczenia Bank formalnie wyznacza i dokumentuje powiązania zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji, charakter zabezpieczanego ryzyka, a także sposób oceny efektywności instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej zabezpieczanej pozycji lub przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem. Oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce skuteczne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka. Efektywność zabezpieczenia jest oceniana na bieżąco w celu sprawdzenia, czy jest wysoce efektywne we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zostało ustanowione.

Bank stosował politykę rachunkowości w zakresie rachunkowości zabezpieczeń zgodną z MSR 39 zatwierdzonym przez UE (tzw. wersja 'carve out'), znoszącym niektóre ograniczenia wynikające z pierwotnego brzmienia MSR 39.

2.14. Zabezpieczenie wartości godziwej

Zabezpieczenie wartości godziwej to zabezpieczenie przed zmianami wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązania lub nie ujętego uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, albo wyodrębnionej części takiego składnika aktywów, zobowiązania lub uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka i które mogłoby wpływać na zysk lub stratę. W przypadku zabezpieczenia wartości godziwej, wartość bilansowa zabezpieczanej pozycji jest korygowana o zyski i /lub straty z tytułu zmian wartości godziwej wynikających z zabezpieczanego ryzyka, instrument zabezpieczający jest wyceniany do wartości godziwej, a zyski i straty z tytułu instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej ujmowane są w zysku lub stracie. Jeśli zabezpieczenie dotyczy tylko wyszczególnionych rodzajów ryzyka, które przypisać można pozycji zabezpieczanej, to ujęcie zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanej, która nie jest związana z zabezpieczanym ryzykiem, następuje zgodnie z ogólnymi zasadami dla danej kategorii instrumentów finansowych (np. wycena zabezpieczanych składników aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, wynikająca z czynników innych niż zabezpieczane ryzyka, prezentowana jest w pozostałych dochodach całkowitych do czasu zbycia lub terminu zapadalności tego składnika aktywów).

Jeśli nieujęte uprawdopodobnione przyszłe zobowiązanie jest wyznaczone jako pozycja zabezpieczana, późniejsze łączne zmiany wartości godziwej uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania wynikające z zabezpieczanego ryzyka ujmuje się jako składnik aktywów lub zobowiązanie, a powstające zyski lub straty ujmuje się rachunku wyników. Zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego również są ujmowane w rachunku zysków i strat.

Bank zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń, jeżeli instrument zabezpieczający wygasa, zostaje sprzedany, rozwiązany lub wykonany, jeżeli zabezpieczenie przestaje spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń lub gdy powiązanie zabezpieczające zostaje unieważnione. Każdą korektę wartości bilansowej zabezpieczanego instrumentu finansowego, do którego stosuje się metodę efektywnej stopy procentowej, poddaje się amortyzacji, a dokonane odpisy ujmuje się w rachunku wyników. Amortyzacja może rozpocząć się od momentu dokonania korekty, jednakże nie później niż w momencie

zaprzestania korygowania pozycji zabezpieczanej o zmiany wartości godziwej wynikające z zabezpieczanego ryzyka.

2.15. Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych to zabezpieczenie przed zagrożeniem zmiennością przepływów pieniężnych, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka związanemu z ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją, i które mogłoby wpływać na wynik finansowy. Część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, która stanowi efektywne zabezpieczenie ujmuje się w innych całkowitych dochodach, a nieefektywną część ujmuje się w rachunku wyników.

Jeśli zabezpieczana planowana transakcja skutkuje ujęciem składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego, związane z nią zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach przenosi się do rachunku zysków i strat w tym samym okresie, albo w okresach, w których nabyty składnik aktywów lub przyjęte zobowiązanie mają wpływ na zysk lub stratę.

Jeśli zabezpieczenie planowanej transakcji skutkuje ujęciem składnika aktywów niefinansowych lub zobowiązania niefinansowego, albo planowana transakcja związana ze składnikiem aktywów niefinansowych lub zobowiązaniem niefinansowym staje się uprawdopodobnionym przyszłym zobowiązaniem, do którego będzie się stosować zabezpieczenie wartości godziwej, wtedy zyski lub straty, które były ujęte w innych całkowitych dochodach, przeklasyfikowywane są z innych całkowitych dochodów do rachunku wyników w tym samym okresie lub okresach, w których nabyty składnik aktywów niefinansowych lub przyjęte zobowiązanie mają wpływ na zysk lub stratę.

Zyski lub straty powstałe w wyniku zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają warunków umożliwiających stosowanie zasad rachunkowości zabezpieczeń, są ujmowane bezpośrednio w wyniku finansowym netto za bieżący okres.

Bank zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń, gdy instrument zabezpieczający wygaśł lub został sprzedany, jego wykorzystanie dobiegło końca lub nastąpiła jego realizacja, bądź gdy zabezpieczenie przestało spełniać warunki umożliwiające stosowanie wobec niego zasad rachunkowości zabezpieczeń. W takim przypadku, łączny zysk lub strata na instrumencie zabezpieczającym, które były ujęte w innych całkowitych dochodach, są nadal wykazywane w kapitale z aktualizacji wyceny aż do momentu wystąpienia prognozowanej transakcji. Jeżeli Bank przestał spodziewać się, że prognozowana transakcja nastąpi, wówczas zakumulowany w innych całkowitych dochodach łączny zysk lub strata netto są odnoszone do zysku lub straty netto za bieżący okres.

2.16. Zapasy

Zapasy są wyceniane według ceny nabycia, z uwzględnieniem wartości odpisów z tytułu utraty wartości. Cena nabycia uwzględnia wszystkie koszty zakupu, koszty przetworzenia oraz inne koszty poniesione w trakcie doprowadzania zapasów do ich aktualnego miejsca i stanu – zarówno w odniesieniu do bieżącego, jak i poprzedniego roku. Cenę nabycia ustala się w oparciu o metodę „ceny ewidencyjnej”.

2.17. Pozostałe należności

Należności z tytułu dostaw i usług są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisu na wątpliwe należności. Odpis na należności oszacowywany jest wtedy, gdy ściągnięcie pełnej kwoty należności przestało być prawdopodobne.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu jest ujmowane jako przychody finansowe.

Pozostałe należności obejmują w szczególności zaliczki przekazane z tytułu przyszłych zakupów rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz zapasów. Zaliczki są prezentowane zgodnie z charakterem aktywów, do jakich się odnoszą – odpowiednio jako aktywa trwałe lub obrotowe. Jako aktywa niepieniężne zaliczki nie podlegają dyskontowaniu. Należności budżetowe prezentowane są w ramach pozostałych aktywów niefinansowych, z wyjątkiem należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych, które stanowią w bilansie odrębną pozycję.

2.18. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne wykazane w bilansie obejmują środki pieniężne w banku oraz w skarbcach, bankomatach i wpłatomatach.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych składa się z określonych powyżej środków pieniężnych i ich ekwiwalentów oraz środków na rachunkach Banku w innych instytucjach finansowych.

2.19. Zobowiązania

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług wykazywane są w kwocie wymagającej zapłaty.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmują zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz zobowiązania finansowe pierwotnie zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Zobowiązania finansowe są klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, jeżeli zostały nabyte dla celów sprzedaży w niedalekiej przyszłości. Instrumenty pochodne, włączając wydzielone instrumenty wbudowane, są również klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, chyba że są uznane za efektywne instrumenty zabezpieczające. Zobowiązania finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność traktowania, gdy zarówno wycena jak i zasady rozpoznawania strat lub zysków podlegają innym regulacjom; lub (ii) zobowiązania są częścią grupy zobowiązań finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) zobowiązania finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane. Na dzień 31 grudnia 2016 roku żadne zobowiązania finansowe nie zostały zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej, uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji

sprzedaży. Zmiany w wartości godziwej tych instrumentów są ujmowane w zysku lub stracie jako koszty lub przychody finansowe.

Zobowiązania finansowe niebędące instrumentami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy, są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej. W roku 2015 i 2016 Bank wyemitował dłużne papiery wartościowe, które zostały zaklasyfikowane jako zobowiązania wyceniane według zamortyzowanego kosztu.

Bank wyłącza ze swojego bilansu zobowiązanie finansowe, gdy zobowiązanie wygasło – to znaczy, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł. Zastąpienie dotychczasowego instrumentu dłużnego przez instrument o zasadniczo różnych warunkach dokonywane pomiędzy tymi samymi podmiotami Bank ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego zobowiązania finansowego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Podobnie znaczące modyfikacje warunków umowy dotyczącej istniejącego zobowiązania finansowego Bank ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Powstająca z tytułu zamiany różnice odnośnych wartości bilansowych wykazuje się w zysku lub stracie.

Pozostałe zobowiązania niefinansowe obejmują w szczególności zobowiązania wobec urzędu skarbowego z tytułu podatku od towarów i usług oraz zobowiązania z tytułu otrzymanych zaliczek, które będą rozliczone poprzez dostawę towarów, usług lub środków trwałych. Pozostałe zobowiązania niefinansowe ujmowane są w kwocie wymagającej zapłaty.

2.20. Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Banku ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli Bank spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów po pomniejszeniu o wszelkie zwroty.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.

Rezerwa utworzona na potencjalne zwroty z tytułu sprzedaży portfela należności kredytowych prezentowana jest w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w pozycji „Odpisy na rezerwy i aktualizacja wartości”.

2.21. Odprawy emerytalne

Odprawy emerytalne są wypłacane jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę. Wysokość odpraw emerytalnych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Bank tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Według MSR 19 odprawy emerytalne są programami określonych świadczeń po okresie zatrudnienia. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną

Sprawozdanie Finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku

dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia bilansowego. W okresach pomiędzy ustalaniem wartości bieżącej zobowiązania Bank aktualizuje kluczowe wskaźniki odzwierciedlające strukturę zatrudnienia niezbędną do prawidłowej oceny rezerwy.

2.22. Kapitały

Kapitały własne stanowią kapitały i fundusze tworzone zgodnie z obowiązującym prawem oraz ze statutem Banku.

Do kapitałów Banku zaliczane są także niepodzielone zyski i ewentualne niepokryte straty z poprzednich okresów.

Kapitał zakładowy jest wykazany w wysokości zgodnej ze statutem Banku oraz wpisem do rejestru sądowego według wartości nominalnej.

Kapitał zapasowy tworzony jest z odpisów z zysku netto, zgodnie ze statutem Banku. Jest tworzony na pokrycie strat bilansowych.

Na kapitał z aktualizacji wyceny odnosi się różnice z wyceny aktywów dostępnych do sprzedaży, różnice z wyceny instrumentów zabezpieczających stanowiących efektywne zabezpieczenie przepływów pieniężnych z uwzględnieniem odroczonego podatku dochodowego. Na dzień wyłączenia z ksiąg rachunkowych całości lub części składnika aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży łączne skutki zmiany wartości godziwej odniesione na kapitał z aktualizacji wyceny zostają wyksięgowane (odwrócone). Całość lub odpowiednio część dokonanego uprzednio odpisu aktualizującego zwiększa lub zmniejsza wartość danego składnika aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży. Skutki zmian wartości godziwej są wyksięgowywane w korespondencji z rachunkiem zysków i strat.

Wynik finansowy netto roku obrotowego stanowi wynik z rachunku zysków i strat roku bieżącego skorygowany obciążeniem z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych.

2.23. Przychody i koszty

Przychody są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Bank uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób. Przychody są rozpoznawane w wartości godziwej zapłaty otrzymanej lub należnej, po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT) oraz rabaty. Przy ujmowaniu przychodów obowiązują również kryteria przedstawione poniżej.

a. Przychody i koszty odsetkowe

Przychody z tytułu odsetek obejmują odsetki otrzymane lub należne z tytułu kredytów, środków na rachunkach Banku w innych instytucjach finansowych, depozytów udzielonych oraz aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży. Koszty z tytułu odsetek obejmują odsetki naliczone lub zapłacone od depozytów klientów, środków pozyskanych na rynku międzybankowym oraz koszty odsetkowe z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych. Wynik odsetkowy zawiera również przychody/koszty odsetkowe z tytułu instrumentów pochodnych desygnowanych przez Bank do rachunkowości zabezpieczeń.

Przychody i koszty z tytułu odsetek od instrumentów finansowych są ujmowane w rachunku zysków i strat w wysokości wynikającej z wyceny według zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej.

Sprawozdanie Finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku

Efektywna stopa procentowa jest stopą, która dyskontuje oszacowane przyszłe pieniężne wypływy lub płatności dokonywane w oczekiwanym okresie do wygaśnięcia instrumenty finansowego, do wartości netto składnika aktywów lub zobowiązania finansowego.

Odsetki naliczone od należności, dla których rozpoznano utratę wartości, zaliczane są do przychodów według stopy procentowej wykorzystywanej do zdyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych dla celów wyceny utraty wartości, w części możliwej do odzyskania.

Prowizje za udzielenie pożyczek i kredytów rozliczane są w czasie przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej, przy uwzględnieniu kosztów udzielenia kredytu. Prowizje te ujmowane są jako przychód odsetkowy.

Prowizje i opłaty zawierają wynagrodzenie otrzymane w związku z czynnościami związanymi z zawarciem umów ubezpieczeniowych dystrybuowanych wśród klientów kredytowych, które rozpoznawane są zgodnie z zasadami opisanymi w punkcie 2.23h.

b. Prowizje

Głównymi pozycjami przychodów prowizyjnych Banku są przychody z tytułu pośrednictwa ubezpieczeniowego, przychody z tytułu opłat i prowizji za prowadzenie rachunków klientów, z tytułu opłat od udzielanych kredytów i pożyczek oraz z tytułu obsługi kart kredytowych. Koszty prowizyjne obejmują w szczególności koszty obsługi kart płatniczych i kredytowych oraz koszty prowizji za pośrednictwo kredytowe. Przychody i koszty z tytułu opłat i prowizji, dla których nie znajduje zastosowanie metoda efektywnej stopy procentowej ujmowane są zgodnie z zasadą memoriału w chwili wykonania usługi i prezentowane są w rachunku wyników w linii przychodów i kosztów prowizyjnych.

c. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Pozostałe przychody i koszty operacyjne obejmują wynik osiągnięty przez Bank na działalności niezwiązanej bezpośrednio z działalnością finansową. W szczególności są to przychody i koszty z tytułu sprzedaży, usług świadczonych na rzecz franczyzobiorców oraz z tytułu odzysków wierzytelności spisanych wcześniej do ewidencji pozabilansowej.

Koszty są rozpoznawane zgodnie z zasadą memoriałową, czyli w okresach, których dotyczą, niezależnie od daty dokonania płatności.

d. Wynik z pozycji wymiany i wynik z tytułu operacji finansowych

Do wyniku z pozycji wymiany zaliczane są w szczególności zrealizowane i niezrealizowane dodatnie i ujemne różnice kursowe z tytułu obsługi produktu hipotecznego indeksowanego i źródeł jego finansowania oraz rozliczenia płatności fakturowych.

W wyniku z operacji finansowych Bank ujmuje nieefektywną część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych oraz wynik z tytułu rachunkowości zabezpieczeń instrumentów finansowych do wartości godziwej. W wyniku z operacji finansowych Bank ujmuje również kwoty uzyskanych dochodów z tytułu posiadania kapitałowych instrumentów finansowych.

e. Sprzedaż towarów i produktów

Przychody są ujmowane, jeżeli znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności do towarów i produktów zostały przekazane nabywcy oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób.

f. Świadczenie usług

Przychody z tytułu świadczenia usług są ujmowane na podstawie stopnia zaawansowania ich realizacji.

Procentowy stan zaawansowania realizacji usługi ustalany jest jako stosunek kosztów poniesionych do szacowanych kosztów niezbędnych do zrealizowania zlecenia.

Przychody z tytułu premii za utrzymanie portfela umów ubezpieczenia ujmowane są w trakcie okresu rozliczeniowego, którego dotyczy spełnienie warunków wypłaty premii.

g. Przychody z tytułu wynajmu (leasingu operacyjnego)

Przychody z tytułu wynajmu rzeczowych aktywów trwałych ujmowane są metodą liniową przez okres wynajmu w stosunku do otwartych umów.

h. Przychody i koszty z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytami i pożyczkami

W celu określenia sposobu ujęcia transakcji w księgach rachunkowych Banku, konieczne jest określenie stopnia bezpośredniego powiązania produktu ubezpieczeniowego oraz instrumentu finansowego, biorąc pod uwagę treść ekonomiczną transakcji.

Bezpośrednie powiązanie produktu ubezpieczeniowego z instrumentem finansowym występuje w szczególności, gdy jest spełniony co najmniej jeden z dwóch warunków:

- instrument finansowy jest oferowany przez Bank zawsze z produktem ubezpieczeniowym,
- produkt ubezpieczeniowy jest oferowany przez bank wyłącznie z instrumentem finansowym tj. nie ma możliwości zakupu w banku produktu ubezpieczeniowego identycznego co do formy prawnej, warunków i treści ekonomicznej bez zakupu produktu łączonego z instrumentem finansowym.

W analizie powiązania produktu ubezpieczeniowego z instrumentem finansowym Bank bierze pod uwagę instrumenty finansowe, które nie są oferowane umownie łącznie z ubezpieczeniem, ale które są ujmowane w bilansie w wyniku sprzedaży produktu ubezpieczeniowego, niezależnie od tego czy ujęcie to było rezultatem umowy z zakładem ubezpieczeń, czy przyjętej praktyki biznesowej.

Przy braku spełnienia wspomnianych warunków, Bank dodatkowo dokonuje szczegółowej analizy treści ekonomicznej produktu, w tym spełnienia kryteriów niezależności umów ubezpieczenia od oferowanych instrumentów finansowych poprzez ustalenie między innymi:

- stopnia sprzedaży produktów łączonych tj. procentowego udziału instrumentów finansowych z ochroną ubezpieczeniową do ilości umów dotyczących instrumentów finansowych w portfelu banku,
- średniego rzeczywistego rocznego oprocentowania poszczególnych instrumentów finansowych w portfelu banku w podziale na zawierające ochronę ubezpieczeniową oraz bez elementu ubezpieczenia,
- możliwości przystąpienia do ochrony ubezpieczeniowej bez instrumentu finansowego,
- przy braku wymogu zawarcia przez klienta umowy ubezpieczeniowej do nabywanego przez niego instrumentu finansowego - ilości zbliżonych warunków i zasad umów ubezpieczenia zawartych w innych zakładach ubezpieczeń niż zakład ubezpieczeń, którego produkty są oferowane przez Bank łącznie

z instrumentem finansowym (procentowy udział w całym portfelu kredytowym - w podziale instrumenty finansowe zgodnie z ofertą produktową banku),,

- ilości rezygnacji i wysokości zwracanych prowizji - w podziale na instrumenty finansowe zgodnie z ofertą produktową banku, produkty ubezpieczeniowe i grupy ubezpieczeń,
- ilości umów ubezpieczenia kontynuowanych po wcześniejszej spłacie kredytu, wraz z informacją o produktach kredytowych, z którymi były powiązane,
- zakresu czynności wykonywanych na rzecz ubezpieczyciela w trakcie trwania umowy ubezpieczenia;
- efektów analizy raportów zarządczych dotyczących wyników poszczególnych instrumentów finansowych zgodnie z ofertą produktową banku, usług bankowych.

W rezultacie powyższej analizy Bank identyfikuje, które kredyty i polisy ubezpieczeniowe, zgodnie z modelem bancassurance przyjętym przez Bank, stanowią transakcje powiązane.

Księgowe ujmowanie kosztów i przychodów z tytułu bancassurance dla transakcji powiązanych

Transakcja dzielona jest na elementy, w odniesieniu do których przychody będą alokowane oddzielnie:

- wynagrodzenie za usługi świadczone w momencie podpisania polisy ubezpieczeniowej - zgodnie z MSR 18 należy kwalifikować jako opłaty uzyskiwane z tytułu realizacji istotnej czynności oraz ujmować jednorazowo w przychodach z tytułu prowizji,
- opłata powiązana z udzielonym kredytem - wynagrodzenie Banku pomniejszone o wynagrodzenie z tytułu podpisania polisy ubezpieczeniowej oraz pomniejszone o wynagrodzenie z tytułu usług wykonywanych po podpisaniu umowy, należy traktować jako przychody z tytułu udzielenia kredytu. W związku z tym ta część wynagrodzenia jest uwzględniona w efektywnej stopie procentowej i wykazywana w przychodach odsetkowych,
- wynagrodzenie za usługi świadczone przez Bank w okresie obowiązywania polisy ubezpieczeniowej – ta część wynagrodzenia (przychodów) za usługi bieżące jest odroczone i amortyzowana liniowo w przychodach z tytułu prowizji w okresie życia polisy (część odroczonej) zgodnie ze stopniem zaawansowania usługi.

Podział wynagrodzenia z tytułu ubezpieczeń dokonywany jest w proporcji wartości godziwej instrumentu finansowego (kredytu) oraz wartości godziwej usługi pośrednictwa (z uwzględnieniem wartości wynagrodzenia z tytułu świadczenia dodatkowych czynności po dokonaniu sprzedaży produktu ubezpieczeniowego) w stosunku do sumy obu tych wartości. W kalkulacji podziału wynagrodzenia Bank bierze również pod uwagę wartość świadczonych przez Bank usług posprzedażowych.

Ustalenie wartości godziwej usługi pośrednictwa ubezpieczeniowego (z uwzględnieniem wartości usług posprzedażowych) jest dokonywane na podstawie analizy cen rynkowych.

Ustalenie wartości godziwej dla instrumentu finansowego opiera się na podejściu dochodowym opartym na przeliczeniu przyszłych kwot na wartość bieżącą, zgodnie z MSSF 13, co stanowi wiarygodne przybliżenie wartości godziwej.

Przychody Banku ujmowane są w kwocie netto. W związku z tym konieczne jest wyliczenie oczekiwanych zwrotów wynagrodzenia Banku z tytułu przedterminowych spłat kredytu powodujących skrócenie okresu ochrony ubezpieczeniowej. Bank tworzy rezerwę do wysokości przyszłych spodziewanych zwrotów dla:

- części dotyczącej wynagrodzenia z tytułu pośrednictwa. Rezerwa ta jest wykorzystana w korespondencji z pozycją przychodów z tytułu prowizji w sytuacji wystąpienia zwrotów,
- części dotyczącej wynagrodzenia z tytułu usług posprzedażowych. Rezerwa ta jest wykorzystana w korespondencji z pozycją przychodów z tytułu prowizji w sytuacji wystąpienia zwrotów,
- części odroczonej rozliczanej według zamortyzowanego kosztu, jako element korygujący efektywną stopę procentową. Rezerwa ta jest wykorzystana w korespondencji z pozycją przychodów z tytułu odsetek w sytuacji wystąpienia zwrotów.

i. Przychody i koszty z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych niepowiązanych z produktami kredytowymi

Wynagrodzenie z tytułu produktów niepowiązanych/samodzielnych stanowi wynagrodzenie za wykonanie istotnej czynności i nie wymaga od Banku realizacji jakichkolwiek innych usług, szczególnie w następstwie sprzedaży. W związku z tym wynagrodzenie należne lub otrzymane od towarzystw ubezpieczeniowych jest uznawane jako przychody powstałe w dniu rozpoczęcia obowiązywania bądź odnowienia polisy ubezpieczeniowej.

2.24. Podatki

a. Uwagi wstępne

Z dniem 15 lipca 2016 r. do Ordynacji Podatkowej zostały wprowadzone zmiany w celu uwzględnienia postanowień Ogólnej Klauzuli Zapobiegającej Nadużyciom (GAAR). GAAR ma zapobiegać powstawaniu i wykorzystywaniu sztucznych struktur prawnych tworzonych w celu uniknięcia zapłaty podatku w Polsce. GAAR definiuje unikanie opodatkowania jako czynność dokonaną przede wszystkim w celu osiągnięcia korzyści podatkowej, sprzecznej w danych okolicznościach z przedmiotem i celem przepisy ustawy podatkowej. Zgodnie z GAAR taka czynność nie skutkuje osiągnięciem korzyści podatkowej, jeżeli sposób działania był sztuczny. Wszelkie występowanie: nieuzasadnionego dzielenia operacji, angażowania podmiotów pośredniczących mimo braku uzasadnienia ekonomicznego lub gospodarczego, elementów wzajemnie się znoszących lub kompensujących oraz inne działania o podobnym działaniu do wcześniej wspomnianych, mogą być potraktowane jako przesłanka istnienia sztucznych czynności podlegających przepisom GAAR. Nowe regulacje będą wymagać znacznie większego osądu przy ocenie skutków podatkowych poszczególnych transakcji.

Klauzulę GAAR należy stosować w odniesieniu do transakcji dokonanych po jej wejściu w życie oraz do transakcji, które zostały przeprowadzone przed wejściem w życie klauzuli GAAR ale, dla których po dacie wejścia klauzuli w życie korzyści były lub są nadal osiągane. Wdrożenie powyższych przepisów umożliwi polskim organom kontroli podatkowej kwestionowanie realizowanych przez podatników prawnych ustaleń i porozumień, takich jak restrukturyzacja i reorganizacja grupy.

b. Podatek bieżący

Zobowiązania i należności z tytułu bieżącego podatku za okres bieżący i okresy poprzednie wycenia się w wysokości kwot przewidywanej zapłaty na rzecz organów podatkowych (podlegających zwrotowi od organów podatkowych) z zastosowaniem stawek podatkowych i przepisów podatkowych, które prawnie lub faktycznie już obowiązywały na dzień bilansowy.

Podstawa opodatkowania podatkiem dochodowym od osób prawnych wyliczana jest zgodnie z krajowymi zasadami podatkowymi zawartymi w Ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych.

c. Podatek odroczony

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, podatek odroczony jest obliczany metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym.

Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego są to kwoty podatku dochodowego wymagające zapłaty w przyszłych okresach w związku z występowaniem dodatnich różnic przejściowych.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego są to kwoty przewidziane w przyszłych okresach do odliczenia od podatku dochodowego ze względu na:

- ujemne różnice przejściowe,
- przeniesienie na kolejny okres nierozliczonych strat podatkowych,
- przeniesienie na kolejny okres niewykorzystanych ulg podatkowych.

Różnice przejściowe są to różnice między wartością bilansową danego składnika aktywów lub zobowiązań a jego wartością podatkową. Różnicami przejściowymi mogą być:

- dodatnie różnice przejściowe, czyli różnice przejściowe, które powodują powstanie kwot do opodatkowania uwzględnianych w toku ustalania dochodu do opodatkowania (straty podatkowej) w przyszłych okresach, gdy wartość bilansowa składnika aktywów lub zobowiązań zostanie zrealizowana lub rozliczona,
- ujemne różnice przejściowe, czyli różnice przejściowe, które powodują powstanie kwot podlegających odliczeniu podatkowemu w toku ustalania dochodu do opodatkowania (straty podatkowej) w przyszłych okresach, gdy wartość bilansowa składnika aktywów lub zobowiązań zostanie zrealizowana lub rozliczona.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Nieujęty składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlega ponownej ocenie na każdy dzień bilansowy i jest ujmowany do wysokości odzwierciedlającej prawdopodobieństwo osiągnięcia w przyszłości dochodów do opodatkowania, które pozwolą na odzyskanie tego składnika aktywów.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na dzień bilansowy lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na dzień bilansowy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych poza zyskiem lub stratą jest ujmowany poza zyskiem lub stratą: w innych całkowitych dochodach dotyczący pozycji ujętych w innych całkowitych dochodach lub bezpośrednio w kapitale własnym dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym.

Sprawozdanie Finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku

Bank kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczony podatek dochodowy ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

Wysokość rezerwy i aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustalana jest przy uwzględnieniu stawek podatku dochodowego obowiązujących w roku powstania obowiązku podatkowego.

Wykazywana w sprawozdaniu z całkowitych dochodów część odroczonego stanowi różnicę pomiędzy stanem rezerwy i aktywów z tytułu podatku odroczonego na koniec i początek okresu sprawozdawczego, z tym, że rezerwy i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, dotyczące operacji rozliczanych z kapitałem własnym, odnosi się również na kapitał z aktualizacji.

a. Ważniejsze szacunki i osądy

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSR/ MSSF wymaga dokonania przez Zarząd pewnych szacunków oraz przyjęcia założeń, które mają wpływ na kwoty prezentowane w sprawozdaniu finansowym oraz w notach objaśniających.

Dokonywane przez Bank szacunki oraz założenia są poddawane regularnym przeglądom. Korekty szacunków są rozpoznawane w tym okresie, w którym dokonano zmiany szacunków.

Główne założenia/subiektywne oceny przyjęte przy dokonywaniu szacunków dotyczą przede wszystkim:

▪ Utrata wartości kredytów i pożyczek

Przyjęte założenia dotyczące szacowania utraty wartości kredytów i pożyczek zostały opisane w punkcie nr 2.12.

▪ Utrata wartości aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Bank ocenia istnienie przesłanek, które wskazują, czy nastąpiła utrata wartości któregoś ze składników aktywów trwałych lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

W przypadku istnienia takiej przesłanki, Bank dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej. Oszacowanie wartości użytkowej składnika aktywów trwałych lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne wymaga przyjęcia założeń dotyczących wielkości oraz terminów wystąpienia tych przepływów oraz ewentualnych zmian.

▪ Przychody z tytułu ubezpieczeń

W celu określenia sposobu ujęcia transakcji sprzedaży produktów ubezpieczeniowych Bank określa stopień bezpośredniego powiązania produktu ubezpieczeniowego oraz instrumentu finansowego, biorąc pod uwagę treść ekonomiczną transakcji oraz szereg kryteriów.

Na każdą datę bilansową Bank dokonuje oszacowania rezerwy na zwroty wynagrodzenia związane z przedterminowym skróceniem sprzedanych polis ubezpieczeniowych, w szczególności wynikających ze spłat kredytu powodujących skrócenie okresu ochrony ubezpieczeniowej. Bank dokonuje tego oszacowania w oparciu o historyczne dane dotyczące wcześniejszych spłat kredytów.

▪ Okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych

Okres użytkowania rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych to okres ekonomicznej użyteczności aktywów, w którym według oczekiwań Banku aktywa trwałe i wartości niematerialne będą

wykorzystywane i z tego tytułu osiągnięte zostaną korzyści ekonomiczne. W nocie 2.7 i 2.8 przedstawione są stawki amortyzacji rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych.

■ **Rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych**

Rezerwa na odprawy emerytalne wyliczana jest jako wartość obecna przyszłych zobowiązań wobec pracowników według stanu zatrudnienia i płac na dzień aktualizacji. Wyliczenie rezerw jest oparte na szeregu założeń, zarówno co do warunków makroekonomicznych jak i założeń dotyczących rotacji pracowników, ryzyka śmierci i innych.

■ **Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego**

Bank rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione. W nocie 21 opisano szacunki dotyczące wykorzystania strat podatkowych z lat ubiegłych ujęte w aktywie z tytułu podatku odroczonego.

NOTY DO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT

3. Przychody z tytułu odsetek

(w tys. zł)	2016	2015
Przychody odsetkowe obliczone z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, w tym:	842 099	795 097
Przychody z tytułu lokat w bankach	9 425	11 809
Przychody z tytułu kredytów i pożyczek dla klientów (osoby fizyczne):	813 343	765 971
- kredyty bez utraty wartości	771 060	729 704
- kredyty z utratą wartości	42 283	36 267
Przychody z tytułu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	19 177	16 599
Kredyty i pożyczki otrzymane od banków	915	718
Instrumenty pochodne zabezpieczające	(761)	-
RAZEM	842 099	795 097

4. Koszty z tytułu odsetek

(w tys. zł)	2016	2015
Koszty odsetkowe obliczone z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, w tym:	200 128	210 695
Koszty z tytułu zobowiązań wobec banków i instytucji finansowych:	107 407	115 759
- Banki	101 288	108 280
- Instytucje finansowe	6 119	7 479
Koszty z tytułu zobowiązań wobec klientów:	81 695	94 101
- Osoby fizyczne	81 695	94 101
Koszty z tytułu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	11 019	828
Koszty z tytułu kredytów udzielonych klientom	7	7
Instrumenty pochodne zabezpieczające	2 371	8 699
RAZEM	202 499	219 394

5. Przychody z tytułu prowizji

(w tys. zł)	2016	2015
Przychody z tytułu prowizji od sprzedaży ubezpieczeń	57 863	58 531
Prowizje z tytułu operacji na rachunkach klientów oraz udzielanych kredytów i pożyczek	34 990	30 624
Prowizje z tytułu obsługi kart płatniczych i kredytowych	15 258	14 471
Pozostałe prowizje	1 821	1 604
RAZEM	109 932	105 230

6. Koszty z tytułu prowizji

(w tys. zł)	2016	2015
Prowizje za pośrednictwo kredytowe	14 791	11 636
Prowizje z tytułu obsługi kart płatniczych i kredytowych	30 159	27 307
Koszty z tytułu sprzedaży ubezpieczeń	1 873	1 485
Pozostałe prowizje i opłaty	1 167	761
RAZEM	47 990	41 189

7. Wynik operacji finansowych

(w tys. zł)	2016	2015
Instrumenty pochodne zabezpieczające-zabezpieczenie przepływów pieniężnych	300	-
Instrumenty pochodne zabezpieczające- zabezpieczenie wartości godziwej	11 706	-
Przychody ze sprzedaży instrumentów kapitałowych*	36 252	-
Dywidendy otrzymane	39	-
RAZEM	48 297	-

*Przychody z tytułu otrzymania akcji Visa Inc. Szczegółowe informacje dotyczące tej transakcji zawarte są w nocie 18.

8. Wynik z pozycji wymiany

(w tys. zł)	2016	2015
Przychody z pozycji wymiany	163 012	291 950
Koszty z pozycji wymiany	(159 865)	(289 688)
RAZEM	3 147	2 262

Wpływ na poziom przychodów i kosztów z pozycji wymiany miała w szczególności kontynuowana w 2016 roku obsługa produktu hipotecznego denominowanego w CHF i źródeł jego finansowania oraz rozliczenie płatności zobowiązań fakturowych Banku. Zarządzanie ryzykiem walutowym opisane jest w nocie 38.

9. Pozostałe przychody operacyjne

(w tys. zł)	2016	2015
Przychody ze sprzedaży-pozostałe*	24 593	216
Przychody z tytułu opłat windykacyjnych	17 191	14 280
Odzyski od należności spisanych z bilansu**	21 432	56 430
Przychody z refakturowania franczyzobiorców	2 493	2 671
Przychody z tytułu zarządzania sprzedanymi wierzycelnościami	10 059	11 172
Rozwiązanie rezerwy na likwidację placówek	-	2 266
Rozwiązanie rezerw na przewidywane straty	538	389
Przychody z tytułu sprzedaży środków trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	130	-
Rozwiązanie rezerw na sprawy sporne	572	140
Odpisy aktualizujące należności	551	676
Inne	1 613	2 009
RAZEM	79 172	90 249

* w tym kwota ze sprzedaży SPV w roku 2016 24,3 mln zł.

** w tym kwota przychodu z tytułu sprzedaży portfela należności kredytowych Banku 10,4 mln zł w roku 2016 (40,2 mln zł w roku 2015).

Bank sprzedał w 2016 roku portfele kredytów niepracujących o wartości nominalnej kapitału 59,6 mln zł (cała wartość sprzedaży dotyczy wierzycelności znajdujących się wcześniej w ewidencji pozabilansowej).

Przychody z tytułu sprzedaży portfeli kredytów niepracujących znajdujących się w ewidencji pozabilansowej Banku, prezentowane są w pozycji „Pozostałe przychody operacyjne”.

W kwietniu 2016 została zarejestrowana spółka Kolima spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa. Bank, jako komandytariusz spółki komandytowej dokonał restrukturyzacji wierzycelności własnych poprzez wniesienie do niej wkładu niepieniężnego w formie wierzycelności kredytowych w sytuacji straconej.

Następnie doszło do przeniesienia ogółu praw i obowiązków komandytariusza w spółce Kolima spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa oraz sprzedaży 100% udziałów Banku w spółce Kolima sp. z o.o na rzecz podmiotu trzeciego. W wyniku transakcji Bank uzyskał przychód w wysokości 22,7 mln zł.

W kwietniu 2016 została zarejestrowana również spółka NPL FIN spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa. Bank, jako komandytariusz spółki komandytowej wniósł do niej wkład niepieniężny w formie wierzycelności kredytowych w sytuacji straconej.

Następnie doszło do przeniesienia ogółu praw i obowiązków komandytariusza w spółce NPL FIN spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa na rzecz podmiotu trzeciego. W wyniku transakcji Bank uzyskał przychód w wysokości 1,65 mln zł.

10. Pozostałe koszty operacyjne

(w tys. zł)	2016	2015
Z tytułu likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	965	1 563
Koszty windykacyjne i sądowe	9 345	12 569
Odpisy aktualizujące należności	1 232	2 182
Rezerwy na przewidywane straty	1 750	288
Pozostałe rezerwy	25	
Koszty franszyzy	669	869
Koszty reklamacji	744	770
Koszty sprzedaży wierzytelności	2	135
Koszty z tytułu zarządzania sprzedanymi wierzytelnościami	3 059	3 813
Inne	1 870	2 673
RAZEM	19 661	24 862

11. Koszty działania Banku

(w tys. zł)	2016	2015
Koszty pracownicze	210 853	201 257
Wynagrodzenia	171 977	164 464
Ubezpieczenia społeczne	29 527	28 369
Pozostałe koszty świadczeń pracowniczych	9 349	8 424
Koszty rzeczowe	247 610	235 748
Koszty najmu budynków	60 937	63 047
Usługi w zakresie promocji i reklamy	37 483	44 397
Koszty doradztwa i usług specjalistycznych	25 220	18 697
Usługi informatyczne i telekomunikacyjne	24 980	22 286
Koszty zakupu materiałów	11 453	12 382
Składka i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny*	24 040	32 425
Składka na Fundusz Wsparcia Kredytobiorców**	-	9 704
Opłaty pocztowe	3 939	3 758
Podatki i opłaty	29 254	5 029
- w tym podatek bankowy	25 482	-
Koszty ubezpieczenia mienia	3 207	3 175
Koszt obsługi floty samochodowej	7 427	7 284
Pozostałe koszty rzeczowe***	19 670	13 564
RAZEM	458 463	437 005

* w tym 844 tys. zł w 2016 roku tytułem obowiązkowej wpłaty Banku do Bankowego Funduszu Gwarancyjnego zgodnie z uchwałą Zarządu BFG nr 308/DGD/2016 w sprawie realizacji wypłat środków gwarantowanych deponentom Banku Spółdzielczego w Nadarzynie oraz 11,5 miliona PLN w 2015 roku tytułem obowiązkowej wpłaty Banku do Bankowego Funduszu Gwarancyjnego zgodnie z uchwałą Zarządu BFG nr 87/DGD/2015 w sprawie realizacji wypłat środków gwarantowanych deponentom Spółdzielczego Banku Rzemiosła i Rolnictwa

** w 2015 roku koszt dotyczący składki na Fundusz Wsparcia Kredytobiorców zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 roku o wsparciu kredytobiorców znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy

*** pozostałe koszty rzeczowe obejmują w roku 2016 w m.in. koszty remontów i napraw (7 mln zł).

12. Amortyzacja

(w tys. zł)	2016	2015
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	19 989	17 385
Amortyzacja wartości niematerialnych	15 184	12 055
RAZEM	35 173	29 440

13. Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości

(w tys. zł)	2016	2015
Utworzone odpisy aktualizujące	(160 988)	(151 727)
Osoby fizyczne	(160 966)	(151 531)
- odpis na poniesione niezidentyfikowane straty (IBNR)	(15 613)	(16 705)
Kredyt hipoteczny	(3 869)	(12 578)
Karta kredytowa	(178)	(17)
Kredyt gotówkowy	(9 581)	(3 674)
Kredyty i pożyczki pozostałe	(1 985)	(436)
- odpis na należności z utratą wartości	(145 353)	(134 826)
Kredyt hipoteczny	(24 296)	(39 291)
Karta kredytowa	(5 130)	(4 350)
Kredyt gotówkowy	(107 545)	(83 685)
Kredyty i pożyczki pozostałe	(8 382)	(7 500)
Banki	(22)	(196)
- odpis na poniesione niezidentyfikowane straty (IBNR)	(22)	(196)
Rozwiązane odpisy aktualizujące	34 266	78 436
Osoby fizyczne	25 526	65 445
- rozwiązanie odpisu na poniesione niezidentyfikowane straty (IBNR)	9 662	24 773
Kredyt hipoteczny	8 910	8 883
Karta kredytowa	114	231
Kredyt gotówkowy	258	15 472
Kredyty i pożyczki pozostałe	380	187
- rozwiązanie odpisu na należności z utratą wartości	15 864	40 672
Kredyt hipoteczny	12 231	8 347
Karta kredytowa	176	4 106
Kredyt gotówkowy	3 360	27 943
Kredyty i pożyczki pozostałe	97	276
Banki	22	222
- rozwiązanie odpisu na poniesione niezidentyfikowane straty (IBNR)	22	222
Rozwiązanie rezerwy na potencjalne roszczenia z tyt. sprzedaży portfela kredytowego	8 718	12 769
WYNIK Z TYTUŁU ODPISÓW	(126 722)	(73 291)

14. Podatek dochodowy

Wpływający na wynik finansowy podatek dochodowy za dany okres sprawozdawczy obejmuje:

- część bieżącą,
- część odroczoną.

Sprawozdanie Finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku

Podatek dochodowy bieżący jest kalkulowany w oparciu o zysk brutto ustalony na podstawie MSSF, skorygowany o przychody nie podlegające opodatkowaniu i koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodu.

(w tys. zł)	2016	2015
Podatek dochodowy obciążający wynik finansowy za dany okres obrotowy		
- część bieżąca	(13 521)	-
- część bieżąca (korekta podatku dochodowego dot. lat ubiegłych)	-	95
- zmiana stanu aktywa (netto) z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(24 725)	(33 308)
RAZEM	(38 246)	(33 213)

Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej

(w tys. zł)	2016	2015
Wyliczenie podatku dochodowego – część bieżąca		
Zysk brutto	180 228	167 657
Podatek dochodowy wg ustawowej stawki 19%	(34 243)	(31 855)
- PFRON	(489)	(554)
- składki na rzecz organizacji nie stanowiące kosztu uzyskania przychodu	(1 432)	(801)
- koszty odpisów kredytowych nie stanowiących kosztu uzyskania przychodu*	(347)	3 936
- częściowy odpis na niewykorzystaną stratę z lat ubiegłych	3 240	(3 240)
- podatek od niektórych instytucji finansowych	(4 842)	
- pozostałe	(133)	(699)
Podatek dochodowy obciążający wynik finansowy za dany okres obrotowy	(38 246)	(33 213)
Efektywna stopa podatkowa %	21,22	19,81

Podatek od niektórych instytucji finansowych, wprowadzony w lutym 2016 roku, stanowi w całości koszt Banku niestanowiący kosztu uzyskania przychodów na podstawie art. 16 ust.1 pkt 70 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych.

W związku z wykorzystaniem całej dostępnej w 2016 roku straty podatkowej z lat 2011- 2013, Bank poczynawszy od sierpnia bieżącego roku płaci zaliczki na podatek dochodowy w rzeczywistej wysokości.

NOTY DO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ**15. Kasa, środki w Banku Centralnym**

(w tys. zł)	31.12.2016	31.12.2015
Gotówka	76 049	56 916
Środki na rachunkach w Banku Centralnym	27 237	209 525
RAZEM	103 286	266 441

Sprawozdanie Finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku

Gotówka obejmuje środki zgromadzone w kasach Banku, wplatomatach, bankomatach oraz skarbcach placówek.

Bank może wykorzystywać w ciągu dnia środki na rachunku rezerwy obowiązkowej utrzymywanym w Narodowym Banku Polskim do bieżących rozliczeń pieniężnych, musi jednak zapewnić utrzymanie średniego miesięcznego salda na tym rachunku w odpowiedniej wysokości wynikającej z przepisów Ustawy o Narodowym Banku Polskim. W okresie rozliczeniowym obejmującym 31 grudnia 2016 roku Bank obowiązany był do utrzymywania średniej rezerwy w wysokości 233 284 tys. zł. W okresie rozliczeniowym obejmującym 31 grudnia 2015 roku Bank utrzymywał rezerwę w wysokości 216 789 tys. zł.

16. Należności od banków**a) struktura należności**

(w tys. zł)	31.12.2016	31.12.2015
Rachunki bieżące	18 471	13 370
Lokaty terminowe	114 335	114 341
Inne należności	7	3
Razem brutto	132 813	127 714
Odpisy aktualizujące	(20)	(20)
- odpis aktualizujący wartość lokat terminowych IBNR	(20)	(20)
RAZEM	132 793	127 694

W roku 2016 i 2015 nie rozpoznano utraty wartości należności od banków.

b) struktura według grup ryzyka

(w tys. zł)	31.12.2016	31.12.2015
Należności bez utraty wartości	132 813	127 714
Odpisy aktualizujące IBNR	(20)	(20)
RAZEM	132 793	127 694

c) zmiana stanu odpisów aktualizujących

Stan na 01.01.2016 (w tys. zł)	(20)
Zmiana wartości odpisów aktualizujących:	-
Odpis aktualizujący wartość lokat udzielonych bankom IBNR	(22)
Wykorzystanie odpisów	-
Rozwiązanie odpisów aktualizujących wartość udzielonych lokat bankom IBNR	22
Stan na 31.12.2016 (w tys. zł)	(20)

Stan na 01.01.2015 (w tys. zł)	(46)
Zmiana wartości odpisów aktualizujących:	-
Odpis aktualizujący wartość lokat udzielonych bankom IBNR	(196)
Wykorzystanie odpisów	-
Rozwiązanie odpisów aktualizujących wartość udzielonych lokat bankom IBNR	222
Stan na 31.12.2015 (w tys. zł)	(20)

d) struktura według terminów zapadalności od daty bilansowej (wartość nominalna)

(w tys. zł)	31.12.2016	31.12.2015
do 30 dni	18 616	13 515
od 30 dni do 90 dni	24	24
od 90 dni do 180 dni	42 000	-
od 180 dni do 1 roku	-	-
od 1 roku do 3 lat	20 000	42 000
od 3 lat do 5 lat	50 000	70 000
powyżej 5 lat	-	-
RAZEM	130 640	125 539

17. Kredyty i pożyczki udzielone klientom

a) struktura według grup ryzyka

(w tys. zł)	31.12.2016	31.12.2015
Wartość brutto		
Należności bez utraty wartości	11 050 679	10 188 229
Należności z utratą wartości	963 125	974 663
- w tym wyceniane indywidualnie	188 378	201 215
- w tym wyceniane portfelowo	774 747	773 448
Razem brutto	12 013 804	11 162 892
Odpisy aktualizujące	(615 949)	(622 426)
odpisy aktualizujące dla należności bez utraty wartości	(56 437)	(50 486)
odpisy aktualizujące dla należności z utratą wartości	(559 512)	(571 940)
- w tym dla ekspozycji ocenianych indywidualnie	(66 981)	(71 686)
- w tym dla ekspozycji ocenianych portfelowo	(492 531)	(500 254)
Należności netto	11 397 855	10 540 466

b) struktura produktowa

(w tys. zł)	31.12.2016	31.12.2015
Wartość brutto	12 013 804	11 162 892
Należności bez utraty wartości	11 050 679	10 188 229
Kredyt hipoteczny	6 288 172	5 798 293
Karta kredytowa	95 001	100 758
Kredyt gotówkowy	4 600 138	4 232 050
Kredyty i pożyczki pozostałe	67 368	57 128
Należności z utratą wartości	963 125	974 663
Kredyt hipoteczny	188 378	201 215
Karta kredytowa	23 329	32 015
Kredyt gotówkowy	724 700	722 216
Kredyty i pożyczki pozostałe	26 718	19 217
Odpisy aktualizujące (w tym IBNR)	(615 949)	(622 426)
Odpisy aktualizujące dla należności bez utraty wartości	(56 437)	(50 486)
Kredyt hipoteczny	(12 516)	(17 557)
Karta kredytowa	(530)	(466)
Kredyt gotówkowy	(41 121)	(31 798)
Kredyty i pożyczki pozostałe	(2 270)	(665)
Odpisy aktualizujące dla należności z utratą wartości	(559 512)	(571 940)
Kredyt hipoteczny	(66 981)	(71 626)
Karta kredytowa	(15 200)	(20 701)
Kredyt gotówkowy	(450 915)	(460 730)
Kredyty i pożyczki pozostałe	(26 416)	(18 883)
Należności netto	11 397 855	10 540 466

c) struktura należności według klientów

(w tys. zł)	31.12.2016	31.12.2015
Wartość brutto	12 013 804	11 162 892
Osoby fizyczne	12 013 804	11 162 892
Odpisy aktualizujące	(615 949)	(622 426)
Osoby fizyczne	(615 949)	(622 426)
Należności netto	11 397 855	10 540 466

d) zmiana stanu odpisów aktualizujących

Stan na 01.01.2016 (w tys.zł)	(622 426)
Zmiana wartości odpisów aktualizujących:	
Utrata wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(160 966)
Wartości spisane w ciężar odpisów razem	141 917
Odwrocenie odpisów aktualizujących	25 526
Stan na 31.12.2016 (w tys.zł)	(615 949)

Stan na 01.01.2015 (w tys.zł)	(751 568)
Zmiana wartości odpisów aktualizujących:	
Utrata wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(151 531)
Wartości spisane w ciężar odpisów razem	215 228
Odwrocenie odpisów aktualizacyjnych	65 445
Stan na 31.12.2015 (w tys.zł)	(622 426)

e) struktura według terminu zapadalności od daty bilansowej (wartość nominalna)

(w tys. zł)	31.12.2016	31.12.2015
do 30 dni	730 830	730 444
od 30 dni do 90 dni	253 749	236 346
od 90 dni do 180 dni	345 737	345 986
od 180 dni do 1 roku	653 952	646 540
od 1 roku do 2 lat	1 187 894	1 170 065
od 2 lat do 5 lat	2 824 690	2 684 337
powyżej 5 lat	6 384 601	5 680 895
RAZEM	12 381 453	11 494 613

18. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży Bank zaliczył posiadane pieniężne dłużne papiery wartościowe oraz akcje Visa Inc.

PAPIERY WARTOŚCIOWE (w tys. zł)	31.12.2016	31.12.2015
Z nieograniczoną zbywalnością nienotowane na giełdzie oraz nieznajdujące się w regulowanym obrocie pozagiełdowym	1 748 931	1 004 703
a) dłużne papiery wartościowe:	1 748 931	1 004 703
- obligacje skarbowe	1 453 291	
- bony pieniężne	210 880	1 004 703
- obligacje inne	84 760	
Akcje notowane na giełdzie	-	15
Akcje nienotowane na giełdzie	7 019	30 077
Razem	1 755 950	1 034 795

Pozycja „Akcje nienotowane na giełdzie” obejmuje akcje Visa Inc. W grudniu 2015 roku Zarząd Banku otrzymał informację dotyczącą proponowanej alokacji rozliczenia transakcji przejęcia Visa Europe przez Visa Inc. Transakcja miała miejsce w czerwcu 2016 roku. Z tytułu członkostwa Banku w Visa Europe, Bank został jednym z beneficjentów przeprowadzonej transakcji. Bank otrzymał:

- 2 305 akcji Visa Inc serii C. Akcje te na moment początkowego ujęcia w księgach banku (21 czerwca 2016, dzień przeprowadzenia operacji przez Visa Inc) zostały zaewidencjonowane z uwzględnieniem wartości giełdowej akcji Visa Inc serii A, parytetu akcji Visa C w stosunku do ceny akcji serii A wynoszącego 13,952 oraz przyjętego przez Bank dyskonta. Rozliczane w czasie dyskonta urealnienia wycenę akcji w księgach banku w związku z ograniczoną płynnością instrumentu oraz możliwością zmiany finalnej liczby otrzymanych akcji w związku z ewentualnymi sprawami spornymi z tytułu uznanych odwołań członków Visa Europe dotyczących alokacji. Wartość otrzymanych akcji Bank zaewidencjonował jako przychód Banku w kwocie 6,2 mln zł,
- część gotówkową Bank (6,3 mln eur) Bank rozpoznał jako jednorazowy przychód w kwocie 27,9 mln zł,
- płatność gotówkowa odroczone w kwocie 0,5 mln eur jest zobowiązaniem Visy do przekazania Bankowi w ciągu 3 lat kwoty wynikającej ze wskaźnika udziału banku (0,0489%) w kwocie podlegającej podziałowi (1,12 mld eur). Na moment początkowego ujęcia Bank zaewidencjonował w przychody kwotę 2,1 mln zł, z uwzględnieniem dyskonta urealnianego wartość przyszłych oczekiwanych przepływów pieniężnych.

Całkowity przychód Banku z tytułu transakcji sprzedaży akcji Visa Europe na rzecz Visa Inc według wyceny na dzień 31 grudnia 2016 wyniósł 36,2 mln zł. Przychód Banku z tego tytułu został ujęty w rachunku wyniku Banku w pozycji wyniku z tytułu operacji finansowych.

a) struktura papierów wartościowych według terminów zapadalności od daty bilansowej

Terminy zapadalności (w tys. zł)	31.12.2016	31.12.2015
Bez terminu zapadalności	7 019	30 092
Do 1 miesiąca	765 324	1 004 703
Od 3 do 6 miesięcy	-	-
Od 6 miesięcy do 1 roku	203 188	-
Od 1 do 2 lat	205 898	-
Od 2 do 5 lat	489 761	-
powyżej 5 lat	84 760	-
Razem	1 755 950	1 034 795

Sprawozdanie Finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku

19. Wartości niematerialne

(w tys. zł)	Koszty organizacyjne	Wartość firmy	Oprogramowanie komputerów	Oprogramowanie wytworzone we własnym zakresie	Pozostałe wartości niematerialne	Wartości niematerialne nieoddane do użytkowania	Razem
Wartość brutto 01.01.2016	43	39 844	64 014	33 256	9 227	2 721	149 105
zwiększenia z tytułu:	-	-	10 905	7 240	689	13 296	32 130
zakup	-	-	191	3 880	24	13 296	17 391
przyjęcia do użytkowania przeksięgowania między grupami	-	-	10 714	3 360	665	-	14 739
zmnieszenia z tytułu:	-	-	-	-	-	-	-
wydania do użytkowania przeksięgowania między grupami	-	-	218	3 676	1	11 379	15 274
likwidacja	-	-	-	3 360	-	11 379	14 739
rozwiązanie rezerwy	-	-	218	316	-	-	534
Wartość brutto 31.12.2016	43	39 844	74 701	36 820	9 915	4 638	165 961
Umorzenie 01.01.2016	43	-	38 800	16 534	8 702	-	64 079
zwiększenia	-	-	7 164	7 755	264	-	15 183
- amortyzacja	-	-	7 164	7 755	264	-	15 183
- przesunięcie między grupami	-	-	-	-	-	-	-
zmnieszenia	-	-	151	-	-	-	151
- w tym przesunięcia między grupami	-	-	151	-	-	-	151
Umorzenie 31.12.2016	43	-	45 813	24 289	8 966	-	79 111
Odpisy aktualizujące 01.01.2016	-	39 844	-	-	-	-	39 844
Odpisy aktualizujące 31.12.2016	-	39 844	-	-	-	-	39 844
Stan netto 01.01.2016	-	-	25 214	16 722	525	2 721	45 182
Stan netto 31.12.2016	-	-	28 888	12 531	949	4 638	47 006

Wszystkie wartości niematerialne są własnością Banku i nie ma wartości niematerialnych użytkowanych na podstawie umów leasingu finansowego.

Sprawozdanie Finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku

(w tys. zł)	Koszty organizacyjne	Wartość firmy	Oprogramowanie komputerów	Oprogramowanie wytworzone we własnym zakresie	Pozostałe wartości niematerialne	Wartości niematerialne nieoddane do użytkowania	Razem
Wartość brutto 01.01.2015	43	39 844	45 477	25 569	8 831	16 178	135 942
zwiększenia z tytułu:	-	-	18 600	16 547	396	6 895	42 438
zakup	-	-	1 766	7 495	351	6 874	16 486
przyjęcia do użytkowania przeksięgowania między grupami	-	-	16 834	8 672	45	-	25 551
zmniejszenia z tytułu:	-	-	-	380	-	21	401
wydania do użytkowania przeksięgowania między grupami	-	-	63	8 860	-	20 352	29 275
likwidacja	-	-	-	8 672	-	16 879	25 551
rozwiązanie rezerwy	-	-	-	-	-	391	454
Wartość brutto 31.12.2015	43	39 844	64 014	33 256	9 227	2 721	149 105
Umorzenie 01.01.2015	43	-	33 740	9 766	8 478	-	52 027
zwiększenia	-	-	5 063	6 768	224	-	12 055
- amortyzacja	-	-	5 063	6 768	224	-	12 055
- przesunięcie między grupami	-	-	-	-	-	-	-
zmniejszenia	-	-	3	-	-	-	3
- w tym przesunięcia między grupami	-	-	3	-	-	-	3
Umorzenie 31.12.2015	43	-	38 800	16 534	8 702	-	64 079
Odpisy aktualizujące 01.01.2015	-	39 844	-	-	-	-	39 844
Odpisy aktualizujące 31.12.2015	-	39 844	-	-	-	-	39 844
Stan netto 01.01.2015	-	-	11 737	15 803	353	16 178	44 071
Stan netto 31.12.2015	-	-	25 214	16 722	525	2 721	45 182

Wszystkie wartości niematerialne są własnością Banku i nie ma wartości niematerialnych użytkowanych na podstawie umów leasingu finansowego.

Sprawozdanie Finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku

20. Rzeczowe aktywa trwałe

(w tys. zł)	Budynki i budowle	Komputery i sprzęt komputerowy	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne środki trwałe	Środki trwałe nieoddane do użytkowania	Razem
Wartość brutto 01.01.2016	113 076	60 641	10 525	56	51 766	1 571	237 635
zwiększenia z tytułu:	1 916	11 168	86	-	1 216	14 517	28 903
zakup	1 208	474	40	-	707	14 517	16 946
przyjęcia do użytkowania przeksięgowania między grupami	703	10 694	46	-	488	-	11 931
5	-	-	-	-	21	-	26
zmniejszenia z tytułu:	3 840	8 516	64	-	1 570	11 959	25 949
sprzedaży	-	-	-	-	-	-	-
likwidacji	3 840	8 516	64	-	1 570	11 959	25 949
wydatki do użytkowania przeksięgowania między grupami	-	-	-	-	-	11 931	11 931
-	-	-	4	-	-	21	25
rozwiązanie rezerwy	-	-	-	-	-	7	7
Wartość brutto 31.12.2016	111 152	63 293	10 547	56	51 412	4 129	240 589
Ujemzenie 01.01.2016	71 269	36 402	9 144	56	47 191	-	164 062
zwiększenia	10 870	7 199	308	-	1 611	-	19 988
amortyzacja	10 870	7 199	308	-	1 611	-	19 988
pozostałe zwiększenia	-	-	-	-	-	-	-
zmniejszenia z tytułu:	2 973	8 516	60	-	1 537	-	13 086
sprzedaży	-	-	-	-	-	-	-
likwidacji	2 973	8 516	60	-	1 537	-	13 086
pozostałe zmniejszenia	-	-	-	-	-	-	-
Ujemzenie 31.12.2016	79 166	35 085	9 392	56	47 265	-	170 964
Odpisy aktualizujące 01.01.2016	-	-	-	-	-	-	-
zwiększenia	3 098	-	-	-	-	-	3 098
zmniejszenia	-	-	-	-	-	-	-
Odpisy aktualizujące 31.12.2016	3 098	-	-	-	-	-	3 098
Stan netto 01.01.2016	41 807	24 239	1 381	-	4 575	1 571	73 573
Stan netto 31.12.2016	28 888	28 208	1 155	-	4 147	4 129	66 527

Wszystkie rzeczowe aktywa trwałe są własnością Banku i nie ma rzeczowych aktywów trwałych użytkowanych na podstawie umów leasingu finansowego

Sprawozdanie Finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku

(w tys. zł)	Budynki i budowle	Komputery i sprzęt komputerowy	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne środki trwałe	Środki trwałe nieoddane do użytkowania	Razem
Wartość brutto 01.01.2015	109 678	79 575	10 163	56	51 465	16 986	267 923
zwiększenia z tytułu:	9 567	19 116	517	-	2 096	3 163	34 459
zakup	7 562	13 313	276	-	2 054	3 122	26 327
przyjęcia do użytkowania przeksięgowania między grupami	1 889	5 780	241	-	42	-	7 952
zmniejszenia z tytułu:	116	23	-	-	-	41	180
sprzedaży	6 169	38 050	155	-	1 795	18 578	64 747
likwidacji	-	-	-	-	-	-	-
wydatki do użytkowania przeksięgowania między grupami	6 157	38 050	69	-	1 795	-	46 071
rozwiązanie rezerwy	12	-	86	-	-	7 952	7 952
Wartość brutto 31.12.2015	113 076	60 641	10 525	56	51 766	10 597	237 635
Umorzenie 01.01.2015	65 111	69 701	8 852	53	47 463	1 571	191 180
zwiększenia	10 830	4 732	360	3	1 463	-	17 388
amortyzacja	10 830	4 732	357	3	1 463	-	17 385
pozostałe zwiększenia	-	-	3	-	-	-	3
zmniejszenia z tytułu:	4 672	38 031	68	-	1 735	-	44 506
sprzedaży	-	-	-	-	-	-	-
likwidacji	4 672	38 031	-	-	1 735-	-	44 438
pozostałe zmniejszenia	-	-	68	-	-	-	68
Umorzenie 31.12.2015	71 269	36 402-	9 144-	56	47 191-	-	164 062
Odpisy aktualizujące 01.01.2015	2 267	-	-	-	-	-	2 267
zwiększenia	-	-	-	-	-	-	-
zmniejszenia	2 267	-	-	-	-	-	2 267
Odpisy aktualizujące 31.12.2015	-	-	-	-	-	-	-
Stan netto 01.01.2015	42 300	9 874	1 311	3	4 002	16 986	74 476
Stan netto 31.12.2015	41 807	24 239	1 381		4 575	1 571	73 573

Wszystkie rzeczowe aktywa trwałe są własnością Banku i nie ma rzeczowych aktywów trwałych użytkowanych na podstawie umów leasingu finansowego. W roku 2015 Bank wykorzystał odpisy aktualizujące w kwocie 1 413 tys. zł w związku z realizacją planów związanych z optymalizacją placówek bankowych.

21. Aktywo z tytułu podatku odroczonego

(w tys. zł)	31.12.2016		31.12.2015	
	Podstawa	Aktywo	Podstawa	Aktywo
Stawka podatku		19%		19%
Odpisy na ekspozycje kredytowe	320 130	60 825	363 505	69 066
Naliczone odsetki memoriałowe do zapłacenia	45 142	8 577	41 261	7 840
Przychody prowizyjne do rozliczenia w czasie	425 962	80 933	392 600	74 594
Rezerwa i przychody z tytułu ubezpieczeń rozliczanych w czasie	28 500	5 415	33 261	6 320
Wycena rachunkowości zabezpieczeń-część nieefektywna	4 876	926	8 685	1 650
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	77 186	14 665	59 608	11 325
Odpisy aktualizujące należności pozostałe	7 114	1 352	14 649	2 783
Odpisy aktualizujące środki trwałe	3 097	588	-	-
Strata podatkowa	10 676	2 029	142 011	26 982
Naliczone odsetki od należności	(60 764)	(11 545)	(63 050)	(11 980)
Naliczone odsetki i dyskonta od papierów wartościowych	(15 377)	(2 922)	773	147
Wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie	(12 531)	(2 381)	(16 722)	(3 177)
Amortyzacja księgowa (rzeczowe aktywa i wartości niematerialne)	1 122	213	(11 049)	(2 099)
Wartość dyskonta dotycząca odroczonego wynagrodzenia Visa Inc	267	51	-	-
Razem-Pozycje odniesione na wynik finansowy	835 400	158 726	965 532	183 451
Wycena rachunkowości zabezpieczeń-część efektywna	(988)	(188)	2 447	465
Wycena papierów wartościowych	1 240	236	(30 084)	(5 716)
Razem-Pozycje odniesione na kapitał z aktualizacji wyceny	252	48	(27 637)	(5 251)
Razem	835 652	158 774	937 895	178 200

Bank dokonuje analizy stopnia odzyskiwalności aktywa z tytułu podatku odroczonego w szczególności wykorzystania rezerw na ekspozycje kredytowe.

22. Inne aktywa

Struktura innych aktywów

(w tys. zł)	31.12.2016	31.12.2015
Rozliczenia międzyokresowe w tym:	14 039	7 693
- czynsze zapłacone z góry	546	719
- opłacone ubezpieczenia	1 122	1 340
- usługi informatyczne	3 913	1 712
- zakupione, niewydane do użytkowania materiały	5 400	2 754
- inne	3 058	1 168
Inne aktywa w tym:	23 827	15 281
- rozrachunki z tytułu kart płatniczych	767	1 534
- należności od odbiorców i pracowników	2 746	1 286
- zaliczki dla dostawców i pracowników	1 690	516
- należności z tytułu ubezpieczeń	9 307	8 134
- należności kredytowe	7 958	624
- należności z tyt. podatku VAT	927	2 817
- pozostałe aktywa	432	370
RAZEM	37 866	22 974
w tym aktywa finansowe*	23 395	14 911

*do pozycji aktywów finansowych nie zaliczono pozycji „Rozliczenia międzyokresowe” oraz „Pozostałe aktywa”.

23. Instrumenty pochodne zabezpieczające w rachunkowości zabezpieczeń

(w tys. zł)	31.12.2016	31.12.2015
Instrument zabezpieczający przepływy pieniężne	8 023	(11 130)
RAZEM	8 023	11 130

24. Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych

(w tys. zł)	31.12.2016	31.12.2015
Rachunki bieżące	9 997	5 374
Depozyty	265 841	263 295
Kredyty	4 103 976	4 132 894
RAZEM	4 379 814	4 401 563

Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych- struktura w podziale na klasy

(w tys. zł)	31.12.2016	31.12.2015
Banki	4 105 253	4 133 904
Rachunki bieżące	1 277	1 010
Kredyty	4 103 976	4 132 894
Instytucje finansowe	274 561	267 659
Rachunki bieżące	8 720	4 364
Depozyty	265 841	263 295
RAZEM	4 379 814	4 401 563

Zobowiązania według terminów wymagalności od daty bilansowej (wartość nominalna)

(w tys. zł)	31.12.2016	31.12.2015
Do 1 miesiąca	92 343	90 463
Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	99 089	91 337
Powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	270 745	36 488
Powyżej 6 miesięcy do 1 roku	448 673	480 740
Powyżej 1 roku do 5 lat	1 945 574	2 402 774
Powyżej 5 lat	1 505 836	1 281 819
RAZEM	4 362 260	4 383 621

25. Zobowiązania wobec klientów

(w tys. zł)	31.12.2016	31.12.2015
Rachunki bieżące	3 853 040	3 083 156
Depozyty terminowe	2 996 652	2 686 812
RAZEM	6 849 692	5 769 968

Zobowiązania wobec klientów- struktura w podziale na klasy

(w tys. zł)	31.12.2016	31.12.2015
Osoby fizyczne	6 849 692	5 769 968
Rachunki bieżące	3 853 040	3 083 156
Depozyty terminowe	2 996 652	2 686 812
RAZEM	6 849 692	5 769 968

Zobowiązania według terminów wymagalności (wartość nominalna)

(w tys. zł)	31.12.2016	31.12.2015
Do 1 miesiąca	4 348 260	3 705 144
Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	1 207 181	981 702
Powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	581 363	516 663
Powyżej 6 miesięcy do 1 roku	418 500	348 325
Powyżej 1 roku do 5 lat	267 991	195 980
Powyżej 5 lat	-	-
RAZEM	6 823 295	5 747 814

26. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

(w tys. zł)	31.12.2016	31.12.2015
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych:		
- Obligacje wyemitowane przez Bank	490 350	240 459
RAZEM	490 350	240 459

W dniu 28 czerwca 2016 roku Euro Bank S.A. wyemitował w ramach Programu emisji obligacji papiery wartościowe serii EBK B 28122019 o łącznej wartości nominalnej 250 mln zł. Wartość nominalna jednej obligacji wynosi 100 tys. zł, a cena emisyjna równa jest wartości nominalnej obligacji. Termin zapadalności wynosi 3,5 roku, a data wykupu przypada na dzień 28 grudnia 2019 roku. Obligacje zostały zaoferowane w trybie emisji publicznej. Oprocentowanie obligacji jest zmienne, płatne w okresach półrocznych w oparciu o sześciomiesięczny WIBOR, powiększony o marżę w wysokości 1,2 procent w skali roku.

Obligacje nie są notowane na regulowanym ani alternatywnym rynku obrotu. W dniu emisji obligacje zostały zarejestrowane w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych i posiadają kod ISIN: PLEURBK00025. Łączna wartość nominalna niezapadłych obligacji wyemitowanych przez Bank według stanu na 31 grudnia 2016 roku wynosiła 490 mln zł.

27. Rezerwy

(w tys. zł)	Rezerwa na sprawy sporne	Rezerwa na przyszłe straty z tytułu zawartych umów	Rezerwa emerytalna	RAZEM REZERWA
Stan na 01.01.2016	697	11 105	249	12 051
Zwiększenia	-	1 750	25	1 775
Wykorzystanie	-	-	-	-
Rozwiązanie	(572)	(9 256)	-	(9 828)
Stan na 31.12.2016	125	3 599	274	3 998

Na koniec 2016 roku rezerwa na potencjalne roszczenia zwrotu ceny związanej z rękojmią dla sprzedanych portfeli należności kredytowych kształtowała się na poziomie 2,6 mln zł.

(w tys. zł)	Rezerwa na sprawy sporne	Rezerwa na przyszłe straty z tytułu zawartych umów	Rezerwa emerytalna	RAZEM REZERWA
Stan na 01.01.2015	837	23 976	224	25 037
Zwiększenia	-	287	25	312
Wykorzystanie	-	-	-	-
Rozwiązanie	(140)	(13 158)	-	(13 298)
Stan na 31.12.2015	697	11 105	249	12 051

Na koniec 2015 rezerwa na potencjalne roszczenia zwrotu ceny związanej z rękojmią dla sprzedanych portfeli należności kredytowych kształtowała się na poziomie 11,1 mln zł.

28. Inne zobowiązania

(w tys. zł)	31.12.2016	31.12.2015
Inne zobowiązania w tym:	61 519	72 756
- wierzyciele różni	34 729	52 930
- rozrachunki międzybankowe	18 843	10 215
- rozrachunki publiczno-prawne	7 947	9 611
Koszty do zapłacenia, w tym:	86 490	61 515
- z tytułu wynagrodzeń	14 436	13 302
- z tytułu prowizji pośredników	3 151	4 061
- z tytułu usług zarządzania	10 723	9 619
- z tytułu nakładów na inwestycje	7 125	2 163
- z tytułu urlopów	7 088	7 136
- z tytułu czynszów	4 334	828
- z tytułu opłat kartowych	3 251	2 071
- z tytułu usług informatycznych i telekomunikacyjnych	5 974	3 947
- z tytułu usług w zakresie promocji i reklamy	12 702	5 451
- z tytułu usług pocztowych	1 107	567
- z tytułu doradztwa	4 611	1 426
- z tytułu usług windykacyjnych	560	-
- koszty do zapłacenia pozostałe	11 428	10 944
Szacowane przyszłe zwroty wynagrodzenia z tytułu pośrednictwa ubezpieczeniowego i przychody rozliczane w czasie w tym:	28 500	33 261
- szacowane przyszłe zwroty wynagrodzenia z tytułu pośrednictwa ubezpieczeniowego	12 098	15 026
- przychody z tyt. pośrednictwa ubezpieczeniowego rozliczane w czasie	16 402	18 235
RAZEM	176 509	167 532

29. Pożyczka podporządkowana

Na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz na dzień 31 grudnia 2015 roku Bank posiadał pożyczki podporządkowane w wysokości nominalnej 330 mln zł na podstawie:

- umowy z dnia 8 lipca 2010 roku na kwotę 80 mln zł (całkowita jednorazowa spłata nastąpi w dniu 29 marca 2017 roku),

- umowy z dnia 16 sierpnia 2012 na kwotę 50 mln zł (całkowita jednorazowa spłata nastąpi w dniu 5 sierpnia 2019 roku),
- umowy z dnia 17 grudnia 2013 na kwotę 50 mln zł (całkowita jednorazowa spłata nastąpi w dniu 20 grudnia 2020 roku),
- umowy z dnia 15 maja 2014 na kwotę 150 mln zł (całkowita jednorazowa spłata nastąpi w dniu 17 maj 2021 roku).

Pożyczkodawca nie jest uprawniony do żądania od Banku zwrotu pożyczki w terminie wcześniejszym.
Oprocentowanie pożyczek jest zmienne (WIBOR plus marża):

- umowa z dnia 8 lipca 2010 roku (WIBOR 3M+0,91%),
- umowa z dnia 16 sierpnia 2012 roku (WIBOR 3M+3,78%),
- umowa z dnia 17 grudnia 2013 roku (WIBOR 3M+3,08%),
- umowy z dnia 15 maja 2014 roku (WIBOR 3M+1,602%).

Pożyczki zgodnie z art. 127 Prawa Bankowego oraz uchwałami Komisji Nadzoru Finansowego zostały zaliczone do kapitału Tier 2 Banku na podstawie następujących decyzji:

- decyzja KNF z dnia 30 lipca 2010 roku,
- decyzja KNF z dnia 27 września 2012 roku,
- decyzja KNF z dnia 30 grudnia 2013 roku,
- decyzja KNF z dnia 27 maja 2014 roku.

(w tys. zł)	31.12.2016	31.12.2015
Wartość brutto pożyczki podporządkowanej	331 191	331 165

30. Kapitał (fundusz) podstawowy na dzień bilansowy

Seria	Rodzaj	Liczba akcji	Wartość nominalna 1 akcji	Wartość wyemitowanych akcji (tysiące złotych)
A	Akcje zwykłe	39 340	13,83	544
B	Akcje zwykłe	16 000	13,83	221
C	Akcje zwykłe	6 600	13,83	91
D	Akcje zwykłe	120 424	13,83	1 666
E	Akcje zwykłe	28 795	13,83	398
F	Akcje zwykłe	43 719	13,83	605
G	Akcje zwykłe	15 076	13,83	209
H	Akcje zwykłe	158 413	13,83	2 191
I	Akcje zwykłe	67 926	13,83	939
S	Akcje zwykłe	1 537 404	13,83	21 262
T	Akcje zwykłe	3 253 800	13,83	45 000
U	Akcje zwykłe	7 230 000	13,83	99 991

Sprawozdanie Finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku

W	Akcje zwykłe	2 169 197	13,83	30 000
X	Akcje zwykłe	723 066	13,83	10 000
Y	Akcje zwykłe	144 614	13,83	2 000
Z	Akcje zwykłe	1 446 132	13,83	20 000
L	Akcje zwykłe	1 300 000	13,83	17 979
M	Akcje zwykłe	1 301 517	13,83	18 000
N	Akcje zwykłe	1 663 052	13,83	23 000
O	Akcje zwykłe	2 386 118	13,83	33 000
	Zmniejszenie wartości nominalnej akcji		11,29	-60 074
P	Akcje zwykłe	5 320 995	11,29	60 074
R	Akcje zwykłe	3 631 533	11,29	41 000
Q	Akcje zwykłe	4 694 420	11,29	53 000
J	Akcje zwykłe	3 454 385	11,29	39 000
K	Akcje zwykłe	2 037 202	11,29	23 000
AA	Akcje zwykłe	7 085 917	11,29	80 000
Razem		49 875 645	11,29	563 096

Na dzień 31 grudnia 2016 roku jedynym akcjonariuszem posiadającym ponad 5% akcji Banku jest Societe Generale Consumer Finance SA, wchodzące w skład grupy Societe Generale, który posiada 49 859 231 akcji i głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy, co stanowi 99,97% wszystkich akcji i głosów.

a. Uprzywilejowanie i ograniczenie praw z akcji

Akcje Banku nie są w żaden sposób uprzywilejowane, jak też nie występuje ograniczenie praw związanych z akcjami.

b. Akcje własne w posiadaniu Banku lub w posiadaniu jednostek zależnych, współzależnych i stowarzyszonych

Na dzień 31 grudnia 2016 roku i na dzień 31 grudnia 2015 roku Bank nie posiadał akcji własnych.

31. Kapitał (fundusz) zapasowy

(w tys. zł)	31.12.2016
Stan na 1 stycznia 2016	636 338
Podział zysku lat ubiegłych	134 444
RAZEM	770 782
(w tys. zł)	31.12.2015
Stan na 1 stycznia 2015	401 598
Podział zysku lat ubiegłych	234 739
Różnica z zaokrągleń	1
RAZEM	636 338

32. Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny

(w tys. zł)	31.12.2016
Stan na 1 stycznia 2016	22 387
Zyski (straty) z tytułu aktualizacji wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży netto	(23 766)
w tym podatek odroczony	5 576
Zyski (straty) z tytułu wyceny instrumentów pochodnych zabezpieczających przepływy pieniężne netto	656
w tym podatek odroczony	(154)
RAZEM	(723)

(w tys. zł)	31.12.2015
Stan na 1 stycznia 2015	(7 719)
Zyski (straty) z tytułu aktualizacji wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży netto	24 332
w tym podatek odroczony	(5 782)
Zyski (straty) z tytułu wyceny instrumentów pochodnych zabezpieczających przepływy pieniężne netto	5 774
w tym podatek odroczony	(1 354)
RAZEM	22 387

33. Leasing operacyjny

a) koszty i przychody z tytułu leasingu operacyjnego - leasingodawca (najem sprzętu komputerowego)

(w tys. zł)	2016	2015
Przychody z tytułu leasingu operacyjnego	25	39
Koszty z tytułu leasingu operacyjnego	14	29

b) terminy zapadalności leasingu operacyjnego – leasingodawca (najem sprzętu komputerowego)

Terminy zapadalności (w tys. zł)	31.12.2016	31.12.2015
Do 1 roku	16	21
Od 1 – 5 lat	38	62
Powyżej 5 lat	-	-

c) koszty i przychody z tytułu leasingu operacyjnego – leasingobiorca (najem samochodów)

(w tys. zł)	2016	2015
Koszty z tytułu leasingu operacyjnego (opłaty leasingowe-czynsze)	5 130	4 828
Koszty z tytułu leasingu operacyjnego (opłaty leasingowe-usługa serwisowa)	1 564	1 858

d) terminy zapadalności leasingu operacyjnego – leasingobiorca (najem samochodów)

Terminy zapadalności (w tys. zł)	31.12.2016	31.12.2015
Opłaty leasingowe		
Do 1 roku	3 691	2 877
Od 1 – 5 lat	3 181	9 355
Powyżej 5 lat	-	-
Opłaty serwisowe		
Do 1 roku	1 264	1 050
Od 1 – 5 lat	1 083	3 285
Powyżej 5 lat	-	-
RAZEM	9 219	16 567

e) koszty i przychody z tytułu leasingu operacyjnego – leasingobiorca (czynsze lokalowe)

(w tys. zł)	2016	2015
Koszty z tytułu leasingu operacyjnego (czynsze leasingowe)	56 258	56 608

f) terminy zapadalności leasingu operacyjnego – leasingobiorca (czynsze lokalowe)

Terminy zapadalności (w tys. zł)	31.12.2016	31.12.2015
Do 1 roku	36 245	40 335
Od 1 – 5 lat	81 262	106 681
Powyżej 5 lat	16 593	2 329
RAZEM	134 100	149 345

Umowy leasingu operacyjnego dotyczą najmu ruchomości użytkowych i nieruchomości w ramach normalnej działalności operacyjnej.

Wszystkie umowy zawierane są na warunkach rynkowych, bez wyjątkowych lub niestandardowych postanowień.

CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

34. Zarządzanie ryzykiem w Banku

a) Podstawowe założenia systemu zarządzania ryzykiem w Euro Banku S.A.

Zgodnie z artykułem 9 punkt 3) Prawa Bankowego (Dz. U. z 2002 nr 72 poz. 665 wraz z późniejszymi zmianami), wymogami Uchwały nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011 roku. (wraz z późniejszymi zmianami) i właściwymi rekomendacjami Komisji Nadzoru Finansowego, w Euro Banku S.A. funkcjonuje system zarządzania ryzykiem, który został opracowany przez Zarząd i zatwierdzony przez Radę Nadzorczą (ostatnia aktualizacja z dnia 21 lipca 2016 r.).

Zadaniami systemu zarządzania ryzykiem są identyfikacja, pomiar lub szacowanie, ocena, kontrola, monitorowanie oraz raportowanie ryzyk występujących w działalności Banku, służące zapewnieniu prawidłowości procesu wyznaczania i realizacji szczegółowych celów prowadzonej przez Bank działalności.

System zarządzania ryzykiem w Euro Banku opiera się na następujących elementach:

- odpowiedniej strukturze organizacyjnej Banku dostosowanej do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka i podziale zadań, który zapewnia niezależność identyfikowania, pomiaru lub szacowania, oceny, kontroli,

monitorowania i raportowania ryzyka od działalności operacyjnej, z której wynika podejmowanie ryzyka przez Bank,

- strategiach, politykach/ procedurach regularnie aktualizowanych, opisujących podział obowiązków stosownie do struktury organizacyjnej Banku, proces zarządzania ryzykiem, narzędzia wspierające proces zarządzania ryzykiem, zasady współpracy jednostek oraz inne zasady, których celem jest zapewnienie prawidłowego funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem w Banku,
- okresowych informacjach, zatwierdzanych przez Zarząd i przekazywanych Radzie Nadzorczej, które przedstawiają w sposób rzetelny, przejrzysty i syntetyczny rodzaje i wielkość ryzyk w działalności Banku.

Zarządzanie ryzykami w Euro Banku odbywa się zgodnie z zasadami prawa polskiego i wymogami organów nadzorczych.

b) Struktura organizacyjna i rola poszczególnych jednostek organizacyjnych w zarządzaniu ryzykami związanymi z działalnością Banku

Rola Zarządu i Rady Nadzorczej Euro Banku S.A.

Zarząd Banku na bieżąco monitoruje sytuację Banku w zakresie wszelkich ryzyk, na które jest narażony lub może być narażony. Podejmuje odpowiednie działania mające na celu dostosowanie struktury organizacyjnej Banku do efektywnego zarządzania wszelkimi ryzykami. Zarząd Banku kierując się zakresem działalności dostosowuje procedury, w oparciu o które prowadzona jest działalność i zarządzanie ryzykami. Zarząd Banku odpowiada za opracowanie oraz, po zatwierdzeniu przez Radę Nadzorczą, wdrażanie strategii działania Banku.

Zarząd Banku przydziela zarządzanie poszczególnymi rodzajami ryzyka odpowiednim jednostkom organizacyjnym Banku. Zarząd Banku w swoich działaniach opiera się również na opiniach powołanych komitetów, jak również na wynikach audytów przekazywanych przez Departament Audytu Wewnętrznego i biegłych rewidentów.

Rada Nadzorcza wspiera Zarząd Banku w efektywnym zarządzaniu Bankiem. W szczególności zatwierdza strategię działania Banku i strukturę organizacyjną adekwatną do skali działalności i ponoszonych ryzyk.

W oparciu o okresowe raporty przedstawiane przez odpowiedzialne jednostki, Zarząd i Rada Nadzorcza monitorują ryzyka, na które narażony jest Bank oraz ich zmiany w czasie.

Lista ryzyk występujących w działalności Banku

Zarząd Euro Banku zatwierdza i aktualizuje listę ryzyk związanych z działalnością Banku. Aktualna lista ryzyk jest następująca:

- Ryzyko kredytowe i kontrahenta, w tym ryzyko rezydualne i ryzyko koncentracji,
- Ryzyko rynkowe,
- Ryzyko stopy procentowej,
- Ryzyko płynności,
- Ryzyko operacyjne,

- Ryzyko braku zgodności, w tym ryzyko reputacyjne,
- Ryzyko wynikające ze zmian warunków makroekonomicznych, w tym ryzyko systemowe,
- Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej,
- Ryzyko modeli,
- Ryzyko kapitałowe,
- Ryzyko bancassurance.

W dalszej części sprawozdania przedstawiono opis ryzyka kredytowego i kontrahenta, ryzyka koncentracji, ryzyka rynkowego, ryzyka stopy procentowej, ryzyka płynności oraz ryzyka operacyjnego.

35. Zarządzanie ryzykiem kredytowym i ryzykiem kontrahenta

Ryzyko kredytowe i kontrahenta to ryzyko straty finansowej z tytułu niewypłacalności kredytobiorcy lub kontrahenta. Bank, udzielając kredytów i pożyczek, jak również rozwijając inne, nowoczesne formy finansowania narażony jest na ryzyko, że udzielony kredyt bądź inna forma zaangażowania Banku nie zostanie spłacona przez kredytobiorcę w umówionym terminie. Ryzyko to występuje zawsze, niezależnie od formy finansowania. Głównym źródłem tego ryzyka jest brak zdolności klienta do wywiązania się ze swoich zobowiązań wobec Banku, spowodowany pogorszeniem się jego sytuacji finansowej.

Ocena ryzyka niewypłacalności dokonywana jest w Banku w oparciu o scoringi aplikacyjne i behawioralne. Scoring nadany danemu kredytobiorcy/ transakcji pozwala na określenie prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania kredytobiorcy wobec Banku.

Identyfikacja zdarzeń default

Katalog zdarzeń default w Banku jest zgodny z wymogami Nowej Umowy Kapitałowej oraz jest tożsamy z katalogiem przesłanek utraty wartości zdefiniowanych w MSR 39 „Instrumenty Finansowe – ujmowanie i wycena” oraz zapisami Rekomendacji R Komisji Nadzoru Finansowego.

Katalog obiektywnych przesłanek (zdarzeń default) uwzględnia dane ilościowe i jakościowe, do których należą między innymi:

- wystąpienie kwoty zaległej powyżej 90 dni na rachunku kredytobiorcy,
- znaczne pogorszenie sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy lub wystąpienie innych czynników stanowiących zagrożenie spłaty należności,
- restrukturyzacja polegająca na przyznaniu kredytobiorcy przez Bank, ze względów ekonomicznych lub prawnych wynikających z trudności finansowych kontrahenta, udogodnienia, którego w innym wypadku Bank by nie udzielił, w szczególności wystąpienie opóźnień powyżej 30 dni w okresie poprzedzającym restrukturyzację,
- wykrycie oszustwa lub wyłudzenia/ próby wyłudzenia kredytu,
- skierowanie do sądu pozwu, celem uzyskania tytułu wykonawczego,
- upływ terminu wypowiedzenia umowy kredytowej.

Identyfikacja zdarzenia w połączeniu z wielkością ekspozycji kredytowej determinuje sposób jej wyceny.

Wycena ekspozycji kredytowych w zakresie utraty wartości.

Zasady wyceny ekspozycji kredytowych w zakresie utraty wartości w Banku kształtowane są w oparciu o zasady Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej oraz Rekomendacji R wydanej przez Komisję Nadzoru Finansowego.

Dla celów wyceny wprowadzono podział całego portfela kredytowego na następujące pod-portfele:

- portfel indywidualny (indywidualnie istotne ekspozycje z przesłankami utraty wartości),
- portfel kolektywny (ekspozycje z przesłankami utraty wartości, indywidualnie nieistotne).

Podziału na grupy homogeniczne dokonano w oparciu o następujące kryteria:

- typ produktu;
- waluta kredytu (dla kredytów hipotecznych),
- LTV kredytu (dla kredytów hipotecznych).

Wyliczanie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego

Bank stosuje metodę standardową wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego.

Elementy systemu zarządzania ryzykiem kredytowym

W skład systemu zarządzania ryzykiem kredytowym wchodzi następujące elementy:

- strategia, polityki i procedury,
- organizacja procesu kredytowego,
- ocena ryzyka kredytowego, system scoringowy,
- ograniczanie ryzyka kredytowego,
- monitorowanie ryzyka kredytowego.

Monitorowanie ryzyka kredytowego

Ryzyko kredytowe jest monitorowane i kwantyfikowane w Banku w regularnym procesie, którego głównym elementem jest efektywny system klasyfikacji, składający się z odpowiednich procedur i narzędzi, tj. systemu ratingowego, systemu wczesnej identyfikacji ryzyka oraz mechanizmu identyfikacji i oznaczania zdarzeń niewykonania zobowiązań. Procedury w tym zakresie istnieją zarówno dla zaangażowań klasyfikowanych jako normalne, jak i zagrożone, podlegające działaniom restrukturyzacyjnym i windykacyjnym. Regularnemu monitorowaniu podlegają również przyjęte zabezpieczenia – ich wartość i pewność wykonania.

a) struktura należności od klientów według przeterminowania

Należności przeterminowane (razem)

Okresy przeterminowania (w tys. zł)	Wartość brutto na 31.12. 2016	Wartość brutto na 31.12. 2015
Obsługiwane terminowo	10 397 424	9 598 975
Od 1 do 30 dni	659 177	603 749
Od 30 dni do 90 dni	201 263	210 325
Razem należności obsługiwane terminowo i przeterminowane do 90 dni	11 257 864	10 413 049
Od 90 dni do 180 dni	93 350	76 640
Od 180 dni do 1 roku	102 842	92 332
Od 1 roku do 2 lat	166 854	173 386
Od 2 lat do 3 lat	148 273	142 325
Od 3 lat do 5 lat	166 905	183 978
Powyżej 5 lat	77 716	81 182
Razem należności przeterminowane powyżej 90 dni	755 940	749 843
Razem	12 013 804	11 162 892

Należności przeterminowane bez utraty wartości

Okresy przeterminowania (w tys. zł)	Wartość brutto na 31.12. 2016	Wartość brutto na 31.12. 2015
Od 1 do 30 dni	587 763	540 063
Od 30 dni do 90 dni	145 327	140 653
Razem należności przeterminowane do 90 dni	733 090	680 716
Od 90 dni do 180 dni	-	-
Od 180 dni do 1 roku	-	-
Od 1 roku do 2 lat	-	-
Od 2 lat do 3 lat	-	-
Od 3 lat do 5 lat	-	-
Powyżej 5 lat	-	-
Razem należności przeterminowane powyżej 90 dni	-	-
Razem	733 070	680 716

b) zabezpieczenia kredytowe

(w tys. zł)	31.12. 2016	31.12. 2015
Wartość godziwa zabezpieczeń dla należności kredytowych	8 729 993	7 651 179

Bank stosuje dodatkowe zabezpieczenia powodujące poprawę warunków kredytowania, w odniesieniu do:

- kredytów detalicznych - w postaci ubezpieczeń życiowych i majątkowych,
- kredytów hipotecznych - w postaci hipoteki kaucyjnej oraz ubezpieczeń życiowych i majątkowych.

Bank nie stosuje innych zabezpieczeń kredytowych np. derywatów kredytowych.

Najbardziej istotnym zabezpieczeniem dla portfela kredytowego Banku są zabezpieczenia na nieruchomościach w formie hipoteki. Bank ocenia wartość przyjętych zabezpieczeń poprzez analizę dokumentów składanych przez kredytobiorców, analizę wyceny dokonanej przez niezależnych rzeczoznawców oraz zewnętrzne i wewnętrzne bazy danych.

Dla zabezpieczeń w postaci hipoteki Bank monitoruje wartość wskaźnika LTV (stosunek wartości kredytu do wartości nieruchomości) z uwzględnieniem aktualizowanej cyklicznie wartości zabezpieczenia oraz aktualnej wartości ekspozycji.

c) restrukturyzacja zadłużenia

Bank poprzez proces restrukturyzacji umożliwia klientowi powrót do poprawnej obsługi kredytu. Proces restrukturyzacji realizowany jest w wyniku aneksowania pierwotnej niewypowiedzianej umowy kredytowej. Restrukturyzacja dotyczy należności kredytowych udzielonych osobom fizycznym.

Restrukturyzacja przeprowadzana jest na wniosek klienta oraz może zostać zaproponowana klientowi przez Bank. Bank proponuje klientowi odpowiednią ofertę restrukturyzacyjną pozwalającą kredytobiorcy na dalszą terminową obsługę swoich zobowiązań. Restrukturyzacji podlegają zobowiązania kredytowe klientów, których sytuacja ekonomiczno-finansowa lub życiowa uległa pogorszeniu od dnia udzielenia przez Bank restrukturyzowanego zobowiązania.

Proces restrukturyzacji realizowany jest na podstawie zatwierdzonych zasad określających m.in.:

- w jakich zaistniałych okolicznościach może być przeprowadzona restrukturyzacja,
- które warunki umowy mogą być zmienione i w jakim zakresie,
- metodologię badania zdolności kredytowej klienta, którego kredyt będzie podlegał restrukturyzacji,
- oraz jaką przeszłością kredytową powinien charakteryzować się klient, aby można było rozpocząć negocjacje w sprawie restrukturyzacji.

W procesie restrukturyzacji w trakcie trwania umowy Bank umożliwia klientowi zmianę harmonogramu kredytu poprzez:

- prolongatę spłaty rat (od 1 do 6 miesięcy),
- zmniejszenie kwoty raty na okres maksymalnie 12 miesięcy,
- zmianę daty raty.

Decyzja o restrukturyzacji jest poprzedzona analizą finansową sytuacji klienta oraz wsparta modelem statystycznym selekcyjnym klientów kwalifikujących się do restrukturyzacji.

Kredyty restrukturyzowane, dla których w ciągu trzech miesięcy poprzedzających restrukturyzację wystąpiło opóźnienie co najmniej 30 dni są klasyfikowane jako kredyt z utratą wartości. Reklasyfikacja takich kredytów do kredytów bez utraty wartości jest możliwa w przypadku zaobserwowania całkowitej spłaty zadłużenia po rocznym okresie kwarantanny. Kredyty reklasyfikowane są objęte 2 -letnim okresem obserwacji. Opóźnienie powyżej 30 dni, w tym okresie powoduje ponowne zaklasyfikowanie kredytu do kategorii z utratą wartości. Portfel tych kredytów stanowi grupę homogeniczną dla której Bank szacuje osobne parametry LGD1 – migracja ze stanu z utratą wartości do wypowiedzenia.

Odpisy na kredyty zrestrukturyzowane są szacowane z wykorzystaniem modeli statystycznych z uwzględnieniem charakterystyki tego portfela.

Struktura należności restrukturyzowanych według grup ryzyka

(w tys. zł)	31.12.2016	31.12.2015
Wartość brutto		
Należności bez utraty wartości	35 610	15 947
Należności z utratą wartości	247 281	239 050
Razem brutto	282 891	254 997
Odpisy aktualizujące	(85 491)	(82 382)
odpisy aktualizujące dla należności bez utraty wartości	(319)	(91)
odpisy aktualizujące dla należności z utratą wartości	(85 172)	(82 291)
Należności netto	197 400	172 615

Wpływ na przychody odsetkowe - należności restrukturyzowane

(w tys. zł)	2016	2015
Kredyty bez utraty wartości	2 706	2 089
Kredyty z utratą wartości	14 807	10 608
RAZEM	17 513	12 697*

*dane przekształcone

Zaangażowanie Banku w segmentach geograficznych dla należności restrukturyzowanych
(należności od klientów-wartość brutto)

Województwo	31.12.2016 (%)	31.12.2015 (%)
Dolnośląskie	9	9
Kujawsko-Pomorskie	6	7
Lubelskie	3	3
Lubuskie	2	2
Łódzkie	7	7
Małopolskie	7	7
Mazowieckie	17	16
Opolskie	3	2
Podkarpackie	2	2
Podlaskie	2	2
Pomorskie	8	8
Śląskie	15	15
Świętokrzyskie	2	2
Warmińsko-Mazurskie	4	4
Wielkopolskie	8	9
Zachodniopomorskie	5	5
RAZEM	100	100

W 2016 roku portfel należności restrukturyzowanych z utratą wartości nie zawierał należności z tytułu ugod zawartych po wypowiedzeniu kredytu.

Wartość brutto należności z utratą wartości (w tys.zł) stan na 01.01.2016	239 051
Zwiększenia z tytułu zmiany grupy ryzyka	102 383
Zmniejszenia z tytułu reklasyfikacji do grupy bez utraty wartości	(40 635)
Zmniejszenie z tytułu wykluczenia z portfela ugód po wypowiedzeniu	(47 796)
Zmniejszenia:	(5 722)
- z tytułu sprzedaży portfela	(667)
- z tytułu umorzenia i przeniesienia do pozabilansu	(132)
- z tytułu spłaty	(4 923)
Wartość brutto należności z utratą wartości (w tys.zł) stan na 31.12.2016	247 281

Wartość brutto należności z utratą wartości (w tys.zł) stan na 01.01.2015	59 179
Zwiększenia z tytułu zmiany grupy ryzyka	16 219
Zwiększenia z tytułu zmian metodologii	191 255
Zmniejszenia:	(27 602)
- z tytułu sprzedaży portfela	(368)
- z tytułu umorzenia i przeniesienia do pozabilansu	(432)
- z tytułu spłaty	(26 802)
Wartość brutto należności z utratą wartości (w tys.zł) stan na 31.12.2015	239 051

d) maksymalne narażenie na ryzyko kredytowe

Pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej (w tys. zł)	31.12.2016	31.12.2015
Środki na rachunku w Banku Centralnym	27 237	209 525
Należności od banków	132 793	127 694
Należności od klientów	11 397 855	10 540 466
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży – dłużne papiery wartościowe	1 748 931	1 004 703
emitowane przez Bank Centralny	210 880	1 004 703
skarbowe	1 453 291	-
inne	84 760	-
Inne aktywa	23 395	14 911
RAZEM	13 330 211	11 897 299

Pozycje pozabilansowe (w tys. zł)	31.12.2016	31.12.2015
Udzielone zobowiązania finansowe	331 094	501 367
RAZEM	331 094	501 367

36. Zarządzanie ryzykiem koncentracji

Ryzyko koncentracji to mogące istotnie wpłynąć na stabilność i bezpieczeństwo działania Banku ryzyko niewykonania zobowiązania/zobowiązań przez pojedyncze podmioty oraz przez grupy podmiotów, w przypadku których prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania jest zależne od wspólnych czynników.

Ze względu na swoją charakterystykę i dużą dywersyfikację portfela kredytowego Bank określił następujące limity w ramach polityki zarządzania koncentracją zaangażowań:

Portfel międzybankowy

Obowiązują limity zatwierdzone przez Zarząd Banku określone z uwzględnieniem ograniczeń przepisów zewnętrznych odnoszących się do maksymalnej ekspozycji na kontrahenta lub grupę kontrahentów.

Portfel kredytowy

- 1) Limit zaangażowania dla pojedynczej ekspozycji / pojedynczego kredytobiorcy. Ze względu na charakterystykę Banku obowiązują następujące limity: 1/20 limitu dużego zaangażowania określonego w Rozporządzeniu CRR. Maksymalne zaangażowanie kredytowe wynosi 0,5% uznanego kapitału Banku.
- 2) Portfelowe limity zaangażowania są określone na podstawie strategii biznesowej Banku, w tym Planu Finansowego zatwierdzanego przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku. Limity definiowane są w oparciu o identyfikację ryzyka koncentracji w portfelu i podlegają cyklicznym przeglądom. W szczególności dotyczą struktury portfela, udziału w portfelu populacji o wyższym niż średnia poziomie ryzyka, bądź populacje narażone na wzrost ryzyka w sytuacji szokowej.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku uznany kapitał, będący podstawą wyznaczania limitów dużych ekspozycji, zgodnie z art. 395 CRR wynosił 1 469 544 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2015 roku odpowiednio 1 405 008 tys. zł). Na dzień 31 grudnia 2016 roku nie występowały przekroczenia limitów koncentracji z tytułu zaangażowań Banku wobec klientów detalicznych z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek oraz wobec innego banku krajowego, instytucji kredytowej, banku zagranicznego lub grupy podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie.

Zaangażowanie Banku w segmentach geograficznych (należności od klientów-wartość brutto)

Województwo	31.12.2016 (%)	31.12.2015 (%)
Dolnośląskie	11	11
Kujawsko-Pomorskie	6	6
Lubelskie	3	3
Lubuskie	3	3
Łódzkie	6	6
Małopolskie	7	7
Mazowieckie	14	14
Opolskie	2	2
Podkarpackie	3	3
Podlaskie	2	2
Pomorskie	8	8
Śląskie	15	16
Świętokrzyskie	2	2
Warmińsko-Mazurskie	3	3
Wielkopolskie	9	9
Zachodniopomorskie	6	5
RAZEM	100	100

37. Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej to ryzyko wynikające z narażenia Banku na niekorzystny wpływ zmian poziomu stóp procentowych. Bank nie posiada portfela handlowego i ryzyko stopy procentowej generowane jest w pełni przez portfel bankowy.

W Banku przyjmuje się, że celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest utrzymanie zmienności wyniku finansowego wrażliwego na zmianę stóp procentowych (NII) oraz wartości ekonomicznej kapitału (EVC) w granicach niezagrażających bezpieczeństwu Banku. Cel ten realizowany jest poprzez optymalizację struktury bilansu Banku i pozycji pozabilansowych oraz optymalizację marż odsetkowych. W celu efektywnego zarządzania ryzykiem stopy procentowej Bank wspierany jest mechanizmami rachunkowości zabezpieczeń.

W poniższej tabeli przedstawiono rozkład procentowy pozycji odsetkowych w zależności od rodzaju stopy procentowej według stanu na 31 grudnia 2016 roku.

	Stopa stała	Stopa zmienna	Stopa zarządzana przez Bank	Razem
Aktywa odsetkowe	52%	46%	2%	100%
Sektor niefinansowy	39%	46%	2%	87%
Sektor finansowy	13%	0%	0%	13%
Zobowiązania odsetkowe	30%	38%	32%	100%
Sektor niefinansowy	30%	2%	32%	64%
Sektor finansowy	0%	36%	0%	36%

W poniższej tabeli przedstawiono rozkład procentowy pozycji odsetkowych w zależności od rodzaju stopy procentowej według stanu na 31 grudnia 2015 roku.

	Stopa stała	Stopa zmienna	Stopa zarządzana przez Bank	Razem
Aktywa odsetkowe	50%	48%	2%	100%
Sektor niefinansowy	40%	48%	2%	90%
Sektor finansowy	10%	0%	0%	10%
Zobowiązania odsetkowe	33%	38%	29%	100%
Sektor niefinansowy	22%	1%	29%	52%
Sektor finansowy	11%	37%	0%	48%

Ocena całościowego narażenia na ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym dokonywana jest na podstawie analizy ryzyka niedopasowania terminów przeszacowania, ryzyka bazowego i ryzyka opcji klienta.

Zestawienie niedopasowania aktywów/zobowiązań oraz zobowiązań pozabilansowych zgodnie z przeszacowaniem stopy procentowej na dzień 31.12.2016 (dane w tys. zł)

AKTYWA	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	NIB*	Suma
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	26 952	-	-	-	-	-	-	76 334	103 286
Należności od banków	18 616	24	42 000	-	-	70 000	-	2 153	132 793
Należności od klientów	903 497	6 214 094	671 609	1 034 025	1 297 098	1 434 156	292 685	(449 309)	11 397 855
Inwestycyjne aktywa finansowe	760 900	-	-	200 000	200 000	500 000	90 000	5 050	1 755 950
Pozostałe aktywa	-	-	-	-	-	-	-	318 894	318 894
AKTYWA RAZEM	1 709 965	6 214 118	713 609	1 234 025	1 497 098	2 004 156	382 685	(46 878)	13 708 778

*NIB-pozytywa nieodsetkowe

ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE UDZIELONE	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	NIB*	Suma
Derywaty	54 418	90 000	800 000	-	-	-	-	-	944 418

*NIB-pozytywa nieodsetkowe

Sprawozdanie Finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku

ZOBOWIĄZANIA	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	NIB*	Suma
Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych	967 968	2 717 369	70 271	307 500	204 282	44 870	50 000	17 554	4 379 814
Zobowiązania z tytułu emisji obligacji	-	-	490 000	-	-	-	-	350	490 350
Zobowiązania wobec klientów	1 671 052	2 139 977	1 433 728	864 330	336 398	258 243	119 566	26 398	6 849 692
Pozostałe zobowiązania	-	-	-	-	-	-	-	182 594	182 594
Zobowiązania podporządkowane	-	330 000	-	-	-	-	-	1 191	331 191
Kapitały	-	-	-	-	-	-	-	1 475 137	1 475 137
ZOBOWIĄZANIA RAZEM	2 639 020	5 187 346	1 993 999	1 171 830	540 680	303 113	169 566	1 703 224	13 708 778

*NIB-pozytywnie nieodsetkowane

ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE OTRZYMANE	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	NIB*	Suma
Derywaty	4 388	-	-	-	200 000	650 000	90 000	-	944 388

*NIB-pozytywnie nieodsetkowane

Luki okresowe									
Luka PLN	(325 249)	602 432	(494 513)	51 352	745 001	1 041 583	119 728	(1 740 306)	28
Luka CHF	(557 135)	514 340	14 123	10 843	11 417	9 460	3 391	(6 438)	1
Luka EUR	7 646	-	-	-	-	-	-	(7 694)	(48)
Luka USD	(4 287)	-	-	-	-	-	-	4 336	49
RAZEM	(879 025)	1 116 772	(480 390)	62 195	756 418	1 051 043	123 119	(1 750 102)	30

Zestawienie niedopasowania aktywów/zobowiązań oraz zobowiązań pozabilansowych zgodnie z przeszacowaniem stopy procentowej na dzień 31.12.2015 (dane w tys. zł)

AKTYWA	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	NIB*	Suma
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	209 525	-	-	-	-	-	-	56 916	266 441
Należności od banków	13 515	24	-	-	42 000	70 000	-	2 155	127 694
Należności od klientów	666 996	6 044 463	752 329	993 711	1 213 137	1 172 742	108 824	(411 736)	10 540 466
Inwestycyjne aktywa finansowe	1 005 000	-	-	-	-	-	-	29 795	1 034 795
Pozostałe aktywa	-	-	-	-	-	-	-	320 737	320 737
AKTYWA RAZEM	1 895 036	6 044 487	752 329	993 711	1 255 137	1 242 742	108 824	(2 133)	12 290 133

*NIB-pozycje nieodsetkowe

ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE UDZIELONE	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	NIB*	Suma
Derywaty	-	-	570 000	-	-	-	-	-	570 000

*NIB-pozycje nieodsetkowe

Sprawozdanie Finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku

ZOBOWIĄZANIA	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	NIB*	Suma
Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych	838 225	2 729 994	25 147	239 333	393 439	157 482	-	17 943	4 401 563
Zobowiązania z tytułu emisji obligacji	-	-	240 000	-	-	-	-	459	240 459
Zobowiązania wobec klientów	2 097 798	1 514 346	898 230	835 800	371 983	29 357	300	22 154	5 769 968
Pozostałe zobowiązania	-	-	-	-	-	-	-	190 713	190 713
Zobowiązania podporządkowane	-	330 000	-	-	-	-	-	1 165	331 165
Kapitały	-	-	-	-	-	-	-	1 356 265	1 356 265
ZOBOWIĄZANIA RAZEM	2 936 023	4 574 340	1 163 377	1 075 133	765 422	186 839	300	1 588 699	12 290 133

*NIB-pozycje nieodsetkowe

ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE OTRZYMANE	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	NIB*	Suma
Derywaty	-	-	220 000	-	-	350 000	-	-	570 000

*NIB-pozycje nieodsetkowe

Luki okresowe	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	NIB*	Suma
Luka PLN	(473 873)	959 840	(81 652)	(91 997)	464 918	687 878	104 410	(1 569 468)	56
Luka CHF	(575 000)	510 308	20 604	10 576	24 797	18 025	4 113	(13 442)	(19)
Luka EUR	7 865	-	-	-	-	-	-	(7 922)	(57)
Luka USD	20	-	-	-	-	-	-	-	20
RAZEM	(1 040 988)	1 470 148	(61 048)	(81 421)	489 715	705 903	108 523	(1 590 832)	(0)

Analiza luki stopy procentowej, rozumianej jako różnica między wartością aktywów (powiększonych o zobowiązania pozabilansowe udzielone) i zobowiązań (powiększonych o zobowiązania pozabilansowe otrzymane) podlegających zmianie oprocentowania w tym samym okresie, dokonywana jest na podstawie urealnionych terminów przeszacowania. Wyznaczone w ten sposób niedopasowanie wykorzystywane jest do wyznaczenia wrażliwości ekonomicznej kapitału na skokowe przesunięcie rynkowej krzywej stóp procentowych o 100 pb. Bank limituje wrażliwość wyniku odsetkowego w horyzoncie 12 miesięcy na wzrost stóp procentowych o 100 pb. Według stanu na 31 grudnia 2016 roku powyższe miary wynosiły:

ZMIANA KAPITAŁU EKONOMICZNEGO w %	WRAŻLIWOŚĆ WYNIKU ODSETKOWEGO w %
-3,1%	0,22%

Dla porównania powyższe pozycje według stanu na 31 grudnia 2015 roku przedstawiały się następująco:

ZMIANA KAPITAŁU EKONOMICZNEGO w %	WRAŻLIWOŚĆ WYNIKU ODSETKOWEGO w %
-2,4%	0,05%

Miary obrazujące skalę niedopasowania strukturalnego przeszacowujących się aktywów i zobowiązań w PLN w zadanych przedziałach czasowych na przekroju pełnej struktury terminowej bilansu zostały zaprezentowane poniżej. Wartość ekspozycji kalkulowana jest w ujęciu statycznym na bazie raportu luk urealnionych obejmującego pozycje bilansowe i pozabilansowe wrażliwe na stopę procentową jako stosunek zdefiniowanej powyżej luki w danym przedziale czasowym do sumy bilansowej. Ekspozycji w CHF nie objęto limitowaniem z uwagi na pełne pokrycie portfela aktywów finansowaniem w ramach linii w CHF o tym samym typie stopy procentowej – aktywa i zobowiązania w CHF przeszacowują się w okresie do 3 miesięcy.

Według stanu na 31 grudnia 2016 roku powyższe miary wynosiły:

UDZIAŁ LUKI W SUMIE BILANSOWEJ %		
<=1R	(1R – 5L)*	>5L
-1,2%	3,3%	0,9%

*Średnia luka roczna

Dla porównania powyższe pozycje według stanu na 31 grudnia 2015 roku przedstawiały się następująco:

UDZIAŁ LUKI W SUMIE BILANSOWEJ %		
<=1R	(1R – 5L)*	>5L
2,5%	2,3%	0,8%

*Średnia luka roczna

Bank cyklicznie przeprowadza testy warunków skrajnych służące do oszacowania potencjalnych strat przy założeniu scenariuszy skrajnie niekorzystnych zmian w poziomach stóp procentowych (scenariusze hipotetyczne i historyczne).

38. Zarządzanie ryzykiem walutowym

Ryzyko walutowe to niebezpieczeństwo pogorszenia się sytuacji finansowej wskutek niekorzystnej zmiany kursu walutowego. Ryzyko to generowane jest w Banku głównie wskutek niedopasowania aktywów i zobowiązań. Bank nie przeprowadza gotówkowych transakcji walutowych z klientami oraz nie prowadzi walutowych rachunków bieżących i depozytowych. Ryzyko walutowe występujące w Banku związane jest głównie z kredytami hipotecznym indeksowanymi w walucie obcej. Polityka Banku zakłada finansowanie akcji kredytowej na bazie zobowiązań w tej samej walucie, co powoduje minimalizowanie ryzyka walutowego a także ryzyka płynności walutowej. Pozycje w walutach obcych generowane są również poprzez zobowiązania i należności walutowe wynikające z gospodarki własnej Banku.

W każdym dniu roboczym Bank dokonuje pomiaru narażenia na ryzyko walutowe stosując standardowe wymagania nadzorcze polegające na wyznaczeniu wskaźnika udziału pozycji całkowitej w funduszach własnych.

Bank przyjął limity dla pozycji walutowych na koniec dnia dla trzech obsługiwanych walut: EUR, USD, CHF a także dla całkowitej pozycji walutowej wyrażonej w PLN. Ocena narażenia na ryzyko walutowe wspierana jest przy wykorzystaniu miary wartości zagrożonej (VaR).

Sprawozdanie z sytuacji finansowej w walucie na dzień 31 grudnia 2016 roku

	WALUTA			Przeliczenie waluty w PLN
(w tys.)	CHF	EUR	USD	
AKTYWA				
Należności od banków	1 817	1 737	24	15 266
Należności od klientów	323 328			1 331 238
Pozostałe aktywa		548	1 680	9 446
AKTYWA RAZEM	325 145	2 285	1 704	1 355 950
ZOBOWIĄZANIA				
Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych	325 030	-	-	1 338 246
Inne zobowiązania	115	1 971	-	9 193
Zobowiązania razem	325 145	1 971	-	1 347 439

WALUTA				
(w tys.)	CHF	EUR	USD	Przeliczenie waluty w PLN
POZABILANS				
Bieżące operacje walutowe	-	-	-	-
Instrumenty pochodne	-	-	1 050	4 388
Pozostałe zobowiązania	-	325	650	4 154
POZABILANS RAZEM	-	325	1 700	8 542

Wartości w walutach obcych przeliczone zostały na złotówki zgodnie z tabelą nr 252/A/NBP/20156 na dzień 30 grudnia 2016 roku

Sprawozdanie z sytuacji finansowej w walucie na dzień 31 grudnia 2015 roku

WALUTA				
(w tys.)	CHF	EUR	USD	Przeliczenie waluty w PLN
AKTYWA				
Należności od banków	806	1 855	5	11 100
Należności od klientów	346 329			1 364 328
Pozostałe aktywa		7 058		30 078
AKTYWA RAZEM	347 135	8 913	5	1 405 506
ZOBOWIĄZANIA				
Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych	347 026	1 868	-	1 375 035
Inne zobowiązania	114	-	-	449
Zobowiązania razem	347 140	1 868	-	1 375 484

WALUTA				
(w tys.)	CHF	EUR	USD	Przeliczenie waluty w PLN
POZABILANS				
Bieżące operacje walutowe (otrzymane)	-	-	-	-
Instrumenty pochodne (otrzymane)	-	-	-	-
Pozostałe zobowiązania otrzymane	-	-	-	-
POZABILANS RAZEM	-	-	-	-

Wartości w walutach obcych przeliczone zostały na złotówki zgodnie z tabelą nr 254/A/NBP/2015. na dzień 31 grudnia 2015 roku

Pozycja walutowa Banku oraz wskaźnik pozycji walutowej do funduszy własnych Banku przedstawia się następująco:

Rok 2016

Pozycja walutowa			Całkowita pozycja walutowa	Fundusze własne	Wskaźnik pozycji całkowitej do funduszy własnych
tys. CHF	tys. EUR	tys. USD	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN
0	-11	4	-31	1 469 544	0,00%

Rok 2015

Pozycja walutowa			Całkowita pozycja walutowa	Fundusze własne	Wskaźnik pozycji całkowitej do funduszy własnych
tys. CHF	tys. EUR	tys. USD	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN
-5	7 045*	5	30 040	1 405 008	2,14%

* pozycja wynikająca z przeszacowania akcji Visa Europe

Bank cyklicznie przeprowadza testy warunków skrajnych służące do oszacowania potencjalnych strat przy założeniu scenariuszy skrajnie niekorzystnych zmian w poziomach kursów walutowych (scenariusze hipotetyczne i historyczne).

39. Zarządzanie ryzykiem płynności

Płynność Banku to zdolność do uzyskania dodatniego salda przepływów gotówkowych w określonym horyzoncie czasowym. Ryzyko płynności generowane jest jako rezultat codziennej aktywności Banku w ramach prowadzonej działalności statutowej. Zawierane na bazie dziennej transakcje wywołują zmiany w strukturze bilansu oraz terminach zapadalności i wymagalności poszczególnych jego składowych. Ryzyko płynności charakteryzowane jest przez dwa podstawowe czynniki:

- ryzyko płynności rynkowej – ryzyko związane z sytuacją kiedy pozycja w aktywach nie może zostać upłynniona w krótkim czasie bez znacznego wpływu na jej cenę,
- ryzyko braku finansowania – ryzyko związane z brakiem możliwości pozyskania nowego lub odnowienia bieżącego finansowania.

Celem polityki Banku w zakresie utrzymania płynności jest bezpieczne i efektywne kształtowanie struktury aktywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych oraz zapobieganie wystąpieniu sytuacji kryzysowej, aby w dowolnym momencie zapewnić możliwość terminowego regulowania zobowiązań płatniczych, w tym wypłat środków deponentom i realizacji zobowiązań kredytowych.

Podstawowymi źródłami finansowania stosowanymi przez Bank są depozyty klientów indywidualnych, długoterminowe środki przyjęte od głównego akcjonariusza oraz finansowanie w otrzymane w wyniku obligacji na rynku lokalnym. Dodatkowo Bank pozyskuje środki z rynku międzybankowego. Rezerwy płynnościowe, które Bank stale utrzymuje, pozwalają na zapewnienie środków pieniężnych dla zrealizowania zobowiązań płatniczych w przypadku np. sezonowego odpływu depozytów lub niewspółmiernej do przyrostu depozytów dynamiki akcji kredytowej.

Zarządzanie płynnością wspomagane jest systemem limitów, mechanizmów kontrolnych oraz przekrojącą informacją zarządczą przygotowywaną dla kierownictwa różnego szczebla. W ich skład wchodzi w szczególności wymogi wynikające z Uchwały Komisji Nadzoru Finansowego 386/2008 w zakresie kalkulacji i monitorowania nadzorczych miar płynności w trybie dziennym. Ponadto, zgodnie z obowiązками i zasadami określonymi w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013, Bank dokonuje obliczeń wskaźnika LCR (Liquidity Coverage Ratio) - miary płynności krótkoterminowej mającej na celu zapewnienie, że Bank posiada odpowiedni poziom płynnych aktywów o wysokiej jakości, które pokryją potrzeby płynnościowe w okresie 30 dni kalendarzowych w warunkach skrajnych oraz wskaźnika NSFR (Net Stable Funding Ratio) – miary płynności długoterminowej mającej na celu zapewnienie minimalnego poziomu dostępnego finansowania w średnim i długim okresie. Zgodnie z zapisami Rozporządzenia CRR wymóg dotyczący pokrycia płynności wprowadzany jest etapami począwszy od 2015 roku (60%). Docelowy poziom 100% wprowadzony zostanie od 1 stycznia 2018 roku.

Bank monitoruje również luki płynności wykorzystując urealnione terminy zapadalności i wymagalności poszczególnych pozycji. Wolne środki finansowe lokowane są głównie w bezpieczne i płynne skarbowe papiery wartościowe, papiery wartościowe Narodowego Banku Polskiego oraz krótkoterminowe lokaty rynku międzybankowego. Przegląd limitów związanych z dopuszczalnymi inwestycjami w tym zakresie odbywa się w trybie kwartalnym.

Bank cyklicznie przeprowadza testy warunków skrajnych służące do oszacowania potencjalnych strat przy założeniu skrajnie niekorzystnych scenariuszy wpływających na pozycję płynnościową Banku.

Poniższa tabela przedstawia regulacyjne miary płynności wg stanów 31 grudnia 2016 roku i 31 grudnia 2015 roku

Miary płynności		2016.12.31	2015.12.31
M2	Współczynnik płynności krótkoterminowej	3,27	3,56
M4	Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi	1,09	1,04
LCR	Wskaźnik pokrycia wypływów netto	231%	186%
NSFR	Wskaźnik stabilnego finansowania netto	122%	120%

Zestawienie niedopasowania aktywów/zobowiązań oraz zobowiązań pozabilansowych zgodnie z urealnionymi terminami zapadalności/wymagalności na dzień 31.12.2016 (dane w tys. zł)

AKTYWA	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	Suma
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	(185 529)	46 945	32 778	44 588	55 879	74 671	33 954	103 286
Należności od banków	18 623	24	43 195	963	-	69 988	-	132 793
Należności od klientów	226 991	331 554	474 708	1 002 950	1 758 010	3 146 560	4 457 082	11 397 855
Inwestycyjne aktywa finansowe	1 748 931	-	-	-	-	-	7 019	1 755 950
Pozostałe aktywa	46 795	23 763	33 742	63 351	64 235	81 510	5 498	318 894
AKTYWA RAZEM	1 855 811	402 286	584 423	1 111 852	1 878 124	3 372 729	4 503 553	13 708 778

ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE UDZIELONE	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	Suma
Niewykorzystane limity kredytowe klientów*	(24 262)	(550)	536	2 556	3 991	9 633	8 096	(0)
Inne	-	-	-	-	-	-	-	-

Sprawozdanie Finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku

ZOBOWIĄZANIA	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	Suma
Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych	96 287	104 004	272 407	451 676	713 705	1 235 899	1 505 836	4 379 814
Zobowiązania z tytułu emisji obligacji	-	-	900	-	239 764	249 686	-	490 350
Zobowiązania wobec klientów	440 349	960 819	730 662	999 531	1 254 956	1 689 490	773 885	6 849 692
Pozostałe zobowiązania	66 154	28 909	29 369	43 818	6 797	6 697	850	182 594
Zobowiązania podporządkowane	-	81 191	-	-	-	250 000	-	331 191
Kapitały	(723)	-	-	-	-	-	1 475 860	1 475 137
ZOBOWIĄZANIA RAZEM	602 067	1 174 923	1 033 338	1 495 025	2 215 222	3 431 772	3 756 431	13 708 778

ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE OTRZYMANE	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	Suma
Inne	-	-	-	-	-	-	-	-

Luka skumulowana	1 229 482	456 295	7 916	(372 701)	(705 808)	(755 218)	(0)	-
Wskaźnik płynności	3,04	1,26	-	-	-	-	-	-

Zestawienie niedopasowania aktywów/zobowiązań oraz zobowiązań pozabilansowych zgodnie z urealnionymi terminami zapadalności/wymagalności na dzień 31.12.2015 (dane w tys. zł)

AKTYWA	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	Suma
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	15 124	34 774	34 003	49 710	51 233	57 943	23 654	266 441
Należności od banków	13 518	24	1 203	969	41 993	69 987	-	127 694
Należności od klientów	202 276	296 042	459 271	974 396	1 728 361	2 856 507	4 023 613	10 540 466
Inwestycyjne aktywa finansowe	1 004 703	-	-	30 092	-	-	-	1 034 795
Pozostałe aktywa	41 662	33 781	36 817	64 709	57 729	73 418	12 621	320 737
AKTYWA RAZEM	1 277 283	364 621	531 294	1 119 876	1 879 316	3 057 855	4 059 888	12 290 133

Sprawozdanie Finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku

ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE UDZIELONE	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	Suma
Niewykorzystane limity kredytowe klientów*	(10 367)	(1 704)	(885)	(259)	1 492	6 348	5 375	(0)
Inne	-	-	-	-	-	-	-	-
ZOBOWIĄZANIA	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	Suma
Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych	98 101	106 268	27 940	484 211	773 309	1 629 915	1 281 819	4 401 563
Zobowiązania z tytułu emisji obligacji	-	-	815	-	-	239 644	-	240 459
Zobowiązania wobec klientów	408 513	676 801	725 621	1 085 372	1 110 223	1 256 601	506 837	5 769 968
Pozostałe zobowiązania	82 421	38 671	35 252	17 931	8 233	7 727	478	190 713
Zobowiązania podporządkowane	-	1 165	-	-	80 000	100 000	150 000	331 165
Kapitały	(1 984)	-	-	24 371	-	-	1 333 878	1 356 265
ZOBOWIĄZANIA RAZEM	587 051	822 905	789 628	1 611 885	1 971 765	3 233 887	3 273 012	12 290 133
ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE OTRZYMANE	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	Suma
Inne	-	-	-	-	-	-	-	-
Luka skumulowana	679 865	219 876	(39 343)	(531 611)	(622 568)	(792 251)	(0)	-
Wskaźnik płynności	2,16	1,16	-	-	-	-	-	-

Sprawozdanie Finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku

Zestawienie zobowiązań finansowych według daty zapadalności na podstawie umownych niezdyktowanych płatności uwzględniających przyszłe płatności odsetkowe na dzień 31.12.2016 (dane w tys. zł)

ZOBOWIĄZANIA	Na żądanie	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	Suma
Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych	9 802	84 989	116 705	290 861	495 086	781 445	1 360 906	1 627 831	4 767 825
Zobowiązania z tytułu emisji obligacji	-	-	-	7 275	7 354	254 629	257 525	-	526 783
Zobowiązania wobec klientów	3 853 040	520 838	1 195 317	587 162	437 183	238 336	44 663	-	6 876 539
Zobowiązania podporządkowane	-	-	83 073	2 496	5 104	10 168	269 402	-	370 243
ZOBOWIĄZANIA RAZEM	3 862 842	605 827	1 395 095	887 794	944 727	1 284 578	1 932 496	1 627 831	12 541 190

Zestawienie zobowiązań finansowych według daty zapadalności na podstawie umownych niezdyktowanych płatności uwzględniających przyszłe płatności odsetkowe na dzień 31.12.2015 (dane w tys. zł)

ZOBOWIĄZANIA	Na żądanie	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	Suma
Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych	5 374	87 111	119 222	45 791	536 494	849 129	1 755 971	1 374 850	4 773 942
Zobowiązania z tytułu emisji obligacji	-	-	-	3 530	3 569	7 080	247 080	-	261 259
Zobowiązania wobec klientów	3 083 156	651 581	986 040	501 771	356 695	195 285	17 312	-	5 791 340
Zobowiązania podporządkowane	-	-	3 063	3 062	6 138	90 672	127 072	152 492	382 499
ZOBOWIĄZANIA RAZEM	3 088 530	738 692	1 108 325	554 154	902 896	1 142 166	2 147 435	1 527 342	11 209 540

Sprawozdanie Finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku

Należności i zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych desygnowanych do rachunkowości zabezpieczeń wraz z uzgodnieniem do ich wartości bilansowych na dzień 31.12.2016 roku

(w tys. zł)	Na żądanie	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	Suma
Wpływy	-	412	820	7 439	9 098	19 419	44 239	17 345	98 772
Wypływy	-	-	-	(8 983)	(9 552)	(18 826)	(39 899)	(12 375)	(89 635)
NETTO	-	412	820	(1 544)	(454)	593	4 340	4 970	9 137
Zdyskontowane przy użyciu wykorzystywanej krzywej zerokuponowej	-	411	818	(1 538)	(452)	575	4 072	4 137	8 024

Należności i zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych desygnowanych do rachunkowości zabezpieczeń wraz z uzgodnieniem do ich wartości bilansowych na dzień 31.12.2015

(w tys. zł)	Na żądanie	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 L	2-5 L	> 5 L	Suma
Wpływy	-	-	-	5 138	2 855	5 742	9 776	-	23 511
Wypływy	-	-	-	(12 544)	(6 483)	(6 442)	(9 305)	-	(34 774)
NETTO	-	-	-	(7 406)	(3 628)	(700)	471	-	(11 263)
Zdyskontowane przy użyciu wykorzystywanej krzywej zerokuponowej	-	-	-	(7 381)	(3 578)	(657)	486	-	(11 130)

40. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym

a) Strategia i procesy zarządzania ryzykiem operacyjnym

Zgodnie z definicją przyjętą przez Bank, ryzyko operacyjne określane jest jako ryzyko wynikające z niedostosowania lub z zawodności procedur, ludzi i systemów wewnętrznych, jak również wynikające ze zdarzeń zewnętrznych, w tym tych o niewielkim prawdopodobieństwie wystąpienia, ale przynoszących znaczne straty.

Według standardów Banku, definicja ryzyka operacyjnego obejmuje ryzyko braku zgodności oraz ryzyko związane z wizerunkiem, natomiast ryzyko strategiczne (ryzyko związane z niewłaściwymi decyzjami strategicznymi związanymi z działalnością Banku) jest wyłączone z przedmiotowej definicji.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym w Euro Banku S.A. obejmuje:

- identyfikację, pomiar (lub szacowanie) oraz ocenę, kontrolę, monitorowanie oraz raportowanie ryzyka operacyjnego występującego w poszczególnych aspektach działalności Banku,
- ocenę skuteczności istniejących kontroli,
- wdrażanie działań mających na celu minimalizację tego ryzyka.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym opiera się na zatwierdzonej przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku Strategii Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym. Strategia ta zawiera m.in.: definicję Ryzyka Operacyjnego, zasady zarządzania Ryzykiem Operacyjnym, profil Ryzyka Operacyjnego i tolerancję na Ryzyko Operacyjne. Założenia opisane w Strategii rozwinięte są w operacyjnych dokumentach wewnętrznych Banku, do których należą m.in. Procedura zarządzania ryzykiem operacyjnym, Procedura deklaracji strat operacyjnych.

Dokumenty wewnętrzne przedstawiają organizację i funkcjonowanie procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku oraz narzędzia wspierające zarządzanie ryzykiem stosowane w Banku. Przedmiotowe narzędzia są na bieżąco aktualizowane i dostosowywane do działalności Banku, a ich analiza krzyżowa pozwala zapewnić analityczną ocenę ekspozycji Banku na ryzyko operacyjne. Wyniki powyższych analiz przedstawiane są z częstotliwością kwartalną, podczas posiedzeń Komitetu ds. Ryzyka Operacyjnego lub Komitetu Koordynacji Kontroli Wewnętrznej, jak również przekazywane do Zarządu i Komitetu Audytu Rady Nadzorczej (kwartalnie) i do Rady Nadzorczej (rocznie).

b) Struktura i organizacja jednostki odpowiedzialnej za ryzyko operacyjne

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym w Euro Banku S.A. odbywa się we wszystkich jednostkach operacyjnych Banku w zakresie kategorii ryzyk i obszarów, które ich dotyczą.

Koordynacja zarządzania ryzykiem operacyjnym odbywa się na poziomie Departamentu Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym i Kontroli Wewnętrznej.

Departament współpracuje ze specjalistycznymi jednostkami Banku, jak również z Komitetem ds. Ryzyka Operacyjnego oraz z Komitetem Koordynacji Kontroli Wewnętrznej. Komitety powołane zostały uchwałami Zarządu w celu monitorowania zarządzania ryzykiem operacyjnym i analizy raportów dotyczących ryzyka operacyjnego Banku. Posiedzenia Komitetu ds. Ryzyka Operacyjnego lub Komitetu Koordynacji Kontroli Wewnętrznej odbywają się raz na kwartał (w danym kwartale musi odbyć się posiedzenie przynajmniej jednego komitetu), a spotkania obejmują aspekty związane z zarządzaniem ryzykiem operacyjnym w Banku, m.in.:

- bieżącą informację na temat odnotowanych strat operacyjnych, ich analiz i podjętych kroków mających na celu wyeliminowanie nieprawidłowości,
- analizy kluczowych wskaźników ryzyka,
- samoocenę ryzyka operacyjnego i mechanizmów kontroli,
- wyniki Kontroli Permanentnej,
- zagadnienia związane z Planem Ciągłości Działania i Zarządzaniem Kryzysowym.

Komiteta omawia i analizuje również pozostałe aspekty związane z ryzykiem operacyjnym zidentyfikowanym w bieżącej działalności Banku.

c) Zasady stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka operacyjnego

Bank dokonuje regularnej analizy zdarzeń i incydentów związanych z ryzykiem operacyjnym, w celu jego systematycznego ograniczania. Poza tym, Bank dokonuje regularnej analizy nowych obszarów działalności i nowych produktów, które mogą wpłynąć na zmianę profilu ryzyka, jak również dokonuje oceny ryzyka związanego z powierzaniem czynności firmom zewnętrznym. Bank ogranicza poszczególne obszary ryzyka operacyjnego poprzez zapewnienie właściwych procedur i kontroli wewnętrznej, a także poprzez zastosowanie odpowiednich ubezpieczeń oraz poprzez wdrożenie właściwych planów utrzymania ciągłości działalności i planów awaryjnych.

41. Zarządzanie kapitałem i adekwatność kapitałowa

Zgodnie z obowiązującym Prawem Bankowym oraz Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady UE numer 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (CRR), banki są zobligowane do utrzymywania kapitałów własnych w wielkości adekwatnej do poziomu ponoszonego ryzyka.

Polityka zarządzania kapitałem w Banku zakłada utrzymanie wymaganych poziomów współczynników kapitałowych respektując obowiązujące regulacje w tym zakresie, zalecenia nadzorcze, obowiązujące bufora kapitałowe oraz domiary określone w ramach Filara II.

Do pomiaru adekwatności kapitałowej stosowany jest łączny współczynnik kapitałowy, wskazujący relację pomiędzy funduszami własnymi Banku oraz łączną kwotą ekspozycji na ryzyko.

Minimalny, wymagany przez Rozporządzenie CRR, poziom współczynników kapitałowych wynosi:

- 4,5% w odniesieniu do współczynnika kapitału podstawowego Tier 1,
- 6 % w odniesieniu do współczynnika kapitału Tier 1,
- 8 % w odniesieniu do łącznego współczynnika kapitałowego.

Komisja Nadzoru Finansowego rekomenduje utrzymanie przez polskie Banki minimalnych współczynników kapitałowych na poziomie 9% w odniesieniu do współczynnika kapitału Tier 1 oraz 12% w odniesieniu do łącznego współczynnika kapitałowego.

Dodatkowo w liście z dnia 23 października 2015 roku Komisja Nadzoru Finansowego nałożyła na Bank obowiązek utrzymania wymogów kapitałowych na pokrycie ryzyka wynikającego z portfela walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych w wysokości 0,44% w odniesieniu do współczynnika Tier1 oraz 0,58% w odniesieniu do łącznego współczynnika kapitałowego. W październiku 2016 roku KNF

zaktualizowała wartości tych wskaźników do poziomu odpowiednio 0,36% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko w odniesieniu do współczynnika kapitału Tier1 oraz 0,48% w odniesieniu do łącznego współczynnika wypłacalności. Zalecenie to jest respektowane przez Bank od dnia jego otrzymania.

Od dnia 1 stycznia 2016 roku Bank jest zobligowany do utrzymywania dodatkowych regulacyjnych wymogów kapitałowych z tytułu bufora zabezpieczającego. W roku 2016, zgodnie z zapisami „Ustawy o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym” z dnia 5 sierpnia 2015 roku, Bank utrzymuje dodatkową kwotę kapitału podstawowego Tier1, w wysokości 1,25% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko. W roku 2017 wskaźnik ten pozostanie na niezmienionym poziomie, w roku 2018 wzrośnie do poziomu 1,875%.

Uwzględniając powyższe przesłanki, minimalny wymagany poziom współczynników kapitałowych na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosi dla Banku:

- 10,61% dla współczynnika kapitału Tier1
- 13,73% dla łącznego współczynnika kapitałowego

Wymóg kapitałowy Banku został wyznaczony zgodnie z Rozporządzeniem CRR, z uwzględnieniem rekomendacji Komisji Nadzoru Finansowego w zakresie stosowania opcji narodowych.

Bank wyznacza wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego, operacyjnego, walutowego oraz ryzyka związanego z korektą wyceny kredytowej (CVA), stosując metodę standardową. W strukturze wymogów kapitałowych najbardziej istotny jest wymóg z tytułu ryzyka kredytowego.

Adekwatność kapitałowa

(w tys. zł)	31.12.2016	31.12.2015
Fundusze własne	1 469 544	1 405 008
Kapitał Tier1	1 268 667	1 149 380
Kapitał akcyjny	563 096	563 096
Kapitał zapasowy	770 782	636 338
Kapitał z aktualizacji wyceny papierów wartościowych	(1 800)	9 747
Korekta funduszy o aktywo z tytułu podatku odroczonego	(16 405)	(14 619)
Korekta funduszy o WNIP	(47 006)	(45 182)
Kapitał Tier 2	200 877	255 628
Pożyczka podporządkowana	200 877	255 628
Aktywa bilansowe ważone ryzykiem	8 407 365	7 895 376
O stopie ryzyka 20%	3 728	2 708
O stopie ryzyka 35%	1 108 307	938 813
O stopie ryzyka 50%	57 515	60 623
O stopie ryzyka 75%	4 929 234	4 634 817
O stopie ryzyka 100%	1 839 093	1 833 611
O stopie ryzyka 150%	148 727	140 562
O stopie ryzyka 250%	320 761	284 242
Zobowiązania pozabilansowe ważone ryzykiem	118 746	174 090
O stopie ryzyka 20%	18	-
O stopie ryzyka 50%	16 550	4 800
O stopie ryzyka 75%	102 178	169 290
O stopie ryzyka 100%		
Razem aktywa bilansowe i zobowiązania pozabilansowe ważone ryzykiem	8 526 111	8 069 466

Kwota ekspozycji na ryzyko z tytułu ryzyka kredytowego	8 526 111	8 069 466
kapitałowy ekspozycja na ryzyko z tytułu ryzyka operacyjnego	1 110 653	1 224 761
kapitałowy ekspozycja na ryzyko z tytułu ryzyka walutowego*	-	30 040
kapitałowy ekspozycja na ryzyko z tytułu CVA	36 252	6 275
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko	9 673 016	9 330 542
Tier 1	13,12%	12,36%
Łączny współczynnik kapitałowy	15,19%	15,10%

* na koniec 2015 roku wymóg z tytułu ryzyka walutowego wynikał z przeszacowania do wartości godziwej akcji Visa Europe wyrażonej w Euro.

Łączny współczynnik wypłacalności wyliczony na dzień 31 grudnia 2016 roku wyniósł 15,19%, a współczynnik kapitału Tier 1 13,12%.

Bank na 31 grudnia 2016 roku wypełnia wszystkie statutowe wymagania kapitałowe określone przepisami prawa oraz wytyczne KNF dotyczące poziomu adekwatności kapitałowej.

POZOSTAŁE NOTY DODATKOWE

42. Środki pieniężne

Rachunek przepływów środków pieniężnych zawiera następujące pozycje:

(w tys. zł)	31.12.2016	31.12.2015
Kasa, środki w Banku Centralnym	103 286	266 441
Rachunki bieżące *	17 204	12 360
RAZEM	120 490	278 801

*bez rachunku ZFŚS

43. Znaczące zdarzenia po dniu bilansowym (nie ujęte w sprawozdaniu finansowym)

Po dniu bilansowym nastąpiły zmiany w składzie Zarządu i Rady Nadzorczej Banku.

W dniu 13 grudnia 2016 roku Pan Yves Arrouet złożył rezygnację z funkcji członka Zarządu Banku skuteczną na dzień 31 stycznia 2017 roku.

W dniu 13 grudnia 2016 roku Rada Nadzorcza powołała w skład Zarządu Banku Pana Mariusza Kaczmarka od dnia 2 stycznia 2017 roku.

W dniu 26 stycznia 2017 roku Pan Krystian Kulczycki złożył rezygnację z funkcji członka Zarządu Banku.

W związku z powyższym, skład Zarządu Banku na datę podpisania niniejszego dokumentu przedstawia się następująco:

• Alexis Lacroix	Pierwszy Wiceprezes Zarządu
• Jarosław Nowacki	Wiceprezes Zarządu
• Wojciech Humiński	Wiceprezes Zarządu
• Marcin Ciszewski	Wiceprezes Zarządu
• Radosław Księżopolski	Wiceprezes Zarządu
• Mariusz Kaczmarek	Wiceprezes Zarządu

W dniu 24 stycznia 2017 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Euro Banku SA powołało w skład Rady Nadzorczej Pana Mihai Selegean'a. W związku z powyższym skład Rady Nadzorczej Banku na datę podpisania niniejszego dokumentu przedstawia się następująco:

• Giovanni Luca Soma	Przewodniczący
• Didier Hauguel	Wiceprzewodniczący
• Dominika Bettman	Członek RN
• Henri Bonnet	Członek RN
• Eric Delarue	Członek RN
• Krzysztof Jajuga	Członek RN
• Małgorzata Lubelska	Członek RN
• Sebastian Mikosz	Członek RN
• Mihai Selegean	Członek RN

44. Informacja o podmiotach powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie

Na dzień 31 grudnia 2016 roku roku Societe Generale Consumer Finance SA z siedzibą w Paryżu posiadał ponad 99,97% akcji Banku. W roku 2016 miał miejsce wykup akcji od akcjonariuszy mniejszościowych. Na dzień 31 grudnia 2015 roku roku Societe Generale Consumer Finance SA posiadał 99,52% akcji Banku.

45. Transakcje z podmiotami powiązanymi

Bank nabywa od podmiotów powiązanych usługi wsparcia w zakresie zarządzania, kontroli, najmu rzeczy ruchomych oraz wsparcia działań Banku zgodnie z celami realizowanymi przez Bank.

Poniższa tabela prezentuje wartości transakcji z podmiotami powiązanymi na dzień 31.12.2016 i 31.12.2015.

(w tys. zł)	31.12.2016	31.12.2015
Societe Generale Consumer Finance (podmiot dominujący)		
Zobowiązania	129	185
Zobowiązania z tytułu faktur	129	185
Siège SG - Comptabilité Fournisseurs (podmiot należący do grupy)		
Zobowiązania	10 723	9 619
Zobowiązania z tytułu faktur	10 723	9 619
Societe Generale Paryż (podmiot należący do grupy)		
Aktywa	114 433	114 216
Lokaty udzielone	114 166	114 172
Odpis IBNR	(20)	(20)
Należności fakturowe	287	64
Zobowiązania i kapitały	4 435 166	4 475 189
Kredyty otrzymane	4 435 166	4 464 059
Zobowiązania fakturowe	-	-

Sprawozdanie Finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku

Instrumenty pochodne zabezpieczające CF –wycena	-	11 130
Instrumenty pochodne (nominał)	1 880 000	1 140 000
CF sprzedane terminowe instrumenty pochodne	940 000	570 000
CF kupione terminowe instrumenty pochodne	940 000	570 000
Gwarancje	6 050	5 647
Gwarancja otrzymana	6 050	5 647
Societe Generale Warszawa (podmiot należący do grupy)		
Aktywa	12 910	2 109
Rachunki bieżące	12 821	2 106
Należności fakturowe	89	3
Zobowiązania	10	-
Rachunki bieżące	10	-
SOGECAP (podmiot należący do grupy)		
Aktywa	70	44
Należności fakturowe	70	44
Zobowiązania	245 953	204 864
Zobowiązania z tytułu faktur	2 285	9 716
Depozyty	243 668	195 148
SOGESSUR (podmiot należący do grupy)		
Aktywa	411	-
Należności fakturowe	411	-
Zobowiązania	11 312	9 567
Zobowiązania z tytułu faktur	-	455
Depozyty	11 312	9 112
Societe Generale Equipment Leasing (podmiot należący do grupy)		
Aktywa	46	37
Należności fakturowe	46	37
ALD AUTOMOTIVE Warszawa (podmiot należący do grupy)		
Aktywa	18	3
Należności fakturowe	18	3
Zobowiązania	-	261
Zobowiązania z tytułu faktur	-	261

Poniższa tabela prezentuje przychody i koszty osiągnięte na transakcjach z podmiotami powiązanymi w okresach od 01 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku oraz 01 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku

(w tys. zł)	2016	2015
Societe Generale Consumer Finance (podmiot dominujący)		
Koszty	(129)	(185)
Koszty usług zarządzania	(129)	(185)
Pozostałe koszty	-	-
Siège SG - Comptabilité Fournisseurs (podmiot należący do grupy)		
Koszty	(9 761)	(11 344)
Koszty usług zarządzania	(9 761)	(11 344)

Societe Generale Paryż (podmiot należący do grupy)

Przychody	7 145	6 607
Przychody odsetkowe	7 145	6 607
Przychody odsetkowe od instrumentów pochodnych	-	-
Koszty	(103 579)	(116 122)
Koszty odsetkowe	(100 514)	(107 423)
Koszty odsetkowe od instrumentów pochodnych	(3 065)	(8 699)
Koszty fakturowe	-	-

Societe Generale Warszawa (podmiot należący do grupy)

Przychody	91	313
Przychody odsetkowe	6	57
Przychody fakturowe	85	256
Koszty	(300)	(133)
Koszty odsetkowe	(213)	(37)
Koszty fakturowe	-	-
Koszty prowizyjne	(87)	(96)

SOGECAP (podmiot należący do grupy)

Przychody	126 895	125 084
Przychody z tyt. ubezpieczeń	126 350	124 578
Przychody z tyt. świadczenia usług	545	506
Koszty	(4 520)	(4 788)
Koszty odsetkowe	(4 520)	(4 788)
Koszty fakturowe	-	-

SOGESSUR (podmiot należący do grupy)

Przychody	2 357	6 812
Przychody z ubezpieczeń	2 357	6 812
Koszty	(208)	(271)
Koszty odsetkowe	(208)	(271)

ALD AUTOMOTIVE Warszawa (podmiot należący do grupy)

Przychody	19	16
Przychody z tyt. wynagrodzenia za obsługę leasingu	19	16
Koszty	(9 792)	(8 551)
Koszty usług serwisowych i opłat leasingowych związane z samochodami,	(6 694)	(6 683)
Pozostałe koszty	(3 098)	(1 863)

Societe Generale Equipment Leasing (podmiot należący do grupy)

Przychody	38	30
Przychody z tyt. wynagrodzenia za obsługę leasingu	38	30

Na 31 grudnia 2016 roku zaangażowanie Banku wobec pracowników z tytułu kredytów i pożyczek wyniosło 94 185 tys. zł, a na 31 grudnia 2015 roku wyniosło 98 145 tys. zł.

W 2016 i 2015 roku nie miały miejsca niestandardowe znaczące transakcje z podmiotami powiązanymi, których charakter i warunki nie wynikały z bieżącej działalności operacyjnej. Wszystkie transakcje zawierane były na warunkach rynkowych, bez wyjątkowych lub niestandardowych postanowień.

46. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych

Wartość godziwa to kwota, za jaką składnik aktywów mógłby być wymieniony, lub zobowiązanie wykonane, pomiędzy dobrze poinformowanymi i zainteresowanymi stronami w bezpośrednio zawartej transakcji, innej niż sprzedaż pod przymusem lub likwidacja i jest najlepiej odzwierciedlona przez cenę rynkową, jeśli jest dostępna.

W tabelach poniżej przedstawiono podsumowanie wartości bilansowych i godziwych dla każdej grupy aktywów i zobowiązań finansowych, które zgodnie z MSSF, w sprawozdaniu Banku nie są prezentowane w wg wartości godziwej.

Z uwagi na fakt, iż dla wielu instrumentów finansowych wartości rynkowe nie są dostępne, do kalkulacji szacunku ich wartości godziwe wykorzystywane są odpowiednie techniki wyceny. Do wyceny wartości godziwej instrumentów finansowych tego typu Bank zastosował model oparty na szacunku wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych poprzez ich zdyskontowanie przy zastosowaniu odpowiednich stóp procentowych.

Wszystkie wyliczenia modelowe zawierają pewne założenia upraszczające, jak również cechują się wrażliwością na zbiór przyjmowanych założeń.

Rok 2016

(w tys. zł)	Poziom hierarchii	Metoda wyceny	Wartość bilansowa 31.12.2016	Wartość godziwa 31.12.2016
Należności od banków	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	132 793	140 457
Klienci indywidualni	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	11 397 855	10 833 572
kredyty hipoteczne	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	6 397 053	5 941 841
karta kredytowa	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	102 600	96 537
kredyty i pożyczki pozostałe	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	4 898 202	4 795 194
RAZEM			11 530 648	10 974 029

(w tys. zł)	Poziom hierarchii	Metoda wyceny	Wartość bilansowa 31.12.2016	Wartość godziwa 31.12.2016
Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	4 379 814	4 405 090
Zobowiązania z tytułu emisji obligacji	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	490 350	491 316
Zobowiązania wobec klientów	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	6 849 692	6 841 742
RAZEM			11 719 856	11 738 148

Rok 2015

(w tys. zł)	Poziom hierarchii	Metoda wyceny	Wartość bilansowa 31.12.2015	Wartość godziwa 31.12.2015
Należności od banków	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	127 694	137 234
Klienci indywidualni	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	10 540 466	10 206 374
kredyty hipoteczne	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	5 910 325	5 665 749
karta kredytowa	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	111 606	104 035
kredyty i pożyczki pozostałe	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	4 518 535	4 436 590
RAZEM			10 668 160	10 343 608

(w tys. zł)	Poziom hierarchii	Metoda wyceny	Wartość bilansowa 31.12.2015	Wartość godziwa 31.12.2015
Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	4 401 563	4 424 544
Zobowiązania z tytułu emisji obligacji	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	240 459	241 007
Zobowiązania wobec klientów	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	5 769 968	5 767 558
RAZEM			10 411 990	10 433 109

Poniżej znajduje się podsumowanie głównych metod i założeń wykorzystywanych podczas szacowania wartości godziwych instrumentów finansowych zaprezentowanych w powyższych tabelach.

Należności od banków

Wartość godziwa lokat i depozytów jest szacowana w oparciu o zdyskontowane przepływy przy zastosowaniu bieżącej krzywej stóp procentowych, według której Bank jest w stanie pozyskać finansowanie na rynku.

Należności od klientów

Dla kredytów kwotowane wartości rynkowe są nieosiągalne, stąd prezentowane wartości godziwe są ogólnie szacowane przy zastosowaniu technik wyceny z uwzględnieniem założenia, iż na moment udzielenia kredytu wartość godziwa równa jest wartości bilansowej. Portfel kredytowy wykazywany jest w wartości netto po uwzględnieniu odpisów aktualizujących. Wartość godziwa zostaje wyliczona jako zdyskontowana wartość oczekiwanych przyszłych płatności kapitału i odsetek, przy założeniu że spłaty kredytów i pożyczek następować będą w terminach uzgodnionych w umowach. Na potrzeby zdyskontowania przepływów pieniężnych wykorzystano efektywną stopę procentową dla bieżącej produkcji. Oszacowana wartość godziwa kredytów i pożyczek odzwierciedla zmianę w poziomie ryzyka kredytowego (marż) od momentu udzielenia kredytu oraz zmiany stóp procentowych. Dla celów szacowania wartości godziwej portfela kredytów hipotecznych w CHF, z uwagi na zanik aktywnego rynku, wykorzystano bieżącą średnią marżę

obserwowaną na rynku dla kredytów hipotecznych w EUR skorygowaną o kwotowanie instrumentów typu swap dla walut CHF/EUR.

Zobowiązania wobec banków

Wartość godziwa depozytów jest szacowana w oparciu o zdyskontowane przepływy przy zastosowaniu bieżącej krzywej stóp procentowych, według której Bank jest w stanie pozyskać finansowanie na rynku, z uwzględnieniem waluty depozytu.

Zobowiązania wobec klientów

Wartość godziwą depozytów terminowych oszacowano na podstawie przepływów pieniężnych zdyskontowanych bieżącą krzywą stóp procentowych, według której Bank jest w stanie pozyskać finansowanie na rynku. W przypadku depozytów wypłacanych na żądanie, bez ustalonej daty wymagalności, zakłada się, że ich wartość godziwa nie różni się istotnie od wartości bilansowej. Znaczenie długoterminowej współpracy z depozytariuszami nie jest brane pod uwagę w procesie szacowania wartości godziwej.

Poniższe tabele przedstawiają analizę instrumentów finansowych mierzonych w wartości godziwej, pogrupowanych według trzypoziomowej hierarchii, gdzie:

- Poziom 1 – gdzie wartość godziwa oparta jest o ceny giełdowe (niekorygowane) oferowane za identyczne aktywa lub zobowiązania na aktywnych rynkach,
- Poziom 2 - gdzie wartość godziwa ustalana jest na bazie wartości obserwowanych na rynku jednakże nie będących bezpośrednim kwotowaniem rynkowym (np. ustalone są przez odniesienie bezpośrednie lub pośrednie do podobnych instrumentów istniejących na rynku),
- Poziom 3 – gdzie wartość godziwa ustalana jest na bazie różnych technik wyceny nie opierających się o jakiegokolwiek obserwowalne dane rynkowe.

Rok 2016

W roku 2016 transfery pomiędzy poziomem 1 i poziomem 2 nie wystąpiły.

(w tys. zł)	Poziom 1 31.12.2016	Poziom 2 31.12.2016	Poziom 3 31.12.2016	RAZEM 31.12.2016
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	1 538 051	210 880	7 019*	1 755 950
Papiery wartościowe	1 538 051	210 880	7 019	1 755 950
RAZEM	1 538 051	210 880	7 019	1 755 950

* Bank w wyniku transakcji sprzedaży akcji Visa Europe do Visa Inc dokonał w roku 2016 wyksięgowania z innych całkowitych dochodów wartości godziwej akcji Visa Europe, zaewidencjonowanej w grudniu 2015 w kwocie 30 mln zł. Zaewidencjonowana w roku 2016 wartość wyceny akcji Visa Inc uwzględnia 6,2 mln zł ujęte w rachunku wyników oraz 0,8 mln zł ujęte w innych całkowitych dochodach.

Rok 2015

W roku 2015 transfery pomiędzy poziomem 1 i poziomem 2 nie wystąpiły.

(w tys. zł)	Poziom 1 31.12.2015	Poziom 2 31.12.2015	Poziom 3 31.12.2015	RAZEM 31.12.2015
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	15	1 004 703	30 077	1 034 780
Papiery wartościowe	15	1 004 703	30 077	1 034 780
RAZEM	15	1 004 703	30 077	1 034 780

Podział wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych na poziomy (dotyczy aktywów i zobowiązań finansowych, które nie są wyceniane w wartości godziwej dla celów prezentacji w sprawozdaniu z sytuacji finansowej).

Rok 2016

(w tys. zł)	Poziom 1 31.12.2016	Poziom 2 31.12.2016	Poziom 3 31.12.2016	RAZEM 31.12.2016
Aktywa finansowe				-
Należności od banków	-	140 457	-	140 457
Klienci indywidualni	-	-	10 833 572	10 833 572
RAZEM		140 457	10 833 572	10 974 029
Zobowiązania finansowe				
Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych	-	4 405 090	-	4 405 090
Zobowiązania z tytułu emisji obligacji	-	491 316	-	491 316
Zobowiązania wobec klientów	-	6 841 742	-	6 841 742
RAZEM	-	11 738 148	-	11 738 148

Rok 2015

(w tys. zł)	Poziom 1 31.12.2015	Poziom 2 31.12.2015	Poziom 3 31.12.2015	RAZEM 31.12.2015
Aktywa finansowe				
Należności od banków	-	137 234	-	137 234
Klienci indywidualni	-	-	10 206 374	10 206 374
RAZEM		137 234	10 206 374	10 343 608
Zobowiązania finansowe				
Zobowiązania wobec innych banków i instytucji finansowych	-	4 424 544	-	4 424 544
Zobowiązania z tytułu emisji obligacji	-	241 007	-	241 007
Zobowiązania wobec klientów	-	5 767 558	-	5 767 558
RAZEM	-	10 433 109	-	10 433 109

47. Wynagrodzenia członków Zarządu i Rady Nadzorczej

Wynagrodzenia Zarządu

(w tys. zł)	2016	2015	2014
Wynagrodzenia w okresie obrotowym	8 752	9 049	8 782
Świadczenia krótkoterminowe (wynagrodzenia i narzuty)	7 907	8 247	7 745
Rezerwa na urlopy	352	353	459
Pozostałe korzyści	493	449	578

Wynagrodzenia Rady Nadzorczej

(w tys. zł)	2016	2015
Wynagrodzenia w okresie obrotowym	490	189
Świadczenia krótkoterminowe	490	189
Pozostałe korzyści	-	-

Opracowana przez Zarząd Banku i przyjęta przez Radę Nadzorczą w dniu 25 kwietnia 2012 roku polityka wynagrodzeń Banku jest zgodna z ramami określonymi w dyrektywie CRD III oraz jej transpozycją do prawa polskiego w Uchwale nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011 roku.

Polityka wynagrodzeń ma na celu:

- wsparcie właściwego i skutecznego zarządzania ryzykiem oraz ograniczenia zachęty do podejmowania nadmiernego ryzyka wykraczającego poza ramy strategii Banku,
- wsparcie realizacji strategii Banku oraz ograniczenie występowania konfliktów interesów,
- powiązanie osobistych celów pracowników z długoterminowym interesem Banku,
- powiązanie zmiennych składników wynagrodzeń z długoterminowymi wynikami Banku.

Zmienny składnik wynagrodzenia liczony jest zgodnie z zasadami zarządzania przez cele, ustalania i realizacji indywidualnych oraz wspólnych celów w obszarze odpowiedzialności pracownika, oraz osiągania indywidualnych wyników w zakresie zadań związanych z realizacją strategii Banku.

W 2016 roku z tytułu zmiennego składnika wynagrodzeń Bank ujął w kosztach wynagrodzeń łącznie z narzutami kwotę 3 055 tys. złotych.

W 2015 roku z tytułu zmiennego składnika wynagrodzeń Bank ujął w kosztach wynagrodzeń łącznie z narzutami kwotę 2 893 tys. złotych.

48. Zobowiązania warunkowe i zabezpieczenia

a) Udzielone gwarancje i poręczenia

Bank nie udzielał gwarancji i poręczeń.

b) Gwarancje i poręczenia emisji udzielone emitentom

Bank nie gwarantował emisji papierów wartościowych.

c) Kontrakty opcji subskrypcji lub sprzedaż akcji zwykłych

Bank nie zawierał tego typu kontraktów.

d) Dywidendy

Zysk netto za rok 2015 został przeznaczony na zwiększenie kapitałów własnych (kapitał zapasowy).

Na datę sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego Bank nie podjął decyzji w zakresie podziału zysku za rok 2016.

e) Dane o aktywach stanowiących zabezpieczenie zobowiązań własnych Banku oraz zobowiązań strony trzeciej

Na dzień 31 grudnia 2016 roku Bank posiadał następujące aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań własnych Banku:

- papiery wartościowe stanowiące zabezpieczenie funduszu środków gwarantowanych Bankowego Funduszu Gwarancyjnego o wartości bilansowej 34 366 tys. zł,
- lokaty stanowiące zabezpieczenie umów czynszowych w wysokości 169 tys. zł.

Zgodnie z Uchwałą nr 28/2015 Rady Bankowego Funduszu Gwarancyjnego z dnia 25 listopada 2015 roku w sprawie określenia wysokości stawki funduszu ochrony środków gwarantowanych na rok 2016 Bank utrzymywał blokadę na papierach wartościowych w wysokości 0,55% sumy środków pieniężnych, stanowiącej podstawę obliczania kwoty rezerwy obowiązkowej. Wartość środków zablokowanych w drugim półroczu 2016 roku wynosiła 35 189 tys. zł.

W dniu 24 października 2016 roku nastąpiło spełnienie warunku gwarancji wobec Banku Spółdzielczego w Nadarzynie, w związku z czym Bank dokonał wpłaty do BFG w wysokości 833 tys. zł, a następnie pomniejszył fundusz ochrony środków gwarantowanych o wartość odpowiadającą powyższej wpłacie. Wartość papierów wartościowych podlegających blokadzie na dzień 31 grudnia 2015 wyniosła 34 354 tys. zł. Na dzień 31 grudnia 2015 roku Bank posiadał następujące aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań własnych Banku:

- papiery wartościowe stanowiące zabezpieczenie funduszu środków gwarantowanych Bankowego Funduszu Gwarancyjnego o wartości bilansowej 20 746 tys. zł
- lokaty stanowiące zabezpieczenie umów czynszowych w wysokości 169 tys. zł.

f) Transakcje z przyrzeczeniem odkupu nieujęte w bilansie

Bank na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz na dzień 31 grudnia 2015 roku nie miał otwartych transakcji z przyrzeczeniem odkupu nieujętych w bilansie.

g) Udzielone zobowiązania finansowe

Bank na dzień 31 grudnia 2016 roku posiadał pozabilansowe zobowiązania finansowe udzielone w wysokości 331 094 tys. zł w tym zobowiązania z tytułu udzielonych kredytów hipotecznych w kwocie 119 987 tys. zł, z tytułu udzielonych kredytów w karcie kredytowej 113 442 tys. zł i z tytułu udzielonego limitu w rachunku bieżącym 97 665 tys. zł.

Bank na dzień 31 grudnia 2015 roku posiadał pozabilansowe zobowiązania finansowe udzielone w wysokości 501 367 tys. zł w tym zobowiązania z tytułu udzielonych kredytów hipotecznych w kwocie 295 208 tys. zł, z tytułu udzielonych kredytów w karcie kredytowej 122 919 tys. zł i z tytułu udzielonego limitu w rachunku bieżącym 83 240 tys. zł.

h) Wartość nominalna instrumentów bazowych będących przedmiotem kontraktów na instrumenty pochodne

W ramach swojej działalności Bank wykorzystuje pochodne instrumenty finansowe służące do celów zarządzania ryzykiem związanym z prowadzoną działalnością. Większość instrumentów pochodnych stosowanych przez Bank stanowią kontrakty terminowe. Na dzień 31 grudnia 2016 roku Bank posiadał IRS w wartości nominalnej 940 mln zł oraz transakcję forward (NDF) w wartości nominalnej 1,05 mln USD (4,4 mln zł). Na dzień 31 grudnia 2015 roku Bank posiadał w portfelu instrumentów pochodnych IRS o wartości nominalnej 570 mln zł.

Wartość wyceny bilansowej wskazanych instrumentów pochodnych przedstawia poniższa tabela:

Rodzaj kontraktu	31.12.2016		31.12.2015	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
IRS	8 023	-	-	11 130
Forward	29	-	-	-
Razem	8 052	-	-	11 130

i) Zobowiązania otrzymane

Bank na 31 grudnia 2016 roku posiadał otrzymane zobowiązania pozabilansowe w kwocie 1 664 000 tys. zł i 11 000 tys. CHF (45 290 tys. zł) z tytułu przyznanych i niewykorzystanych linii kredytowych oraz 1 448 tys. USD (6 050 tys. zł) z tytułu otrzymanych gwarancji dotyczących zabezpieczenia rozliczeń Mastercard.

Bank na 31 grudnia 2015 roku posiadał otrzymane zobowiązania pozabilansowe w kwocie 3 002 000 tys. zł i 30 000 tys. CHF (118 182 tys. zł) z tytułu przyznanych i niewykorzystanych linii kredytowych oraz 1 448 tys. USD (5 647 tys. zł) z tytułu otrzymanych gwarancji dotyczących zabezpieczenia rozliczeń z Mastercard.

49. Zasady rachunkowości zabezpieczeń stosowane przez Bank

W sprawozdaniu finansowym za rok 2016 Bank stosował:

- **rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych** w ramach ochrony przed zmiennością przepływów pieniężnych generowanych przez zmiennoprocentowe rachunki oszczędnościowe, wynikającą ze zmian stóp procentowych (*macro cash flow hedge*),
- **rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej** w celu zabezpieczenia zmian wartości godziwej instrumentów dłużnych o stałej stopie procentowej zaklasyfikowanych do portfela aktywów dostępnych do sprzedaży przed ryzykiem wynikającym ze zmiany stóp procentowych (*micro fair value hedge*),

Zestawienie wartości nominalnych instrumentów pochodnych zabezpieczających na podstawie umownych terminów zapadalności na dzień 31.12.2016 (dane w tys. zł)

	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 Y	2-5 Y	> 5 Y	Suma
Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej (fair value hedge)								
swapy stopy procentowej (IRS)	-	-	-	-	-	500 000	90 000	590 000
Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych (cash flow hedge)								
swapy stopy procentowej (IRS)					200 000	150 000	-	350 000
RAZEM	0	0	0	0	200 000	650 000	90 000	940 000

Zestawienie wartości nominalnych instrumentów pochodnych zabezpieczających na podstawie umownych terminów zapadalności na dzień 31.12.2015 (dane w tys. zł)

	do 1 M	1-3 M	3-6 M	6-12 M	1-2 Y	2-5 Y	> 5 Y	Suma
Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej (fair value hedge)								
swapy stopy procentowej (IRS)	-	-	-	-	0	-	-	-
Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych (cash flow hedge)								
swapy stopy procentowej (IRS)	-	-	-	-	-	350 000	-	350 000
RAZEM	0	0	0	0	0	350 000	0	350 000

Wartości godziwe instrumentów pochodnych zabezpieczających na dzień 31.12.2016 (w tys. zł)

w tys. zł	AKTYWA	ZOBOWIĄZANIA
Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej (fair value hedge)		
swapy stopy procentowej (IRS)	6 990	–
Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych (cash flow hedge)		
swapy stopy procentowej (IRS)	1 033	–
Razem	8 023	–

Wartości godziwe instrumentów pochodnych zabezpieczających na dzień 31.12.2015 (w tys. zł)

w tys. zł	AKTYWA	ZOBOWIĄZANIA
Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej (fair value hedge)		
swapy stopy procentowej (IRS)	–	–
Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych (cash flow hedge)		
swapy stopy procentowej (IRS)	–	(11 130)
Razem	–	(11 130)

Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej

Zabezpieczanym ryzykiem jest zmiana wartości godziwej składnika aktywów finansowych na skutek zmian stóp procentowych. Przedmiotem zabezpieczenia jest wartość godziwa instrumentu dłużnego o stałej stopie procentowej zaliczanego do portfela aktywów dostępnych do sprzedaży. Dla celów strategii, wyodrębnienie części zmiany wartości godziwej z tytułu zabezpieczanego ryzyka prowadzone jest w oparciu o modele wyceny bazujące na założeniach analogicznych jak modele wyceny instrumentów pochodnych stopy procentowej. Stosowane w modelu krzywe wyceny konstruowane są na bazie rynkowych stawek odpowiadającym tenorom przeszacowania zmiennych stóp procentowych instrumentów zabezpieczających przesuniętych o zadany stały spread określony na moment ustanowienia zabezpieczenia. Instrumentem zabezpieczającym jest kontrakt IRS zamieniający stałą stopę procentową na zmienną. Powyższe sprawia, że zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego wykazują tendencję odwrotną niż zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanej. W związku z tym, dzięki ustanowieniu powiązania zabezpieczającego, w rachunku zysków i strat uzyskiwany jest efekt wzajemnego kompensowania się zmian wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej z tytułu zabezpieczonego ryzyka. Element niedopasowania wynikający ze stosowania różnych krzywych wyceny ma wpływ na stopień efektywności strategii zabezpieczającej, który ujawnia się na poziomie rachunku wyników. Ponieważ zabezpieczeniu podlega tylko jeden rodzaj ryzyka (ryzyko zmiany stóp procentowych), zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanej zaliczanej do portfela aktywów dostępnych do sprzedaży wynikające z pozostałych niezabezpieczonych ryzyk są odnoszone na fundusz z aktualizacji wyceny. Odsetki od instrumentów pochodnych instrumentów zabezpieczających ujmowane są w wyniku odsetkowym. Przychody odsetkowe od aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży również ujmowane są w wyniku odsetkowym. Wycena transakcji zabezpieczających oraz zabezpieczanych zaprezentowana jest w rachunku zysków i strat Banku w pozycji dotyczącej wyniku na rachunkowości zabezpieczeń.

Bank weryfikuje w cyklach miesięcznych efektywność zabezpieczenia poprzez zastosowanie prospektywnych i retrospektywnych testów efektywności. W 2016 roku wszystkie testy rachunkowości zabezpieczeń były efektywne.

Poniższa tabela prezentuje szczegółowe informacje dotyczące powiązania zabezpieczającego w rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej:

Typ zabezpieczenia	Zabezpieczenie wartości godziwej instrumentu dłużnego o stałej stopie procentowej zaliczanego do portfela aktywów dostępnych do sprzedaży transakcjami IRS
Opis relacji zabezpieczającej	Bank zabezpiecza część ryzyka stopy procentowej wynikającą ze zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanej wynikającej ze zmienności rynkowych swapowych stóp procentowych poprzez transakcje IRS.
Pozycja zabezpieczana	Pozycję zabezpieczaną stanowią stałokuponowe dłużne papiery wartościowe zaklasyfikowane do kategorii dostępnych do sprzedaży (AFS), denominowane w PLN
Instrumenty zabezpieczające	Pozycję zabezpieczającą stanowią transakcje pochodne IRS w walutach PLN, w których Bank otrzymuje zmienne przepływy, a płaci stałe.
Sposób ujęcia wyniku na transakcjach zabezpieczanych i zabezpieczających w sprawozdaniu finansowym	Wynik z tytułu zmiany wyceny do wartości godziwej pozycji zabezpieczanych w zakresie zabezpieczanego ryzyka odnoszony jest do wyniku z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej. Pozostała część zmiany wyceny do wartości godziwej (wynikająca ze spreadu pomiędzy krzywą swapową a krzywą obligacji) księgowana jest zgodnie z ogólnymi zasadami dla instrumentów AFS (tj. w kapitale z aktualizacji wyceny). Odsetki od dłużnych papierów wartościowych ujmowane są w wyniku odsetkowym. Zmiana wyceny do wartości godziwej instrumentów pochodnych w rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej jest prezentowana w wyniku z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej. Odsetki od instrumentów pochodnych w rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej ujmowane są w wyniku odsetkowym.

Poniższe tabele prezentują okresy, w których spodziewane są przepływy pieniężne z tytułu instrumentów pochodnych desygnowanych do rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej wraz z uwzględnieniem ich wpływu na rachunek zysków i strat.

Rok 2016

(w tys. zł)	PRZYCHODY ODSETKOWE	KOSZTY ODSETKOWE	NETTO
do 1 roku	14 152	(23 022)	(8 870)
od 1 roku do 2 lat	12 849	(12 350)	499
od 2 lat do 3 lat	17 937	(12 338)	5 599
od 3 lat do 4 lat	16 403	(12 370)	4 033
powyżej 5 lat	24 172	(17 297)	6 875

PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE			
(w tys. zł)	WPŁYWY	WYPŁYWY	NETTO
do 1 roku	11 374	(12 093)	(719)
od 1 roku do 2 lat	12 465	(12 364)	101
od 2 lat do 3 lat	14 106	(12 343)	1 763
od 3 lat do 4 lat	15 928	(12 411)	3 517
powyżej 5 lat	28 151	(24 678)	3 473

Kwoty rozpoznane w rachunku zysków i strat z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej (fair value hedge) (w tys. zł)

	31.12.2016	31.12.2015
Wynik z tytułu zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego	11 706	-
Wynik z tytułu zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanej związanej z zabezpieczanym ryzykiem	(11 911)	-
Wynik z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	(205)	-
Wynik odsetkowy na instrumentach pochodnych zabezpieczających	(761)	-

Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych

Zabezpieczanym ryzykiem jest zmiana przepływów pieniężnych składnika zobowiązań finansowych na skutek zmian stóp procentowych. Pozycją zabezpieczaną jest portfel zobowiązań z tytułu rachunków oszczędnościowych cechujący się zmiennym oprocentowaniem, a tym samym narażony na ryzyko zmian przyszłych przepływów pieniężnych wynikających ze zmiany benchmarkowej rynkowej stopy procentowej typu WIBOR. Dla celów strategii w zakresie kalkulacji zmian wartości godziwej przyszłych przepływów pieniężnych portfela będącego przedmiotem zabezpieczenia, Bank stosuje metodę „derywatu hipotetycznego” (tj. metodę która zakłada możliwość odzwierciedlenia pozycji zabezpieczanej i charakterystyki zabezpieczanego ryzyka w postaci instrumentu pochodnego). Zasady wyceny są analogiczne jak zasady wyceny instrumentów pochodnych stopy procentowej. Instrumentem zabezpieczającym są transakcje IRS zamieniające zmienną stopę procentową na stałą. Z uwagi na fakt, że pozycja zabezpieczająca będąca przedmiotem poszczególnych strategii wpływa na rachunek wyników w sposób ciągły (tj. poprzez wycenę zamortyzowanym kosztem) wynik odsetkowy z tytułu pochodnych instrumentów zabezpieczających portfel zobowiązań finansowych prezentowany jest w wyniku odsetkowym. Na dzień 31 grudnia 2016 roku w kapitale z aktualizacji wyceny zaewidencjonowana była kwota 988 tys. zł (uwzględniająca podatek odroczony) dotycząca efektywnej części powiązania zabezpieczającego w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych (- 2 445 tys. zł według stanu na 31 grudnia 2015 roku). Część nieefektywna powiązania zabezpieczającego wynikająca z niedopasowania w kompensowaniu zmian wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej ujęta w rachunku zysków i strat w roku 2016 wyniosła 300 tys. zł. (brak pozycji w roku 2015).

Bank weryfikuje w cyklach miesięcznych efektywność zabezpieczenia poprzez zastosowanie prospektywnych i retrospektywnych testów efektywności oraz testu wysokiego prawdopodobieństwa przepływów pieniężnych. Test wysokiego prawdopodobieństwa jest dodatkowo weryfikowany wstecznie. Retrospektywny test efektywności jest przeprowadzany metodą "hipotetycznego derywatu". W 2016 roku wszystkie testy rachunkowości zabezpieczeń były efektywne.

Sprawozdanie Finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku

Poniższa tabela prezentuje szczegółowe informacje dotyczące powiązania zabezpieczającego w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych:

Typ zabezpieczenia	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych portfela złotych rachunków oszczędnościowych transakcjami Interest Rate Swap
Opis relacji zabezpieczającej	Bank zabezpiecza część ryzyka stopy procentowej wynikającą ze zmienności przepływów pieniężnych na złotych rachunkach oszczędnościowych o charakterze zmiennoprocentowych poprzez transakcje typu Interest Rate Swap zamieniające płatności zmienne na płatności stałe.
Pozycja zabezpieczana	Pozycję zabezpieczaną stanowią przepływy pieniężne z tytułu portfela złotych rachunków oszczędnościowych o charakterze zmiennoprocentowym.
Instrumenty zabezpieczające	Pozycję zabezpieczającą stanowią transakcje typu Interest Rate Swap, w których Bank płaci stałe przepływy pieniężne, a otrzymuje zmienne.
Sposób ujęcia wyniku na transakcjach zabezpieczanych i zabezpieczających w sprawozdaniu finansowym	Część zmiany wyceny do wartości godziwej instrumentów zabezpieczających, odpowiadająca efektywnemu zabezpieczeniu ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny. Nieefektywna część zmiany wyceny do wartości godziwej instrumentów zabezpieczających jest ujmowana w wyniku operacji finansowych. Odsetki od instrumentów zabezpieczających oraz pozycji zabezpieczanej są ujmowane w wyniku z tytułu odsetek

Poniższa tabela przedstawia kwoty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych, jakie Bank rozpoznał w sprawozdaniu z całkowitych dochodów i kapitale .z aktualizacji wyceny w 2016 roku oraz w 2015 roku

(w tys. zł)	31.12.2016	31.12.2015
Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu (zmiany wyceny do wartości godziwej instrumentów pochodnych zabezpieczających z tytułu zabezpieczanego ryzyka, odpowiadające skutecznemu zabezpieczeniu)	800	(1 981)
Nieefektywna część zmiany wyceny do wartości godziwej instrumentów pochodnych zabezpieczających z tytułu zabezpieczanego ryzyka, ujęta w wyniku operacji finansowych	-	-
Wynik z tytułu odsetek na instrumentach pochodnych zabezpieczających w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych ujęty w marży odsetkowej	(2 371)	(8 699)
Okres, w którym oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych, których wartość jest zabezpieczona, w tym wartość odsetek (w tys. zł):	3 lata	4 lata

A. stan na 31.12.2016

-do 1 roku - 6 298

- od 1 do 3 lat – 9 360

-powyżej 3 lat – 0

B. stan na 31.12.2015

-do 1 roku - 6 631

- od 1 do 3 lat – 11 908

-powyżej 3 lat – 2 780

Sprawozdanie Finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku

Poniższe tabele prezentują okresy, w których spodziewane są przepływy pieniężne z tytułu instrumentów pochodnych desygnowanych do rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych wraz z uwzględnieniem ich wpływu na rachunek zysków i strat.

Rok 2016

(w tys. zł)	PRZYCHODY ODSETKOWE	KOSZTY ODSETKOWE	NETTO
do 1 roku	6 468	(6 460)	8
od 1 roku do 2 lat	6 438	(5 907)	531
od 2 lat do 3 lat	2 892	(2 406)	486
od 3 lat do 4 lat	-	-	-
powyżej 5 lat	-	-	-

PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE			
(w tys. zł)	WPŁYWY	WYPŁYWY	NETTO
do 1 roku	6 396	(6 442)	(46)
od 1 roku do 2 lat	6 954	(6 463)	491
od 2 lat do 3 lat	3 398	(2 843)	555
od 3 lat do 4 lat	-	-	-
powyżej 5 lat	-	-	-

Rok 2015

(w tys. zł)	PRZYCHODY ODSETKOWE	KOSZTY ODSETKOWE	NETTO
do 1 roku	6 867	(9 586)	(2 719)
od 1 roku do 2 lat	5 867	(6 460)	(593)
od 2 lat do 3 lat	6 043	(5 907)	136
od 3 lat do 4 lat	2 763	(2 406)	357
powyżej 5 lat	-	-	-

PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE			
(w tys. zł)	WPŁYWY	WYPŁYWY	NETTO
do 1 roku	7 993	(19 027)	(11 034)
od 1 roku do 2 lat	5 742	(6 442)	(700)
od 2 lat do 3 lat	6 533	(6 463)	70
od 3 lat do 4 lat	3 243	(2 843)	400
powyżej 5 lat	-	-	-

Sprawozdanie Finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku

Poniższa tabela prezentuje zmiany na kapitale z aktualizacji wyceny z tytułu rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych w 2016 oraz w 2015 roku.

Zmiana stanu kapitału z aktualizacji wyceny w okresie (w tys. zł)	2016	2015
Stan na początek okresu	(1 981)	(7 754)
Ruchy aktywnych zabezpieczeń	1 062	(1 572)
- zmiana wartości czystej	3 433	7 128
- odsetki	(2 371)	(8 699)
Amortyzacja zabezpieczeń nieaktywnych	-	-
Kwota odroczonej zmiany wyceny do wartości godziwej instrumentów pochodnych zabezpieczających z tytułu zabezpieczanego ryzyka, usunięta z kapitału z aktualizacji wyceny i przeniesiona do marży odsetkowej (wynik z tytułu odsetek instrumentów pochodnych zabezpieczających w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych)	2 371	8 699
Podatek odroczony	(652)	(1 354)
Stan na koniec okresu	800	(1 981)
Łączna zmiana w okresie	2 781	5 773

50. Informacje o przychodach i kosztach z tytułu sprzedanych aktywów finansowych, których wartość godziwa nie mogła być wcześniej wiarygodnie wyceniona

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 roku oraz w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 roku nie sprzedawano aktywów finansowych, których wartość godziwa nie mogła być wiarygodnie ustalona.

51. Wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych należne za rok obrotowy

(w tys. zł)	2015	2015
Wynagrodzenie za obowiązkowe badanie rocznego sprawozdania finansowego	352	352
Razem	352	352

52. Przychody z tytułu dywidend

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 roku Bank uzyskał przychody z tytułu dywidendy od posiadanych akcji Visa Inc w kwocie 39 tys. zł. W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 roku Bank nie osiągnął przychodów z tytułu dywidend.

53. Dodatkowe ujawnienia

Dochód Banku, o którym mówi artykuł 111a Ustawy Prawo Bankowe wynosi w roku 2016 820 mln zł. W roku 2015 dochód Banku wyniósł 732 mln zł.

(w tys. zł)	2016	2015
Wynik z tytułu odsetek	639 600	575 703
Wynik z tytułu prowizji	61 942	64 041
Wynik na operacjach finansowych	48 297	-
Wynik z pozycji wymiany	3 147	2 262
Wynik z tytułu korekt wartości godziwej w rachunkowości zabezpieczeń	(11 911)	-
Pozostałe przychody operacyjne	79 172	90 249
Dochód Banku	820 247	732 255

Stopa zwrotu z aktywów, wyznaczona jako iloraz zysku netto i sumy bilansowej w roku 2016 wyniosła 1,0%. Stopa zwrotu z aktywów w roku 2015 wyniosła 1,1%

54. Nakłady inwestycyjne

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 roku Bank poniósł nakłady inwestycyjne w wysokości 30 467 tys. zł, z czego 16 076 tys. zł na środki trwałe oraz 14 391 tys. zł na wartości niematerialne. Nakłady inwestycyjne, co do których Bank podjął zobowiązanie na rok 2017, wynoszą 7 495 tys. zł i dotyczą w szczególności obszaru IT

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 roku Bank poniósł nakłady inwestycyjne w wysokości 49 294 tys. złotych, z czego 28 130 tys. złotych na środki trwałe oraz 21 164 tys. zł na wartości niematerialne.

55. Przychody i koszty z działalności zaniechanej w okresie obrotowym lub przewidzianej do zaniechania w następnym okresie

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 roku oraz w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 roku Bank nie zrezygnował z żadnej prowadzonej dotychczas działalności i nie przewiduje takich zmian po dniu bilansowym.

56. Przeciętne zatrudnienie w okresie obrotowym

Przeciętne zatrudnienie w roku 2016 wyniosło 2 973 osób, a w roku 2015 3 021 osób.

Stan zatrudnienia pracowników na koniec roku 2016 wyniósł 2 943 osób i 2 918,4 w przeliczeniu na pełne etaty, a w roku poprzednim 3 018 osób i 2 998,6 w przeliczeniu na pełne etaty.

57. Rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników

Rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników, według poszczególnych tytułów wyniosły:

(w tys. zł)	31.12.2016	31.12.2015
- na emerytury	274	249
- na urlopy (świadczenia krótkoterminowe)	7 088	7 385

Bank tworzy rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników z tytułu emerytur, wyliczane metodą aktuarną w oparciu o kluczowe wskaźniki odzwierciedlające strukturę zatrudnienia.

W Banku nie istnieją programy wynagrodzeń oparte na akcjach własnych Banku. Zgodnie z zapisami dyrektywy CRDIII i Uchwałą nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011 roku w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz zasad ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w banku, Bank wprowadził zasady przyznawania i wypłat wynagrodzenia zmiennego dla osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku.

Część zmiennego składnika wynagrodzenia przyznawana jest formie w instrumencie niepieniężnego, którego wartość uzależniona jest od skorygowanej zmiany aktywów netto Banku.